

1 § Aktuell debatt: Klimatförändringens omfattning och effekter

*Aktuell debatt:
Klimatförändringens
omfattning och effekter*

Anf. 1 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Fru talman! Klimatförändringen är, för att citera statsministerns första regeringsförklaring i denna kammare, ”en ödesfråga för Sverige och för världen”. Jag önskar att jag kunde säga att läget ljusnat sedan dess, att den samlade globala klimatrörelsen lett fram till förändring hos världens politiker. Men tyvärr är det precis tvärtom.

Under det senaste året har varningsklockornas signaler övergått i ett öronbedövande dån. FN:s vetenskapliga panel, Världsbanken, Internationella energiorganet, Europeiska miljöbyrån, våra egna miljömyndigheter – alla bekräftar de detta. Utsläppen ökar, och jorden rusar på mot en global uppvärmning med ödesdigra konsekvenser under vår livstid. Världsbanken talar om risk för fyra grader så tidigt som 2060. Fyra grader, vad innebär det? Jo, det innebär torka, översvämningar, orkaner, naturkatastrofer, extrem hetta, svält, krig, konflikter och miljontals människor som drivs på flykt. Det är det som denna debatt måste handla om.

Ändå får man leta för att hitta klimatfrågan i Alliansens senaste regeringsförklaring. Fredrik Reinfeldt pratade mer om skatterna än om klimatet.

Vi kan möta klimathotet. Vi har kunskapen och tekniken. Det som saknas i dag är den politiska viljan. Med den takt som regeringen håller i klimatarbetet kommer vi inte att nå EU:s klimatmål för 2050 i tid. Faktum är att vi kommer att nå det först framåt år 2200, 150 år för sent.

Vi gör inte ens det som vi har lovat i de internationella förhandlingarna. Vi använder tricks och det regeringen själv kallar bokföringsmetoder. Möjligen lurar det någon, men det lurar inte klimatet. Därför har vi i Miljöpartiet föreslagit ett nytt politiskt ramverk för att skapa ordning och reda i den svenska klimatpolitiken, ett samlat klimatpolitiskt ramverk med politiskt och vetenskapligt förankrade utsläppstak. Jag skulle i den här debatten vilja veta hur övriga partier ställer sig till ett sådant ramverk.

Anf. 2 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! Ärade åhörare! Ärade ledamöter! Jag är glad över att få vara här i dag. Jag skulle vilja tacka Miljöpartiet för initiativet att hålla en särskild debatt om klimatförändringarna och därmed om klimatpolitiken.

Det är ingen hemlighet att klimatdebatten har förts lite grann i skymundan de senaste åren. Det finns de som menar att det beror på finansorn och politiska kriser runt om i världen. Men som miljöminister och miljöengagerad Europaparlamentariker i sju år innan dess ser jag också andra skäl, nämligen att samhället klimatanpassas runt omkring oss i stadig riktning. Energisystemen görs resurssnålare, byggsektorn förgrönas och både livsmedel och bilar produceras med helt andra miljökrav i dag än för bara tio år sedan. Klimatfrågan har blivit en del av vår vardag. Jag tror att det är oerhört viktigt att vi får in klimatfrågan i varje politikområde för att kunna göra den samhällsomställning som är nödvändig.

Just det här är Sverige ett av världens bästa exempel på. Sedan tre år tillbaka har vi en nationell lagstiftning på plats i syfte att sänka våra utsläpp med 40 procent till år 2020. Vi ska ha en fossiloberoende fordonsflotta 2030, och hela landet ska vara klimatneutralt 2050. Vi bedriver stora delar av vår energiproduktion utan att släppa ut koldioxid. Vi miljöanpassar fordonsparken i snabb takt och har en industri som är i den absoluta framkanten i användningen av miljöteknik, vilket vi hörde på nyheterna så sent som i går. Allt detta har givit oss nya jobb och sker med bibehållen tillväxt och med ordning i statens finanser.

Men behovet av politiska överenskommelser om utsläppsminskningar är ändå mer akut i dag än tidigare. Det visade inte minst Världsbankens och Internationella energiorganets, IEA:s, rapporter från början av december. Dessa ringar in vilken desperat situation världen står inför när det gäller klimatförändringarna. Det är mer nödvändigt än någonsin att samla människor, gräsrotter, för att bilda opinion och sprida kunskap om klimatarbetet: varför vi måste ställa om, varför vi måste sänka utsläppen, varför vi måste bereda oss på genomgripande samhällsförändringar och hur vi ska kunna göra detta och samtidigt bibehålla jobb och konkurrenskraft.

Fru talman! Regeringens uppfattning i det internationella klimatarbetet är att vi vill se ett globalt avtal på plats så snart det går. Men därmed måste vi också vara krassa i vår bedömning av hur samtalen förflyter. Klimatmötet i Doha i december blev inget lyft för att stoppa den globala uppvärmningen. Även om beslut fattas om en andra åtagandeperiod för Kyotoprotokollet kvarstår det faktum att 85 procent av planetens utsläpp ännu inte omfattas av några bindande avtal om minskningar.

Hur bidrar Sverige bäst för att få andra länder att skärpa ambitionerna, och vad måste förbättras för att världen snabbare ska nå en vändpunkt i klimatförändringarna? Jag hoppas att de här aspekterna ska lyftas fram i dagens debatt och att vi också får höra lite mer från oppositionen om synen på Sveriges roll internationellt.

Jag noterar att Miljöpartiet, som förtjänstfullt tagit initiativ till dagens riksdagsdebatt, har många ambitiösa klimatförslag. Men de lägger närmast ingen vikt vid Sveriges roll som förhandlingspartner internationellt. Den enda fungerande globala mekanism som finns för klimatsatsningar i fattiga länder, nämligen CDM-projekt, Clean Development Mechanism, vill man att Sverige ska sluta använda, trots att systemet nu levererar bättre och bättre och i långt fler länder, och dessutom mer och mer i de fattigaste länderna, som behöver detta mest. När det gäller outnyttjade utsläppsrätter i FN-systemet, så kallade AAU:er, vill Miljöpartiet och

Vänsterpartiet att Sverige ska låsa fast sig vid en ensidig makulering och syna alla sina kort på en gång.

Jag tycker att Sverige ska vara förhandlingsbenäget och spelbart för att kunna använda sin traditionella medlande och mäklande roll i internationella förhandlingar. Regeringens ambition är att det här ska ske med bevarad miljöintegritet, men att vi ändå ska kunna finnas på planen och inte på läktaren.

I dag bidrog regeringen till en överenskommelse där rätterna behålls men görs värdelösa genom att köparländer lovar varandra att inte köpa. Vi fick dessutom en lösning på plats som ska förhindra att liknande överdrivna överskott byggs upp i framtiden. Det är en taktisk seger för klimatet som ger resultat i verkligheten och som är ett resultat av att vi har kunnat vara spelbara i förhandlingarna.

Självklart är det vårt ansvar att arbeta också på hemmaplan för att minska vår klimatpåverkan. Men från regeringens sida är vi mycket tydliga med att vi inte hjälper utvecklingsländerna genom att själva ta på oss tagelskjorta och duscha kallt. Sverige måste agera som ett konstruktivt land som ger och tar i samtal och bidrar till att andra gör detsamma. Vi måste också, med tanke på hållbarhetsarbete och fattigdomsbekämpning, visa att det här går hand i hand och att det går att göra samtidigt som ekonomin utvecklas och människor får det bättre.

(Applåder)

Anf. 3 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Klimatförändring, koldioxidutsläpp, växthusgaser och global uppvärmning – allt det här och lite till var min tolvåriga sons läxa i förra veckan.

Vad jag minns lärde inte skolan mig de sakerna när jag var tolv år. I dag lär man ut det. Jag vet inte om jag ska vara ledsen eller glad, glad för att skolan i dag ger min son viktig kunskap som jag inte fick, ledsen över att det måste ske.

Insikten finns att om inte vi nu gör vår hemläxa och minskar vår klimatpåverkan kommer han och de i hans generation påtagligt att behöva hantera vårt misslyckande. Klimatförändringarna är vår tids ödesfråga. Ska nästa generation kunna ha det lika bra som vi eller bättre krävs omställning, mer av samarbete och mer av gemensamt ansvar i Sverige och i världen.

Fru talman! I Sverige råder en politisk oklarhet och uppgivenhet i klimatfrågan hos den nuvarande regeringen. Det gäller tricksandet med klimatmålen och utsläppsredovisningen och bristen på långsiktiga signaler. Allt detta gör att Sverige tappar fart i den så viktiga klimatförändringen. Eller för att tala klarspråk: Regeringen har misslyckats med klimatet på samma sätt som den har misslyckats med jobben.

Det behövs en långsiktig plan för svensk klimatpolitik, ett klimatvägval i massarbetslöshetens Sverige som samtidigt skapar förutsättningar för nya jobb och en omställning ända fram till slutmålet då vi i princip inte längre har några klimatpåverkande utsläpp.

Jag vill vara mycket tydlig med Socialdemokraternas besked: Omställningen ska fortgå. Det är nämligen inte politiken för att stoppa klimatförändringarna som hotar vårt sätt att leva. Det är avsaknaden av politik. Det vetenskapliga läget är robust och budskapet kraftfullt. Tem-

Prot. 2012/13:59
29 januari

*Aktuell debatt:
Klimatförändringens
omfattning och effekter*

peraturen kan stiga fyra till fem grader om vi inte nu gör vår hemläxa och minskar vår klimatpåverkan.

Enligt källor som Nasa, Världsbanken och FN:s klimatpanel IPCC innebär temperaturförändringar redan på två grader mycket stora påfrestningar. Det handlar om minskad matproduktion, översvämningar och katastrofer i ovädrens spår. Stora flyktingströmmar är att vänta. En värld med temperaturförändringar på fyra till fem grader är en värld där mänsklig existens som vi känner den är hotad.

Vi vet detta, så vad gör vi? Fredrik Reinfeldt, Sveriges statsminister och moderatledare, deltog aktivt i det nu väl kända misslyckade klimat-toppmötet 2009 i Köpenhamn. När han lämnade det mötet sade han: Det är så här världen ser ut. Det är en inställning som bara kan kallas uppgiven, defensiv och pessimistisk. Klimatförändringarna är vår tids ödesfråga, och den svenska regeringen gav upp.

Fru talman! Vi socialdemokrater har en annan inställning. Vi tror på vår förmåga, vi ser människors kraft och vi kan förändring. Det är vad vi i samarbete med andra gjorde när vi tog Sverige från Fattigsverige till välfärdsland. Nu är det dags att ta Sverige från oljeberoende till klimatbra.

Vi föreslår nu vårt nästa klimatvägval. Det är klimatpolitiska regler, en plan och ett ramverk. Det är en lösning med inspiration från Storbritannien, där det har varit mycket framgångsrikt. Det är klimatpolitiska regler för varje regering att följa och utsläppsmål för tidsperioder och varje sektor. Det är någonting för regeringen att följa, ungefär på samma sätt som man gör i budgetpolitiken.

Planen innebär också investeringar i järnväg, förnybar energi, fler miljöbilar och energieffektivisering. Vi socialdemokrater ger besked och långsiktiga signaler för Sverige. Det handlar om hur Sverige i samverkan kan bygga framtidsinvesteringar utifrån dessa långsiktiga besked. Ja, Gustav Fridolin och Miljöpartiet, vi ser gärna klimatpolitiska regler i en framtid.

Sverige ska vara ett föredöme i klimatpolitiken. Gör vi det rätt kan också den gröna omställningen skapa många nya jobb. En framsynt klimatomställning byggd på långsiktiga besked, investeringar, forskning och utveckling kan ge Sverige nya jobb och exportinkomster. Vi kan klara både klimatet och jobben och med det också välfärden och skolan. Det hänger ihop i en hållbar utveckling.

Hur blir det, miljöminister Lena Ek? Kommer det några nya besked i debatten som på allvar löser klimathotet och ökar Sveriges konkurrenskraft? Kan du ge något hopp till den generation barn som nu sitter i skolbänken och lär sig vad klimatförändringar innebär? Eller är det i dag ni kommer att erkänna ert klimatmisslyckande, på samma sätt som ni har misslyckats med jobben?

(Applåder)

Anf. 4 JOHAN HULTBERG (M):

Fru talman! Låt mig inledningsvis även jag tacka Miljöpartiet för att ha tagit initiativ till debatten. Den kommer förhoppningsvis att vara både klagörande och konstruktiv.

Fru talman! Sedan 70-talet har världens befolkning ökat med tre miljarder människor. Samtidigt har vi haft en fantastisk ekonomisk utveckl-

ing och en globalisering som har knutit länder och människor närmare varandra. Den har spridit teknik och idéer och har lyft miljontals människor upp ur fattigdom.

Fortfarande lever dock över en miljard människor i absolut fattigdom. Det understryker vikten av att fortsatt skapa en stark ekonomisk tillväxt. Även i rika, välmående länder, såsom i Sverige, behöver vi och vill vi ha en fortsatt tillväxt. Vi behöver det för att skapa fler jobb och större resurser för att kunna göra viktiga framtidsinvesteringar och för att kunna möta de många och svåra miljöutmaningar vi står inför.

En sak är dock klar. Vår tillväxt globalt kan inte fortsatt bygga på en ständigt ökad användning av fossil energi och leda till ständigt ökade utsläpp. Därför är det nödvändigt att skapa en stark tillväxt. Men det ska vara en tillväxt som samtidigt minskar den negativa effekten på miljön och klimatet. Det är särskilt viktigt eftersom världens befolkning beräknas öka med ytterligare två miljarder fram till 2050.

Fru talman! Sveriges utsläpp av koldioxid är ungefär hälften av genomsnittet inom OECD. Vi är ett av de länder som har de absolut lägsta utsläppen i relation till vår bnp. Det har vi trots vår stora och energikrävande industriproduktion.

Detta duger inte, basunerar gärna oppositionen ut. Om det är vi överens. Vi i Sverige måste fortsatt minska våra utsläpp. Därför för Alliansen världens kanske mest ambitiösa miljö- och klimatpolitik. Den är kopplad till tydliga utsläppsmål och konkreta åtgärder som ska ta oss närmare visionen om ett samhälle utan nettoutsläpp.

Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att det bara är på marginalen som Sveriges utsläppsminskningar påverkar den globala uppvärmningen. Jag ser nu att oppositionens företrädare lyfter lite på ögonbrynen. Men lugn, det är inte ett argument för att ingenting göra.

Det är ett argument för att ett fördjupat internationellt samarbete krävs. Det är ett argument för föregångslandet Sverige. Jag tror nämligen att vårt största bidrag till lösningen på klimatutmaningen är att visa omvärlden att det går att skapa en tillväxt som är mer hållbar.

Det faktum att Sverige har lyckats med konststycket att ha en stark ekonomisk tillväxt samtidigt som vi minskat våra utsläpp kan inspirera till handling i fler länder. Genom vårt agerande på hemmaplan kan vi påverka på bortaplan.

Fru talman! Sveriges bnp har vuxit med över 50 procent sedan 1990 samtidigt som våra utsläpp har sjunkit med 16 procent. Det är bra, men det räcker inte. Vi behöver fortsatt minska våra utsläpp och skapa ett mer hållbart samhälle. Om det är vi över parti- och blockgränser överens. Vad vi inte är överens om är dock hur.

Som moderat är det dock självklart att söka svar i vetenskapen. Man kan till exempel gå till nationalekonomin, som är den disciplin som studerar hur vi bäst kan hushålla med samhällets knappa resurser.

Om man söker vägledning i nationalekonomin utkristalliserar sig tre fundamentala beståndsdelar i en effektiv klimatpolitik:

1. Att klimatpolitiken samordnas internationellt.
2. Att vi sätter ett pris på utsläpp.
3. Att politiken främjar teknik, forskning och innovation.

*Aktuell debatt:
Klimatförändringens
omfattning och effekter*

Dessa tre beståndsdelar är grunden i Alliansens klimatpolitik. Klimatutmaningen är gränslös och kräver därför internationella lösningar. Genom i första hand samarbete inom EU kan vi samordna politiken, påskynda teknikutvecklingen och ge Sverige en starkare röst globalt. Genom klimatåtgärder inom ramen för det som kallas för flexibla mekanismer kan vi genomföra kostnadseffektiva utsläppsminskningar i andra länder och samtidigt bidra till att sprida teknik och skapa en mer hållbar tillväxt i andra länder.

Fru talman! Genom koldioxidskatt och handel med utsläppsrätter har vi satt ett pris på utsläpp. Det måste kosta att smutsa ned. Dessa styrmedel är träffsäkra, teknikneutrala och effektiva. Sverige driver på för att fler länder ska införa koldioxidskatt och för att EU:s system för handel med utsläppsrätter ska omfatta fler sektorer och på sikt kunna kopplas ihop med andra länders system, till exempel det nu framväxande australiska. Så sätts ett pris på utsläpp samtidigt som en sund internationell konkurrens upprätthålls.

En hållbar tillväxt kräver forskning och nya innovationer. Sverige är ett av de länder som satsar absolut mest på forskning i relation till vår folkmängd och till vår bnp. Tack vare en ansvarsfull ekonomisk politik som har haft jobbskapandet i fokus har Alliansen kunnat satsa ytterligare pengar och resurser för forskning. Exempelvis satsar alliansregeringen i år 1,3 miljarder på energiforskning. Genom att utveckla och introducera ny teknik ställer vi om vårt samhälle samtidigt som vi värnar svensk konkurrenskraft och skapar förutsättningar för nya jobb att växa fram hand i hand med minskande utsläpp.

(Applåder)

Anf. 5 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Fru talman! Klimatkrisen är unik. Vår generations politiker kommer att bedömas och dömas utifrån hur vi möter eller inte möter denna kris. Våra och våra barns möjligheter att leva ett gott liv avgörs av vad vi gör nu.

Men kriser är inte unika. Vi har mött dem förr, och en del borde vi ha lärt oss. 1990-talets politiker hade en svår ekonomisk kris att hantera. Det var tufft. Konsekvenserna var stora. Men Sverige som nation kom ut på andra sidan starkare än när vi gick in i krisen. Det finanspolitiska ramverket blev en garant för att ingen skulle kunna plocka kortsiktiga poäng på bekostnad av den långsiktiga ekonomiska stabiliteten.

Den politiska oenigheten bestod. Vi har fortfarande olika idéer om vilken politik som bygger Sverige starkt, men inom ramar som vi tillsammans har satt upp. Inga löften kan utfästas utan finansiering, och inga skuldcheckar får skrivas ut på framtiden. Klimatkrisen är större, allvarligare och svårare än 1990-talets bank- och finanskris. Konsekvenserna av en misslyckad hantering är större. Men vi har ändå att lära.

Såväl ekonomin som ekologin är komplexa system. Precis som vi inte med absolut säkerhet kan beräkna effekten av ett enskilt budgetanslag kan vi inte med absolut säkerhet veta vad som händer i atmosfären vid en viss mängd utsläpp.

Men vi har tillgång till vetenskap som ger oss god grund att anta vad som kommer att hända om inget görs och insikt om vad som behöver göras nu. Det finns ett tak för hur mycket utsläpp klimatet tål. Om vi

fortsätter som nu kommer världen inom 25 år att ha släppt ut allt det som vi kan släppa ut under hela seklet. Det blir till ett slags koldioxidbudget, och vi överskrider den.

Sverige har släppt ut allt det som rimligen kan vara vår del redan om 16 år. Det finns alltså en mycket enkel förklaring till att världen rusar på mot en global uppvärmning: Vi behandlar klimatet på samma sätt som vi behandlade statsfinanserna före 1990-talet.

Fru talman! Det finns något djupt felaktigt i ett ekonomiskt system där det som är långsiktigt katastrofalt – som att plocka upp den sista oljan under Arktis – är kortsiktigt ekonomiskt lönsamt.

År 2006 lät den brittiska regeringen publicera Sir Nicholas Sterns rapport om klimatförändringarnas ekonomiska konsekvenser. Slutsatsen blev att det är oändligt mycket billigare att möta klimathotet och i tid begränsa utsläppen än att hantera ett kollapsat klimat. Den enda utveckling som är ekonomiskt möjlig på längre sikt är en utveckling som går hand i hand med en kraftfull klimatpolitik.

Vi ser redan nu hur jobb växer fram i de länder som väljer att satsa på till exempel förnybar energi. De investeringar som krävs för att uppnå Danmarks ambitiösa klimatmål beräknas ge 77 000 nya jobb fram till 2020. I Tyskland arbetar redan i dag fler med förnybar energi än med att bygga bilar. Men Sverige halkar efter. I 25 av 27 EU-länder går utbyggnaden av förnybar energi snabbare än här. Alliansen tycks stå handfallen samtidigt som behoven av att bygga klimatsmarta städer, rusta upp miljonprogrammets bostäder och lägga järnvägsräls är skriande. Det saknas inte förslag för en politik för klimat och nya jobb. Redan för fem år sedan presenterade den parlamentariska Klimatberedningen sitt förslag till ny svensk klimatpolitik. Där fanns goda förslag om kraftfulla investeringar i kollektivtrafik, om att framställa våra egna bilbränslen på landsbygden och om att ställa om långväga transporter från lastbil till järnväg.

Nu har fem år gått. Endast två av Klimatberedningens tio skarpa förslag har genomförts. Jag har sällan hört miljöministern argumentera emot något av de andra åtta förslagen, men de har skrotats när de har nått Finansdepartementet. Resultatet är att Sverige inte kommer att uppnå EU:s klimatmål förrän 150 år senare än vad vi har lovat.

När miljöminister Lena Ek nyligen presenterade regeringens nya klimatplan Färdplan 2050 dök flera av förslagen från Klimatberedningen upp igen. Fem år har gått, och nu kan förslagen gå i repris. Frågan man ställer sig är: Kommer de att genomföras den här gången? Jag skulle gärna vilja ha ett besked från Johan Hultberg. Står Moderaterna bakom ambitionerna i Färdplan 2050, eller kommer de att hamna i Anders Borgs papperskorg en gång till?

Klimatpolitiken ses som ett intresse vid sidan av den ekonomiska politiken – ett särintresse att hålla kort. Den behandlas helt utan det ansvar och den disciplin som krävs. Om vi ska möta klimatkrisen måste vi, på samma sätt som våra företrädare på 90-talet klarade av att göra, sitta ned och komma överens tillsammans om ett ordentligt fungerande ramverk. Precis som ett budgettak var nödvändigt för att möta den ekonomiska krisen då är ett utsläppstak nödvändigt för att möta klimatkrisen nu.

Det handlar i grunden om samma gemensamma löfte som det finanspolitiska regelverket vilar på. Ingen regering ska kunna in-teckna sina förslag genom att skriva ut skuldcheckar på framtiden. Detta är den slut-

*Aktuell debatt:
Klimatförändringens
omfattning och effekter*

sats som den brittiska regeringen har dragit efter Sternrapporten. Det är det system som nu införs i Storbritannien och Mexiko och som diskuteras i Danmark och Finland. Det är det ansvar som frågan förtjänar. Det är ett ansvar där inte nya förslag läggs fram för att sedan hamna i papperskorpen och föras fram en gång till fem år senare, utan där vi tillsammans tar ansvar inom de gränser som ekosystemet sätter.

Jag väntar fortfarande på besked från Alliansens partier: Vill man se ett klimatpolitiskt ramverk i Sverige på det sätt som det nu införs i Storbritannien och diskuteras i våra nordiska grannländer?

(Applåder)

Anf. 6 ANITA BRODÉN (FP):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Miljöpartiet, som har initierat debatten.

Det står fullständigt klart att klimatförändringarna innebär ett verkligt hot mot livet på jorden. Därför är denna debatt så viktig. Även till synes måttliga temperaturökningar kan leda till dramatiska förändringar av människans livsbetingelser och ställa mänskligheten inför mycket svåra utmaningar.

Den rapport som Världsbanken presenterade före jul gav bilden av en allt annat än måttlig temperaturökning – en bild som med stor sannolikhet kan komma att bekräftas av den kommande IPCC-rapporten. Vi talar nu inte om en framtid som är farlig för mänskligheten, utan om en framtid som kan bli katastrofal för mänskligheten.

Folkpartiets utgångspunkt är att kunskap förpliktar. Vi har ett ansvar för vad vi lämnar efter oss till kommande generationer, och vi har också ett globalt ansvar. Ett varmare klimat slår hårdare mot många fattigare länder, som själva inte kan lastas för dessa utsläpp.

Trots klimatfrågans globala karaktär återstår förstås mycket att göra både inom EU och nationellt. Mycket har gjorts, men mer behöver göras, och det brådskar.

Vi står inför enorma utmaningar som kräver helt nya lösningar. En utmaning är att rusta samhället för klimateffekterna. Redan nu mister 300 000 människor livet årligen på grund av detta. Vi står också inför hotet att naturens egen förmåga att lösa viktiga uppgifter sätts ur spel. Det är en av anledningarna till att Folkpartiet kämpat så hårt för att artprojektet ska fortleva och utvecklas. Vår slutsats är att vi hittills inte har gjort tillräckligt.

Förhandlingarna om ett globalt klimatavtal har hittills inte gett de konkreta resultat som vi hade hoppats på och som är nödvändiga. Vår strävan att komma överens måste fortsätta. Det krävs ett globalt klimatavtal, det krävs ambitiösare globala utsläppsmål och det krävs också ett skärpt EU-mål på 30 procent till 2020 och ett nytt, skarpare energieffektiviseringsmål. Sverige har inte gett upp. Sverige driver på.

Vid klimatförhandlingarna i Cancún beslutades, med Sverige som pådrivande aktör, att skärpa tvågradersmålet om den samlade forskningen pekade på nödvändigheten. De forskningsresultat som nu är vid handen pekar tydligt i denna riktning, varför vi anser det nödvändigt att också på denna punkt anta en ambitiösare målsättning. Vi bör inrikta oss på att höjningen av jordens medeltemperatur inte bör överstiga en och en halv grad. I ljuset av Världsbankens rapport, som pekar på fyra graders

medeltemperaturförhöjning, inser var och en att utmaningarna kommer att bli oerhört stora.

Ur klimatsynpunkt kan därför kärnkraften vara en brygga över till det fossilfria samhället. Att dessutom kunna exportera el med låg CO₂-belastning gynnar klimatet också ur ett globalt perspektiv. Allianspartiernas överenskommelse om att gamla kärnkraftsreaktorer på sikt ska kunna ersättas med nya samtidigt som den förnybara energisektorn utvecklas rejält är viktig för att Sverige ska kunna ha en näst intill koldioxidfri elproduktion, för att vi ska kunna bistå andra länder med näst intill koldioxidfri el och för att vi ska kunna öka möjligheten att klara ett tuffare klimatmål. Ur klimatsynpunkt är nämligen kol och olja det riktigt stora hotet. Att samtidigt lämna både det fossila samhället och kärnkraftssamhället ser jag inte som möjligt även om jag inte är någon kärnkraftskramare.

På sikt ser däremot jag självfallet solenergipotentialen och smarta nät som möjliggör transporter. Det är något som vi parlamentariker i det internationella Climate Parliament också arbetar intensivt för.

Fru talman! Med detta som bakgrund vill jag nu i slutet av detta anförande och i de kommande anförandena koncentrera mig på Folkpartiets utgångspunkt och vårt bidrag till en hållbar framtid genom alliansregeringen.

Vår grundprincip är att förorenaren ska betala. Det är klimatpolitikens ledstjärna. Vi anser också att samarbetet inom EU är en omistlig del i klimatpolitiken. Det europeiska systemet med utsläppsätter är ett viktigt och nödvändigt instrument för att minska utsläppen av koldioxid. Det är positivt att systemet utvecklats och utvidgats så att också flyg och sjöfart omfattas. Vi delar också uppfattningen att rättigheterna inte ska vara gratis utan auktioneras ut.

(Applåder)

Anf. 7 JOSEF FRANSSON (SD):

Fru talman! Jag ska börja med att förmedla en glädjande nyhet. Bara under de senaste dagarna och de senaste veckorna har det framkommit flera indikationer på att det apokalyptiska framtidsscenario som många målat upp i klimatdebatten troligtvis inte kommer att slå ut med den kraft som många gånger gjorts gällande. Det är givetvis glada nyheter såvida man inte är en av alla dem som byggt upp en lukrativ karriär kring att varna mänskligheten för jordens undergång. Då väljer man givetvis att bortse från positiva signaler.

Det har bland annat konstaterats att det inte går att påvisa någon global uppvärmning de senaste 15 åren utan att 1900-talets uppvärmning på ca 0,75 grader, åtminstone för närvarande, tycks ha avstannat. Att koncentrationen koldioxid i atmosfären har ökat sedan 1800-talet med 0,01 procent eller 0,1 promille har åtminstone de senaste åren visat sig vara mindre olycksbådande än vad diverse avancerade klimatmodeller förutspått. Det är naturligtvis mycket glädjande nyheter.

Klimatfrågan har kommit att bli en av 2000-talets absolut största politiska frågor. Mycket har sagts och mycket har gjorts av svenska politiker, precis som i många andra europeiska länder.

Det finns dock väldigt många saker som inte sägs så ofta, åtminstone inte här i riksdagen. Jag tänker därför i dag ta upp några av de saker som

sällan får utrymme i den offentliga debatten. Jag tänker ta avstamp i den rapport som har föranlett att vi är här i dag, nämligen Världsbankens rapport om en värld som är fyra grader varmare än under förindustriell tid.

Jag tänker citera Gustav Fridolin från årets första partiledardebatt. Gustav sade så här: ”Vi har lovat att möta klimathotet och bromsa den globala uppvärmningen. Trots det åker alldeles för många runt på toppmöten för att göra ingenting, lova ingenting och sedan komma hem och skylla misslyckandet på något annat. Därför rusar nu världen på mot en global uppvärmning på fyra grader.” Märk nog att han sade att världen rusar mot en global uppvärmning på fyra grader.

Det säger man som om det vore en obestridbar sanning. Siffran fyra grader har varit frekvent använd efter det att Världsbanken släppte den aktuella rapporten som ett inslag inför höstens stora klimatmöte i Doha.

Som de flesta vet är Miljöpartiet mediernas kelgris. De kan säga vad som helst utan att förvänta sig vare sig granskning eller mothugg från landets större medier, inklusive statsfinansierade SVT. I stället får de påtagligt ofta agera något slags expertkommentator i miljöfrågor.

Man kan givetvis inte avfärda möjligheten att den globala medeltemperaturen kan stiga med fyra grader. Det är svårt nog att förutspå vädret om två veckor. Men att presentera detta som en obestridbar sanning är högst ovetenskapligt och faktiskt också rent bedrägligt. Inte ens Världsbanken säger att så är fallet i sin rapport, utan man redovisar olika framräknade scenarier tillsammans med olika sannolikheter för att det kan inträffa. Det deras rapport i huvudsak inriktar sig på är vilka konsekvenser en fyragradig uppvärmning skulle kunna tänkas få.

Fru talman! Sveriges bidrag till de globala utsläppen är, som tidigare sagts här, ganska låga och blygsamma 1,6 promille. Trots detta låter det oftast i retoriken som om det är av signifikans hur mycket koldioxid vi i Sverige verkligen släpper ut. I motioner och debattartiklar låter det inte sällan som om vi måste göra si eller så för att rädda klimatet, precis som om det skulle ha någon förankring i verkligheten.

För att få lite perspektiv kan det vara intressant att lyfta fram några andra siffror från vår omvärld. Man brukar som bekant utgå från 1990 när man redovisar minskningar eller ökningar av utsläpp, och då har Sverige minskat sina utsläpp något även om det är ganska marginellt. Tittar man på till exempel Kina, som är jordens folkrikaste land och som har haft en kraftig ekonomisk utveckling under det senaste decenniet, kan man se att de har flerdubblat sina utsläpp. De släpper i dag ut mer koldioxid per capita än vad vi svenskar gör. Detta har resulterat i att Kina sedan 1990 har ökat sina utsläpp med ungefär 140 Sverige, det vill säga Sveriges totala utsläpp multiplicerat med 140. Det är alltså Kinas ökning sedan 1990.

Att Sverige ska gå före i klimatpolitiken och verka som en förebild för andra länder ser inte heller ut att lyckas något vidare. Den största effekten av den här politiken har blivit att vi har försämrat våra konkurrensvillkor gentemot länder som just Kina, som successivt tar över alltmer av Sveriges och Europas industri.

Att Sverige redan i dag har i princip lägst utsläpp i hela den industrialiserade världen är något som ofta glöms bort i debatten, liksom att vårt elsystem är nästan helt koldioxidfritt. En svensk gå-före-politik menar i

alla fall jag sakta utarmar den svenska välfärden och kommer dessutom inte att tjäna miljön så som görs gällande.

Prot. 2012/13:59
29 januari

Anf. 8 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Kolleger, åhörare, miljöministern! När du kom hem från det misslyckade toppmötet i Doha, Lena Ek, sade du att du var missnöjd med resultatet och att du var rädd för en fyra graders temperaturökning. Om min temperatur höjs med två grader har jag ganska hög feber. Om den höjs med fyra grader är jag riktigt illa ute. Likadant kan det nog vara med den här planeten. En fyra graders temperaturökning vill varken du eller jag se. Möjligheten att en sådan kan ske ställer ett direkt krav på oss att komma med nya åtgärder, ny politik och att vi skärper ambitionerna. Därför tycker jag att det var en besvikelse att i den här debatten inte höra någonting nytt från alliansregeringen – faktiskt ingenting om vad vi behöver göra ytterligare för att få ned utsläppen i Sverige och internationellt.

Faktum är att vi har en regering med en låg och minskande ambitionsnivå på klimatområdet. Miljöanslagen i budgeten skärs ned kännbart och kraftfullt. Det framgångsrika klimatinvesteringsprogrammet avskaffas helt och hållet. I dag kan vi läsa i Svenska Dagbladet hur klimatbiståndet har skurits ned med några hundra miljoner på ett par år. Det blir de allra fattigaste, de som bär de största och mest negativa konsekvenserna av våra utsläpp av växthusgaser, som får betala när ambitionsnivån skrivs ned.

Vi skulle kunna spela en helt annan roll som nation. Vi skulle kunna gå före. Vi skulle kunna vara de som tar fram ny teknik, de som visar att det är möjligt. Men för det krävs en ny politisk majoritet och en ny regering i det i här landet.

I Vänsterpartiets budgetförslag satsar vi mest av alla partier på åtgärder som skulle minska utsläppen av växthusgaser. Vi inser att vi bokstavligen måste bygga om ganska mycket i det här landet. Vi inser att det inte räcker med att lita på att marknaden ska ordna det här, men vi ser också de enorma möjligheterna i att ta klimatansvaret.

Med vänsterpolitik skulle vi gå från att ha ett ganska mediokert järnvägssystem till att ha en av Europas bästa järnvägar. Vi skulle ge ett verkligt alternativ till inrikesflyg och bilism för många. Vi skulle med en kilometerskatt kunna styra över transporterna med tunga lastbilar till den mer miljövänliga järnvägen. Vi skulle storsatsa på förnybara bränslen, inte minst biogasen. Vi skulle rikta om de miljarder som i dag rullar i väg till villaägarnas byggen av nya verandor och kök till att i stället energisåna bostäder, fastigheter, skolor och äldreboenden över hela Sverige. Samtidigt skulle vi kunna bygga bättre boendemiljöer för många. Vi skulle mer aktivt hjälpa industrin med att kartlägga sina utsläpp och därmed kunna minska dem och också spara pengar.

Vi har i vårt budgetförslag en mycket omfattande satsning på förnybar energiproduktion. I dag ligger Sverige efter. Jämför vi med Danmark och Tyskland ser vi att det sker väldigt lite på det här området i Sverige. Tåget går, och vi står kvar på perrongen.

Jag vet att regeringen brukar framhålla hur betydande satsningarna på vindkraft och solenergi är. Nej, de är inte det. De är faktiskt marginella i jämförelse med det som händer i några av våra grannländer. Där utveck-

*Aktuell debatt:
Klimatförändringens
omfattning och effekter*

las den nya tekniken, där skapas de nya jobben och där byggs den nya framtiden. Vi väntar på att få en långsiktig energipolitik i det här landet. Men i Sverige finns mycket kunskap. Här finns mycket tekniskt kunskande om allt från smarta elnät till energilagring. Vi skulle kunna vara ett land som tog fram den nya tekniken och som gick före.

Att ta klimatfrågan på allvar kräver också att vi är beredda att inse att vi måste ändra en del av våra livsmönster. En sådan sak är att animalieproduktionen och köttkonsumtionen är starkt bidragande utsläppskällor när det gäller växthusgaserna. Vi bör minska vår konsumtion av kött. Vi bör till exempel alltid erbjuda vegetariska alternativ i skolor och andra offentliga miljöer. Vi bör ta bort subventionerna till animalieproduktionen som finns framför allt inom den europeiska unionen i dag. Vi skulle nog också må lite bättre av att äta mindre kött.

Vi bör använda det statliga ägandet mer aktivt. Sverige äger Vattenfall, en av Europas verkliga miljöbusar. Menade majoriteten allvar med klimatfrågan skulle den ge ett ägardirektiv till Vattenfall om att de ska gå i spetsen för den förnybara energin och inte satsa på smutsig kol- eller gaskraft till exempel. Denna fråga äger regeringen, och man väljer att inte göra någonting.

Vi har ett stort och mäktigt kapital i våra AP-fonder, som är duktiga på att investera i amerikanska oljebolag men som visar marginellt intresse för den nya tekniken och den förnybara energin. Här har vi musklerna att ställa om. Likadant är det internationellt. Gick vi före i Sverige skulle vi få internationell trovärdighet när vi kräver att utsläppsmålen ska skärpas globalt och i den europeiska unionen. Helt akut är det att göra någonting åt EU:s system för handel med utsläppsrätter, som i praktiken har kollapsat. Det var den viktigaste delen av EU:s strategi för att minska utsläppen, och det vore intressant att höra vad regeringen har för plan på det området. Vi skulle behöva mer klimatbistånd, inte de nedskärningar som regeringen faktiskt gör.

Det finns ett drag av uppgivenhet över regeringens klimatpolitik, och jag skulle vilja fråga dig, Lena Ek: När kommer satsningarna? När kommer de nya initiativen? När är ni beredda att visa lite ledarskap i klimatfrågan?

(Applåder)

Anf. 9 IRENE OSKARSSON (KD):

Fru talman! Jag hoppas att åhörarna här i salen och vid tv-apparaterna liksom våra kolleger som kanske inte finns här i rummet just nu tar del av den här debatten. Oerhört intressanta och spännande inlägg har gjorts av kollegerna. Mycket har jag kunnat skriva under på, men det finns också ett antal frågetecken.

För mig som kristdemokrat finns det ett ord som på ett mycket övergripande sätt sammanfattar alla de aspekter som Gustav Fridolin och Miljöpartiet försöker lyfta i den här debatten, och det är ordet "förvaltar-skap". Vi ska lämna ifrån oss detta land och denna planet till nästa generation i ett bättre skick än vi tog emot det. Det tror jag inte att någon av oss har någonting emot. Men utifrån det är jag också väldigt glad för det som alliansregeringen har gjort och den förändring bland annat av skrivningarna runt de svenska miljömålen som togs där det står så här: "Det övergripande målet för den svenska miljöpolitiken är att till nästa gene-

ration lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.”

De rapporter som vi de senaste månaderna har tagit del av visar oerhört skrämmande scenarier av vad som kan drabba vår planet om vi inte agerar skyndsamt och solidariskt. Det finns två viktiga förutsättningar – det är bråttom, och vi måste göra det gemensamt. Vi ska göra det gemensamt på det sättet att vi i i-världen måste se till att utvecklingsländerna litar på vad vi gör.

Att för lite har hänt globalt har vi också alla samma bild av. Flera av oss har haft möjlighet att följa med miljöministern på de klimatmöten som har ägt rum. Jag har haft den förmånen. Jag kan konstatera att en av dem som faktiskt ser till att skapa det här förtroendet och tillitskapitalet är vår miljöminister. Det är oerhört viktigt. Hon har också tagit initiativ till ett antal satsningar, när det gäller kortlivade klimatgaser med mera, som faktiskt gör att saker händer när vi sitter här och debatterar.

Mycket händer på den internationella arenan, men mer kan göras.

När det gäller klimatbistånd är det en av våra hjärtefrågor. Bistånd måste vara klimatsmart, oavsett vilket bistånd som ges. Det går inte att säga att det ena och det andra inte hänger samman. Bistånd ska vara klimatsmart. Vi ska satsa resurser på ett sådant sätt att människor har möjlighet att bruka vår jord i en tid av knappare resurser, mindre vatten och en större befolkning att föda. Då har svensk biståndspolitik en viktig uppgift.

Vad beträffar Sverige, fru talman, har vi antagit en tydlig målvision för 2050. För att klara det krävs satsningar på forskning och utveckling, och tydliga steg togs i den forskningspolitiska proposition som kom i höstas. Jag som kristdemokrat anser att det är viktigt att vi fortsätter att hålla oss i framkant när det gäller att vara innovativa, ta fram ny teknik och jobba med klimat- och energifrågorna.

Vi har ett ansvar att klimatsäkra vår värld, sade jag inledningsvis. Ja, då har vi också ett ansvar som svenskar att se till att energiförsörjningen fungerar tillfredsställande i vår omvärld. Det betyder att vi behöver satsa på bra överföringsledningar till våra grannländer. Det är lite intressant, fru talman, att i detta sammanhang behöva konstatera att det finns partier på oppositionssidan som har motsatt sig detta. Jag blir mycket beklämd när det sägs att regeringen ingenting gör. Vi satsar rejält med resurser inom utvecklings- och forskningsområdet, inom ny teknik, för att klara de utmaningar vi står inför.

Det är min förhoppning, fru talman, att vi ska kunna använda kommande landsbygdsprogram på ett sätt som gör att vi skapar fler arbetstillfällen på vår landsbygd. Där finns mycket av de inhemska lösningarna för att kunna satsa på en grön framtid och kunna utvinna resurser ur skog och mark på ett sätt som gör att vi förvaltar vårt land och denna planet på ett hållbart sätt för nästa generation. Skogen kommer att vara en oerhört viktig pusselbit i det arbetet både här hemma och internationellt.

Därför är det arbete som nu görs i Miljömålsberedningen och på andra håll oerhört centralt. Då är det ytterst beklämmande att höra att alliansregeringen inget gör.

*Aktuell debatt:
Klimatförändringens
omfattning och effekter*

Dessutom, fru talman, har regeringen ordning på sina finanser, för utan ordning på ekonomin kan vi ingenting göra. Har vi ordning kan vi använda resurserna till det vi vill använda dem till.

(Applåder)

Anf. 10 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! Innan jag säger det jag hade tänkt säga skulle jag vilja rikta mig till Sverigedemokraterna. Det är väl symtomatiskt att man i stället för att referera till Internationella klimatsekretariatets tusentals välrenommerade forskningsinstitutioners sammanvägda åsikt baserar hela anförandet på en norsk forskningsrapport som är felciterad och felöversatt. När Josef Fransson dessutom säger att det är att utarma välfärden att man går före när det gäller miljöteknik kan jag tala om att sedan 1990, som är basåret, har Sverige minskat sina utsläpp med 16 procent. Konjunkturinstitutet menar att vi kommer att klara våra ambitiösa klimatmål på 40 procent till 2020. Från 1990 till i dag har tillväxten ökat med 50 procent, drygt. Det är inte att utarma Sverige. Det är att använda klimatteknik och klimatmål för att utveckla Sverige. Jag hoppas att vi även i fortsättningen ska ha en gedigen majoritet i Sveriges riksdag för att jobba åt det hållet.

Fru talman! Jag började med att beskriva det internationella klimatarbetet, eftersom det är oerhört viktigt och Sverige här spelar en viktig roll. Det handlar inom FN:s ram om de långlivade klimatgaserna, som ligger kvar länge i atmosfären. Vi gör ett gediget svenskt arbete inom det nya Climate and Clean Air Coalition. Det lanserades för nästan exakt ett år sedan i Washington och har 50 partner, däribland ett 30-tal länder. De stora länderna som inte är så aktiva i FN-förhandlingarna finns med. Det är en kompletterande åtgärd som betyder mycket och som jag hoppas ska utvecklas. Det har inneburit att dessa 50 partner under det gångna året redan utvecklat arbetsplaner för hur vi ska få ned de kortlivade klimatgaserna, som visar sig bli mer och mer betydelsefulla. Vi jobbar med att avskaffa fossilsubventioner. Dessutom jobbar vi med ett forskningsprojekt, Benefits of Action. Det handlar om just nyttan av att gå före.

För mig är det viktigt att miljö- och klimatpolitiken bedrivs i ett systematiskt samspel med samhällsutvecklingen i övrigt. Det ställer helt nya krav på miljöpolitikens metoder och effektivitet både i Sverige och internationellt.

För att gå över till den svenska debatten vill jag kort gå igenom vad vi faktiskt gör i Sverige och hur strategin och strukturen ser ut. Till att börja med är klimatmålen satta. Vi ska nå minus 40 procent till 2020, ha en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 och vara klimatneutrala till 2050. Konjunkturinstitutet menar att vi kommer att klara vår 40-procentsambition. Det känns bra. För att vi verkligen ska vara säkra har Statskontoret fått i uppdrag att gå igenom varje svensk myndighet för att se att de följer de svenska klimatmålen och andra miljömål. Detta beslut fattades av regeringen förra veckan.

Klimatfärdplansarbetet 2050 handlar om att gå igenom varje sektor och se vad som behöver göras för att vi ska nå dessa mål som är absolut nödvändiga och som också visar fattiga länder en väg att gå. Förslaget är ute på bred remiss, och jag hoppas att många deltar i den samhällsdebatten. Vi kommer att återkomma till riksdagen med en beskrivning av hur

vi ska nå visionerna om de svenska klimatmålen samt ha noll nettoutsläpp.

Vi jobbar också med ekosystemtjänster och grön ekonomi. Uppdragen är utlagda. Vi har en aktiv dialog med medborgare genom en referensgrupp med företrädare för samhällets alla sektorer. Dessutom jobbar vi med kommuner och landsting i en sjustegsraket som sammantaget är en väl definierad svensk klimatstrategi.
(Applåder)

Anf. 11 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Klimatförändringarna är vår tids ödesfråga. Dagens generation liksom kommande generationer är i händerna på oss. Så vad gör vi? Regeringen är inne på sitt sjunde år och skryter gärna med att man har den bästa klimatpolitiken. Vi har hört det också i dag. Stämmer det verkligen?

Vi kan ta det som gäller Sverige. Naturvårdsverket, regeringens egen expertmyndighet, har utvärderat regeringens arbete. Endast två av sexton miljömål kommer att nås. Klimatmålet nås inte, och det trots att regeringen gjort det lite enklare för sig, lite enklare genom att i det egna åtagandet låta räkna in utsläppsminskningar gjorda i andra länder. Det är en tredjedel av åtagandet. Regeringen har gjort det lite enklare för sig, och ändå klarar den inte sitt eget klimatmål.

Samtidigt går allt fler unga utan arbete i Sverige. Företag får inte tag i rätt arbetskraft, och arbetslösheten ökar. Så passivt, så defensivt, så uppgivet.

Jag vill citera Tomas Kåberger, tidigare generaldirektör på Energimyndigheten, som i en tidningsintervju sade: ”Däremot är det industripolitiskt förödande om riksdagen inte förstår att resten av världen nu gör större ansträngningar, har högre ambitioner och starkare styrmedel. Hänger vi inte med kommer dessa länders företag att ta över ledningen i utvecklingen.” Det händer någonting där ute, miljöminister Ek, en omställning som går snabbt och skapar nya jobb.

Jag har inte haft möjlighet att gå igenom alla länder men vill ändå nämna några vilkas regeringar, majoriteter i riksdagen, har förstått att en framsynt klimatomställning är framtidsinriktad. Australien ska vända en beräknad 20-procentig utsläppsökning till en minskning med 25 procent mellan åren 2000 och 2020, och endast en femtedel får tas från andra länder. Storbritannien kommer att gå om Sverige i gjorda utsläppsminskningar redan nästa år eftersom de räknar med att fixa sina åtaganden utan att räkna in inköp i andra länder.

Danmark ska minska de danska, inhemska utsläppen med 40 procent till 2020 jämfört med 1990. Inga inköp i andra länder ska räknas med, precis så som vi socialdemokrater har gett besked om. Utsläppsminskningar ska ske på hemmaplan därför att det stärker vår konkurrenskraft och därför att vi visar att vi tar vårt ansvar i denna ödesfråga.

Regeringen väljer i stället att tricksa med klimatmålen, att ge upp, att spela ett högt spel med svensk konkurrenskraft och svenska jobb, för att inte tala om vår framtid.

Jag har två frågor, en till Johan Hultberg, som företräder Moderaterna i den här debatten. Du säger att utsläpp ska kosta. Varför bromsar då ditt parti ansträngningarna att få EU:s utsläppshandelssystem att fungera?

*Aktuell debatt:
Klimatförändringens
omfattning och effekter*

Hur, Johan Hultberg, Moderaterna, bidrar er defensiva hållning till en framsynt klimatomställning som skapar förutsättningar för nya jobb?

Min fråga till Lena Ek, miljöministern, kvarstår. Jag väntar fortfarande på några nya besked som på allvar kan bidra till att stoppa klimatförändringarna och öka Sveriges konkurrenskraft. Eller ska vi nöja oss med mer av samma misslyckande?

(Applåder)

Anf. 12 JOHAN HULTBERG (M):

Fru talman! Inte helt oväntat har nu oppositionens företrädare gjort sitt absolut yttersta för att försöka framställa ett Sverige som tappar fart i klimatpolitiken, ett Sverige som sedan Alliansen tog över regeringsmakten 2006 har blivit omsprunget av en lång rad länder. Danmark nämndes, Tyskland nämndes och Storbritannien nämndes. Men om vi blickar ut i Europa, är det verkligen så att det är andra länder som slår Sverige på fingrarna? Vilka länder har till exempel en högre koldioxidskatt än Sverige? Vilka länder har en högre andel förnybar energi? Vilka länder har lägre utsläpp i relation till bnp? Vilka länder ger mer i klimatbistånd än Sverige?

Faktum är att Sverige har världens tuffaste koldioxidskatt, att Sverige har högst andel förnybar energi inom EU, att vi har en elproduktion med extremt låga koldioxidutsläpp, att Sverige är det land inom EU som har lägst utsläpp i relation till vår bnp och att Sverige dessutom tar ett stort ansvar för att mobilisera de resurser som krävs i det internationella klimatarbetet.

Fru talman! Sverige är med andra ord ett föregångsland inom klimatpolitiken och ska fortsatt så vara. Därför har Alliansen sjösat en långsiktig och sammanhängande miljö-, klimat- och energipolitik med ambitiösa mål och konkreta åtgärder. Sveriges utsläpp ska, precis som vi har hört, sjunka med 40 procent till 2020, och vi är en god bit på väg. Allt talar för att vi kommer att nå våra mål. Vi jobbar nu vidare för att nå visionen om ett Sverige helt fritt från nettoutsläpp 2050.

Sveriges utsläpp sjunker. Utbyggnaden av den förnybara energin har tagit fart. Till exempel vindkraften har sexdubblats under Alliansens tid. Omställningen av vår fordonsflotta har kommit en bit på väg. När Alliansen tillträdde 2006 hade Sverige Europas mest bensinslukande fordonspark. Nu har vi sett en miljöbilsboom, och vi har sett att utsläppen från nya bilar har sjunkit mer under Alliansens första mandatperiod än under de 15 åren före Alliansens tid. Alliansens politik gör skillnad.

Nu går vi vidare med en supermiljöbilspremie och en ökad låginblandning av biodrivmedel i bensin och diesel samtidigt som vi satsar på forskning och utveckling av morgondagens bränslen och motorer.

Fru talman! Frågan är snarare: Vad är alternativet till Alliansens ansvarsfulla klimatpolitik? Hur ser den rödgröna oppositionens samlade alternativ ut? Jag kom till den här debatten med en förhoppning – jag inser nu att det var en ganska naiv förhoppning – om att få några besked när det gäller hur alternativen ser ut.

Hur blir det med kärnkraften? Går S med på MP:s och V:s krav på en snabbavveckling? Är verkligen utvecklingen i Tyskland värd att ta efter? Det är tyvärr inte bara nya vindkraftverk som invigs i Tyskland utan även nya kolkraftverk. Kraven från den gröna rörelsen i Tyskland på en snab-

bavveckling av kärnkraften har ju lett fram till det bruna kolets renässans. Är det en ansvarsfull klimatpolitik?

Tror inte MP längre på idén om grön skatteväxling? Varför föreslår ni höjda miljöskatter med 13 miljarder samtidigt som ni lägger fram förslag som gör det både dyrare att anställa unga och mindre lönsamt att driva företag? Det är ingen grön skatteväxling, Gustav Fridolin. Det är en röd skattechock.

Hur blir det med ROT- och RUT-avdragen om de rödgröna får bestämma? V vill ta bort RUT-avdraget totalt, S vill minska det, medan MP vill utöka såväl ROT- som RUT-avdragen för att en växande tjänstesektor är ett sätt att faktiskt få till stånd en mer koldioxidmart tillväxt.

Får vi några besked från den samlade, eller snarare splittrade rödgröna oppositionen?
(Applåder)

Anf. 13 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Fru talman! Mycket ska man höra, nu har tydligen den här klimatdebatten blivit en debatt om RUT-tjänster också.

Tidigare förstod man hur oerhört tufft det måste vara att vara klimatforskare, att upptäcka att det faktiskt är så att det fortfarande finns en möjlighet att vi klarar tvågradersmålet, att det fortfarande finns en möjlighet att om vi gör allt som måste göras, om vi vidtar alla de åtgärder som skulle kunna göras kanske vi klarar tvågradersmålet, och sedan höra hur det refereras i politiska debatter som att vi inte behöver göra någonting. De norska studier som refereras visar just det. Det finns en chans att klara tvågradersmålet, men den chansen kan vi bara få om vi gör det som behöver göras och gör det nu.

Fru talman! Miljöministern lyfter fram Sveriges roll internationellt. Jag tycker att en viktig del att ta med i den här debatten är vilka åtgärder vi kan vidta för att internationellt minska de globala utsläppen efter den serie av misslyckade förhandlingar som vi har sett.

Självklart är det så att Sverige ska hjälpa länder som i dag industrialiseras att göra det på ett grönare sätt än som var möjligt för Sverige och andra länder som påbörjade sin industriella resa för över 150 år sedan. Det gör vi bland annat genom det som kallas för klimatbistånd eller klimatåtgärder, genom de fonder som har upprättats inom FN-systemet. Problemet är bara att Alliansen skär ned på det svenska initiativet och det svenska engagemanget i de fonderna, att Sverige minskar det svenska stödet i det arbetet och att varje krona vi lägger där tas från den ordinarie biståndsbudgeten. Det finansieras med våra insatser för de fattigaste av fattiga i världen.

Jag förstår inte hur Sveriges ansvar internationellt stärks genom att vi minskar vårt stöd till de fattigaste av fattiga. Jag förstår inte hur vår möjlighet att verka positivt i de internationella förhandlingarna stärks genom att vi inte tar ansvar här hemma utan pekar finger och säger att någon annan borde göra något, men vi tänker inte vara med och betala inom FN-systemet.

Tvärtom måste vi öka våra ambitioner, både internationellt och här hemma. Genom att göra det här hemma kommer det också här att kunna växa fram en del av de lösningar som världen behöver framöver. Självklart är det så att om hela världen samtidigt letar efter bättre sätt att

transportera sig, grönare sätt att bygga nya städer och bättre sätt att producera energi är det där som också framtidens svenska exportsuccéer går att finna.

Jag återkommer i den här debatten till behovet av en klimatlag, ett gemensamt politiskt ansvarstagande för att minska de svenska utsläppen, ett gemensamt politiskt ansvarstagande för att se de ramar inom vilka vi måste hålla den här debatten. Jag gör det därför att jag ser hur Alliansen på område efter område väljer bort att ta klimatansvar.

Ta transporter! Nu ser vi hur Alliansen gör det dyrare att frakta sitt gods på järnväg samtidigt som man vägrar införa de ekonomiska styrmedel som bland annat Klimatberedningen har föreslagit och som behövs för att utjämna skillnaderna mot de långa lastbilstransporterna. Transporter med lastbil ökar, men det är svårare att få våra företag att transportera sitt gods på järnväg.

Vi ser hur Alliansen inte inför det stöd som behövs för att låta bönder i Sverige tillverka biogas, bränslen som vi kan köra på i framtiden. Vi vill i stället införa metanreduceringsstödet enligt LRF:s modell. Vi vill se till att det blir möjligt för företagen att frakta sitt gods på järnväg. Vi vill se till att det är billigare att ta tåget än att ta flyget. Det är åtgärder inom transportsektorn.

Inom energisektorn ser vi hur Alliansen låter Vattenfall bli och fortsätta vara en av Europas största klimatbovar. Vi ser hur Sverige halkar efter i byggandet av förnybar energi. Vi vill i stället vidta de åtgärder som bland annat Klimatberedningen har föreslagit på energiområdet.

Inom jordbrukssektorn ser vi hur Alliansen har myndigheter som uppmanar kommuner att inte ställa krav när de upphandlar mat till skolan eller äldreomsorgen. Vi vill i stället att man ska ställa den typen av krav på område efter område för en ambitiös klimatpolitik här hemma och en ambitiös klimatpolitik i världen inom ramen för en klimatlag.
(Applåder)

Anf. 14 ANITA BRODÉN (FP):

Fru talman! Vi gör mycket av det som krävs, men mer arbete återstår. Sverige ska därför fortsätta att gå före med ny teknik. Fortsatt forskning och samverkan mellan industri och högskola är viktig. Alliansregeringens båda forskningspropositioner har varit omfattande och viktiga. Det som också behövs är en strategi för forskning, utveckling och kommersialisering av ny teknik.

Vi är teknikoptimister. Vi har tilltro till innovatörer och entreprenörer, och vi ser hur området för miljötekniken växer. Sammantaget tror vi ändå på vikten av, nödvändigheten av och kraften i internationella avtal. Där vet jag att Sveriges röst har betydelse. Alla kanske inte är medvetna om att det nu sker en mängd bilaterala möten för efterarbete och förberedelse inför kommande klimatavtal. Detta är oerhört angeläget, och här driver Sverige på.

Skogen, fru talman, haven och jordbruksmarken är viktiga som kolbindare. De gröna näringarna har också en nyckelroll i Sveriges energiproduktion. Samtidigt ska vi vara medvetna om att de gröna näringarna själva i dag är nästan helt beroende av fossil energi. Därför är satsningen på biogas säkert en satsning som kan utvecklas ytterligare. Efterkonvertering av arbetsmaskiner är viktiga styrmedel. De är också bra. Men vi

inser att detta inte är nog. Det sitter nu en utredare som arbetar vidare med frågorna.

Det krävs också en översyn av skattesystemet för att vi ska säkerställa att förnybara alternativ inte missgynnas.

Fru talman! Man hör ofta talas om LULUCF, Land use, land-use change and forestry. Den reglerar hur vi får tillgodoräkna oss ökningen av koldioxidsänkorna, det globala arbetet för att förhindra avskogning av världens regnskogar samtidigt som vi ska säkerställa att den fattigaste delen av befolkningen bereds försörjningsmöjligheter. Det är en hörnsten, och vi ska vara vakna och vara med i de viktiga FN-samtalen.

Fru talman! Vi ser gärna en global CO₂-skatt. Vi ser gärna tydligare ägardirektiv till såväl Vattenfall som Sveaskog. Vi anser att fossilsubventionerna snabbast möjligt ska utfasas. Det är inte rimligt att subventionera dessa aktiviteter och näringar med 3 000 miljarder kronor. Det är orimligt.

Även om Sverige står för en hög andel nästintill koldioxidfri elproduktion tycker vi att det är viktigt att se kopplingen mellan vår konsumtion av importerade produkter som i sin tur genererar utsläpp. Här har vi ett ansvar.

Vi anser att det ska vara stort fokus på arbetet i Arktiska rådet. Jag kan konstatera att under alliansregeringens tid och nu under svenskt ordförandeskap har för första gången ett bindande avtal tecknats.

Jag återkommer i nästa anförande om järnvägssubventioner och Sveriges stora bidrag där. Jag kan redan nämna att det nu finns 7 miljarder kronor årligen att jämföra med 2006 innan vi kom till makten. Då handlade det om 3,8 miljarder kronor. Visst satsar vi.

(Applåder)

Anf. 15 JOSEF FRANSSON (SD):

Fru talman! Gustav Fridolin talar om det här som behöver göras. Jag tänkte tala lite mer om det.

I den allmänna klimatdebatten – alla saker jag tänker säga nu kanske inte nödvändigtvis har sagts i kammaren – finns många röster som har höjts om att vi på grund av en stundande apokalyps måste stöpa om hela det ekonomiska systemet och anamma det som kallas grön ekonomi. Man avfärdar alltså marknadsekonomin på samma sätt som hemska ideologier har gjort förr, och man vill tvångsförvalta än mer av medborgarnas medel.

Någon ideologiskt renlärig marknadsekonomi är inget som jag eller Sverigedemokraterna förespråkar, men jag måste ändå konstatera att ju mindre politiken lägger sig i ju närmare kommer vi en marknadsekonomi.

Vad är då en grön ekonomi? Jo, det måste således vara ett slags motsats där politiken går in och detaljstyr människors beteenden och livsval. Man kan spontant tycka att det finns tillräckligt många avskräckande exempel genom historien, men i dagens Sverige kan man lägga fram sådana förslag i princip helt utan att bli ifrågasatt.

Att förespråka ett avskaffande av tillväxten ses märkligt nog som ett friskt inslag i debatten. Men om fria människor ges utrymme att förverkliga sig själva kommer det att också medföra en tillväxt. Att förorda en så

kallad grön tillväxt är enligt mig inget annat än Orwellianskt nyspråk för att kraftigt begränsa människors fria val.

För att slippa missförstånd kan jag inte nog understryka att jag inte är en marknadsfundamentalist. Men jag har ändå som filosofisk utgångspunkt att människors frihet att göra egna val ska vara mycket långtgående. Dock ser jag både individuella och samhälleliga förtjänster av en stat tillsatt för att ge olika former av service åt nationens medborgare mot att staten tar in skatt. Det är inget konstigt där.

Men klåfingriga politikernas vilja att styra och ställa in människors vardag slutar aldrig att slå mig med häpnad. Genom hotet om den apokalyptiska uppvärmningen av vår planet söker man ogenerat mandat för mängder av ideologiskt motiverade socialpolitiska mål som man har haft på agendan sedan tidigare.

Fru talman! Det senaste i raden av påföljder där man använder klimatet för sin politiska agenda är köttskatt. Där tycks det som att självaste Jordbruksverket har tagits över av veganrörelsen.

Uppfinningsrik som man ofta är i dessa sammanhang kan man koppla klimathotet till nästan vilken fråga som helst. Bland annat har det framförts krav om upprustning av miljöprogramsområdena med klimatet som motiv.

I SSU:s tidskrift *Tvärdrag* argumenterade man för en tid sedan för planeekonomi och tillväxtestopp med hänvisning till klimatet. I SSU Skånes alldeles färsk nyklubbade politiska manifest slår man också fast att marknadsekonomin och det privata ägandet bör avskaffas.

Hela det politiska spektrumet från höger till vänster, SD undantaget, använder klimathotet som grund för att gå efter annan höja drivmedelsskatterna, trots att de nu tillgängliga alternativen biodrivmedel är långt mer miljösäkra. Likaså missar de traditionella antikärnkraftspartierna naturligtvis inte chansen att propagera för något de påstår skulle vara bra för klimatet, nämligen vindkraft och solkraft – trots att det inte ens är tekniskt möjligt att ersätta kärnkraft med de energislagen och trots att kärnkraften faktiskt ger lägre utsläpp än vindkraften.

Satsningarna hamnar så många gånger fel som följd av en onyanserad och uppskruvad debatt.

Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Jag är medveten om att Sverigedemokraterna inte har en klimatpolitik och att man saknar insikt om en av våra viktigaste framtidsfrågor. Men den här osammanhängande argumentationen var faktiskt sämre än väntat. Ändå var förhoppningarna små. Det var inte ens fråga om klimatpolitik utan vi har i tio minuter fått lyssna på ovetenskaplig kverulans. Det är direkt plågsamt. Nog om det.

Regeringen berömmar sig av att ha en offensiv klimatpolitik. Målet om 40 procents utsläppsminskning är helt otillräckligt. Det enda mål vi kan ha är att inte släppa ut mer per person än vad den här planeten tål. Då har vi fortfarande en lång väg att gå. Hela regeringens strategi bygger på att CDM-åtgärder ska vidtas någon annanstans. Det är åtgärder som har blivit kraftfullt kritiserade från en rad olika håll. Det känner vi väl till. Jag menar att det inte håller.

Inte heller håller, tyvärr, den utvecklingsoptimism som till exempel Moderaterna visar.

Vad har hänt samtidigt som man kan säga att koldioxidutsläppen har minskat något i Sverige? Jo, de utsläpp som orsakas av vår import har ökat kraftigt. Det innebär att vår ekonomi inte orsakar mindre koldioxidutsläpp sammanlagt, utan genom de nya handelsmönstren orsakar den större utsläpp – utsläpp som vi ansvarar för genom våra handelsmönster och vår konsumtion, som vi rimligen har ett ansvar för. Det gör att utmaningen är betydligt större än vad som anges i regeringens argumentation. Tar vi den här frågan på allvar – och den förtjänar största allvar – måste vi räkna in det här när vi pratar om vår klimatpolitik.

Klimatfrågan är komplicerad. Mycket kan göras med teknik, med investeringar, med ombyggnationer och med politik, men det påverkar också våra livsmönster om vi ska komma ned till den nivå på utsläppen som är globalt hållbar. Det innebär en komplicerad debatt om ekonomisk tillväxt.

Är det möjligt att ha ett system med ekonomisk tillväxt som bygger på ständigt ökad materiell konsumtion? Nej, jag tror inte det. Jag tror att det är väldigt svårt att förena med ett klimatansvar. Den debatten måste man ta, inte låtsas som att den inte finns. Däremot finns det naturligtvis investeringar som är bra för klimatet och samtidigt skapar arbete och ekonomisk utveckling, men det är inte så enkelt att tillväxt låter sig förenas med klimatansvar.

Det är också så att klimatutsläppen orsakas av olika sorters levnads-
mönster. Det finns en koppling mellan klass och klimat. Den som är rik, den som flyger mycket och den som bor stort orsakar större utsläpp än den som bor litet och har mindre ekonomiska förhållanden. Män är till exempel miljöfarligare än kvinnor i våra levnadsmönster. Ska vi klara denna utmaning kräver det en större samhällelig jämlikhet, om man ska få människor att acceptera de omställningar som klimatfrågan innebär. Det kräver också att vi ser det ur ett socialt perspektiv, ur ett rättviseperspektiv. Då blir utmaningen lite större.

Vi kan också se när man blåser på med ökad materiell konsumtion hur det är väldigt farligt för klimatet och utsläppsnivåerna på växthusgaser, medan till exempel offentliga investeringar och kulturell eller social konsumtion är betydligt bättre och mer hållbart om vi ska bygga en samhällsstruktur som tar det på allvar. Därför ställer klimatfrågan så stora frågor om hur vi organiserar vårt samhälle.

Mycket kan man göra genom investeringar, satsningar och teknik, men det räcker inte hela vägen fram. Jag önskar att den svenska klimatdebatten kunde lyfta ett steg till bortom de tekniska lösningarna, till att man funderar på: Hur ser det verkligt hållbara samhället ut? Innerst inne vet vi alla att det är dit vi måste komma.

(Applåder)

Anf. 17 IRENE OSKARSSON (KD):

Fru talman! Det är min övertygelse att vi måste ta klimathotet på allvar, och ska vi klara det måste vi förlita oss på att alla människor är förnuftiga och rationella varelser. Alltså behöver vi utforma styrsystem så att vi alla kan vara med och göra vår del, i första hand stimulans och i andra hand bestraffning – morot och piska, brukar vi prata om. Miljöbilspremien är ett exempel på det första och koldioxidskatten på det andra. Båda två har fungerat väl.

Sedan kan jag inte låta bli att gå utanför manus, fru talman, och konstatera att jag sällan har lyssnat på någonting så beklämmande som Sverigedemokraternas inlägg i denna debatt. Om det så vore att de hade rätt, vilket man å ena sidan skulle kunna önska, kan man säga att det vi andra debatterar och gör för att försöka utveckla, behålla och använda resurser bättre och effektivare är någonting som alla har glädje av, även om de prognoser vi förlitar oss på, utifrån den stora forskarvärlden och alla sammantagna resultat, inte skulle vara riktiga. Jag kan inte låta bli att lägga in den passusen.

När det gäller det vi andra försöker göra och det alliansregeringen jobbar effektivt med handlar det om att jobba med att ta fram nya drivmedel och få fram resurser för detta. Det är inte bilen det är fel på, som Miljöpartiet försöker framhärda i också i denna debatt, utan det är drivmedlet det är fel på. Ska vi ha ett land som lever och en värld som lever behöver vi kunna driva våra fordon med alternativa drivmedel. Även här görs satsningar, och jag förutsätter att mer kommer att göras i kommande budgetpropositioner de närmaste åren.

Ska vi kunna klara våra utmaningar måste det ske globalt, regionalt och lokalt men också hos dig och mig. Då är det arbete som nu har gjorts med att ta fram Färdplan 2050, precis som sagts tidigare här, ett oerhört gott utgångsläge för att få i gång ett arbete i hela vårt land igen på det sätt som några av oss fick vår skolning i när vi jobbade med Agenda 21.

Låt oss återigen sätta denna diskussion på alla människors översta hylla som det man vill prata och resonera om för att komma vidare: Vad är mitt bidrag, vad är vårt bidrag, för att skapa en hållbar värld med ett klimat som vi kan leva i och för att hitta nya, innovativa lösningar? Låt oss alltså se möjligheterna och människors förmåga, förnuft och vilja att vara med i det.

När det gäller det internationella arbetet, fru talman, kan jag konstatera att jag är stolt över att, som sagt, ha varit med vid ett antal tillfällen där vår miljöminister har lett förhandlingsdelegationerna. Jag tror också att det är oerhört centralt att vi alla nu bidrar till det genom våra internationella kontakter och jobbar vidare så att vi alla tar vår del i det gemensamma ansvaret.

För att kommentera Kristdemokraternas syn på AAU-frågan tänker jag läsa innantill från det som vi är överens om i ett budgetdokument: De ska hanteras på ett sådant sätt att de inte innebär några nettoökningar av utsläppen i andra länder. Det får inte råda någon tvekan om att de genom svenska folkets ansträngningar genomförda utsläppsminskningarna i Sverige ger en effekt på klimatet och inte ger utrymme för utsläppökningar någon annanstans.

(Applåder)

Anf. 18 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! Jag ska börja med att bemöta några andra partiföreträdare. Först konstaterar jag att Sverigedemokraterna snabbt lämnade sin förhandlingslinje om att det inte lönar sig med klimatteknik efter att jag hade konstaterat att vi har minskat utsläppen med 16 procent sedan 1990 och samtidigt ökat tillväxten genom mängas ansträngningar med mer än 50 procent.

Jag skulle också vilja påpeka för Socialdemokraterna att det händer saker. När Alliansen tillträdde 2006 hade Sverige Europas näst värsta fordonsflotta vad gäller bränsleförbrukning, och bara Albanien var värre. Nu ligger vi i Europaeliten vad gäller miljöbilar.

Jag skulle vilja fråga Matilda Ernkran hur ni ser på frågan om clean development mechanism, alltså klimatprojekt i fattiga länder. Har ni samma åsikt som Miljöpartiet och Vänsterpartiet i det fallet?

Slutligen har jag en fråga om landsbygdens kraft i den gröna omställningen: Hur ska vi förmå att tillvarata den kraften när man lägger 30 miljarder i skatteökningar på landsbygden och i kompanjonskap med andra partier upp till 50 miljarder?

Fru talman! De svenska klimatmålen är satta och ligger fast: minus 40 procent till 2020. Det kontrolleras av Statskontoret, Riksrevisionen, Naturvårdsverket och Konjunkturinstitutet. Klimatfärdplan 2050 ligger fast. Naturvårdsverkets förslag går nu ut på en bred remiss. Vi kommer att återkomma till riksdagen. Vi jobbar med grön ekonomi. Vi har uppdrag om ekosystemtjänster. Vi jobbar med samhällsförankring i Agenda 21. Vi jobbar med budgetförstärkning. Vi jobbar med kommuner och landsting.

Sammantaget har vi en strategi för att nå de tuffa svenska klimatmålen.

Du är snabb, Gustav Fridolin, men här var du tvåa på bollen.

Tack för en väldigt bra debatt!

(Applåder)

Anf. 19 MATILDA ERNKRANS (S):

Fru talman! Klimatförändringarna, vår tids ödesfråga, ligger i händerna på oss. Vi vet, så vad gör vi?

Jag har i dag gett besked om att vi socialdemokrater lägger fram nästa steg i vårt klimatvägval: en klimatpolitisk plan, regler, ett ramverk, för minskad klimatpåverkan med långsiktiga besked att bygga framtidsinvesteringar kring. Vi socialdemokrater har också gett besked om att utsläppen ska minskas på hemmaplan. Vi ska självklart bidra med finansieringen för utsläppsminskningar också i andra länder. Men vårt eget åtagande om att minska 40 procent till år 2020 jämfört med 1990 ska ske med inhemska utsläppsminskningar. Vi ska inte tricksa med vårt eget klimatmål.

Jag vill lägga till ytterligare besked från Socialdemokraterna: Vi vill investera i lokala klimatinnovationer, investeringar som företag eller andra i samverkan ska kunna använda sig av för att kunna ställa om snabbare, för att nya idéer ska kunna testas i större pilotanläggningar, för att nya produkter ska kunna utvecklas och nya jobb skapas.

Det är tre viktiga delar i en socialdemokratisk, framsynt klimatomställning som också skapar nya jobb. Vi tar ansvar på hemmaplan. Vi visar att vi med en framsynt klimatomställning också kan skapa nya jobb. Vi kan med det också visa ledarskap internationellt.

Fru talman! Mot detta står en regering som har gett upp, med en defensiv klimatpolitik där man har misslyckats med klimatet, precis som man har misslyckats med jobben. Det är dags att sätta regeringen på avbytarbänken och låta ett nytt framtidsinriktat lag spela matchen. Sve-

rige kan vara ett föredöme i klimatpolitiken. Vi kan klara klimatet och jobben och med det välfärden och skolan.

Det är till oss dagens och kommande generationer kan sätta sitt hopp. Jag hoppas att de gör just det.
(Applåder)

Anf. 20 JOHAN HULTBERG (M):

Fru talman! Jag tänkte i någon mån försöka sammanfatta den något spretiga debatten. Jag kan ändå inledningsvis glädjande nog konstatera att det finns ett mycket stort engagemang i Sveriges riksdag i klimatpolitiken med undantag för Sverigedemokraterna. Låt oss hoppas att den här spänstiga debatten kan inspirera fler länder att bidra till utsläppsminskningar och att Sverige fortsatt kan inspirera till omställning även i andra länder.

Jag menar envist och bestämt att Sverige är ett sant föregångsland som kan och vill göra mer. Därför har regeringen nu tagit initiativ till att utarbeta en färdplan för hur vi ska ta oss fram till det mål och den vision som vi alla har, nämligen ett samhälle som är fritt från nettoutsläpp.

Men det finns tydliga skillnader i klimatpolitiken som har tydliggjorts i debatten, till exempel det faktum att Alliansen vill bekämpa utsläppen medan i alla fall flera av oppositionspartierna snarare vill bekämpa avstånden. Därför säger vi vänligt men bestämt nej till kilometerskatt. Vi vill minska lastbilarnas utsläpp, och därför tycker vi att det är bra att skogsindustrin tar initiativ för att med ny teknik och andra fordon, i vissa fall tyngre fordon, minska sin klimatpåverkan. Jag tycker att det är beklagligt att till exempel Miljöpartiet säger nej till en sådan utveckling.

Jag tror också att det är oerhört centralt att vi för en politik som hänger ihop. Jobb leder till ökade resurser att göra de investeringar som krävs. Därför är jobb och tillväxt kanske regeringens viktigaste prioritering för att skapa förutsättningar för en aktiv klimatpolitik.

Jag kan ta ett exempel. När Alliansen tillträdde 2006 gick var fjärde krona som var tänkt att användas till järnvägsinvesteringar till att betala ränta och amorteringar på grund av att man inte förde en ansvarsfull ekonomisk politik. Det utarmade möjligheterna att göra investeringar i järnvägen. Nu har vi en historiskt stor infrastruktursatsning på gång. Det är 522 miljarder under kommande planeringsperiod, och vi har fördubblat anslagen till drift och underhåll av den svenska järnvägen, så att det är lättare att resa klimatsmart.

Tack för en bra debatt!
(Applåder)

Anf. 21 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Fru talman! Jag vill tacka mina meddebattörer. Det har varit en debatt där mycket intressant har sagts. Jag tror att det finns ett antal punkter som är viktiga att komma ihåg beträffande hur vi ska lyckas möta klimathotet. En av dem är vikten av delaktighet, att människor får vara en del av lösningen och vara med och ställa om, att man på den svenska landsbygden får tillverka de bränslen som vi behöver i framtiden, att människor i miljonprogramsområden får del av ROT-avdrag och kan vara med och rusta upp sina områden och klimatsäkra Sveriges miljonprogramsområden.

En annan viktig sak är jämställdhet. Ta till exempel trafikpolitiken, ett politikområde där män och mäns prioriteringar har styrt alldeles för tydligt. Genom att styra om mot en mer jämställd trafikpolitik får vi också en klimatsmartare trafikpolitik.

Det är en debatt där vi måste inse att gamla sanningar ofta ställs på ända. Vi kan inte använda gamla ekonomiska uträkningar som i praktiken innebär att det som är långsiktigt katastrofalt blir kortsiktigt lönsamt, utan vi måste se på ekonomin på ett bredare sätt och utarbeta nya mått. Det har flera varit inne på, och det är jag tacksam för. Jag tycker att det har varit en bra debatt på det sättet.

Problemet är bara att det inte är första gången vi hör detta. Förslag för att möta klimathotet har funnits länge i den politiska debatten. För fem år sedan presenterade Klimatberedningen sina förslag. Av tio skarpa och beräknade förslag som det fanns politisk enighet om har två genomförts. Åtta har hamnat i Finansdepartementets papperskorg. Nu har en del av dem återkommit i den färdplan som miljöministern har presenterat.

Jag har ställt en fråga till miljöministern i debatten: Är man beredd att acceptera ett klimatpolitiskt ramverk för att komma bort från detta ansvarslösa sätt att hantera klimatpolitiken? Jag vill komplettera med en fråga till som jag hoppas få svar på i miljöministerns sista inlägg: Kan miljöministern garantera att de åtgärder som nu föreslås i Färdplan 2050 också genomförs – att det finns en enighet bakom dem inom Alliansen – eller kommer det att gå att gräva fram även dem i Finansdepartementets papperskorgar i framtiden?

(Applåder)

Anf. 22 ANITA BRODÉN (FP):

Fru talman! Jag vill börja med att än en gång tacka Miljöpartiet för initiativet. Det framfördes inledningsvis att det handlar om en klimatlag. Jag har under debattens gång upplevt att Miljöpartiet är det parti som har visat större öppenhet inför ett lagarbete, i bemärkelsen teamwork, för att gemensamt se problemen och komma fram till de lösningar som är nödvändiga. Då kommer det att krävas blocköverskridande överenskommelser. Jag kände att det var positivt till skillnad från några andra av oppositionspartierna, men jag hoppas att det kan öppnas.

För oss liberaler, fru talman, är frihandelstanken mycket viktig. Handelsutbyte bidrar till minskad fattigdom och är konfliktförebyggande. Men vi vet också att handel förorsakar mycket transporter och mycket utsläpp. Därför behöver vi arbeta mycket för att också handeln ska bära sina miljökostnader.

För att vi ska klara en fossiloberoende fordonsflotta fram till 2030 är jag övertygad om att vi behöver arbeta tillsammans, för det kommer att krävas stor omställning. Vi har gjort många insatser från alliansregeringen. Mer behöver göras. Den offentliga sektorn måste föregå med gott exempel. Vi ska använda lagen om offentlig upphandling.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag lyfta fram vikten av ett ambitiöst klimatbistånd. Vi står inför en ekonomisk utmaning att från 2020 eller tidigare än 2020 varje år säkerställa att den gröna fonden innehåller 100 miljarder dollar. Diskussioner pågår nu om hur detta ska finansieras. Men det är en moralisk skyldighet att vi ska finnas med i täten i detta

arbete, att fossilsubventionerna omfördelas, att vi får ett additionellt klimatbistånd och att Kyotoprotokollet blir kraftfullt.

Tack för denna debatt!

(Applåder)

Anf. 23 JOSEF FRANSSON (SD):

Fru talman! Det är smått fascinerande att lilla jag kan väcka så mycket känslor i dagens klimatdebatt. Jag måste faktiskt säga att det lite grann är talande.

Världen står inför mängder av problemställningar när det gäller till exempel biologisk mångfald, utsläpp av miljöfarliga ämnen, utrotningshot mot olika djurarter, övergödning på sina håll, överexploatering av naturresurser med mera.

Jag tycker att det är beklagligt att många av dessa frågor har fått stå åt sidan för det senaste årtiondets ganska ensidiga debatt om just den globala uppvärmningen. Klimatdebatten får inte stå i vägen för ekonomisk utveckling av världens fattigare länder, då ekonomisk tillväxt många gånger faktiskt tillåter människor att kosta på sig miljömedvetenhet liksom att mer välmående nationer ofta har medborgare som kan familjeplanera och så vidare.

Att börja avskaffa tillväxt, bygga vindkraftverk och köra bil på etanol tillverkad av livsmedelsgrödor med mera är inte lösningen. Det är min klara uppfattning att det inte är någon lösning. En stabil ekonomi där man satsar på rätt saker kan däremot hjälpa världen att minska beroendet av fossila bränslen och också lösa en lång rad andra miljöproblem. Teknikutveckling är dock A och O.

Jag tror att potentialen i första hand ligger i att tämja universums krafter i form av fission och fusion, alltså kärnkraft. Här är utvecklingspotentialen enorm, och jag vill inte stanna vid den kommande fjärde generationens kärnkraftverk, utan sedan ska naturligtvis också generation fem och sex komma. Där ligger framtiden. Målet måste vara att producera riktigt ren el i riktiga mängder, så att alla kan få tillgång till billig energi världen över.

Anf. 24 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Jag tycker att den här debatten har varit ganska belysande när det gäller diskussionen om klimatfrågan i Sverige. Regeringen är ganska nöjd med vad man gör och framhåller det. Oppositionen vill ha betydligt bättre ambitionsnivå, förutom Sverigedemokraterna, som över huvud taget inte ser något problem med klimatförändringen.

Det är möjligt att staka ut en politik som både angriper den ekonomiska krisen, åtgärdar arbetslösheten och innebär lösningar på klimatfrågan och minskade utsläpp. Det är i själva verket nödvändigt att staka ut en sådan politik. Den innebär att vi måste stimulera fram investeringar i moderna transportsystem, i att renovera bostäder, i att utveckla vår industri och i att stimulera fram en helt ny, ren energisektor som i dag knappt finns i Sverige. Det är till exempel därför som vi föreslår ett nytt klimatprogram som ska kunna ge investeringar i både privat och offentlig sektor. Det kräver politiskt agerande. Det kommer inte av sig självt, men det kommer tyvärr heller inte att komma av den här regeringen. Det krävs att vi får en ny majoritet och en ny regering i Sverige.

Det är också helt nödvändigt att man vågar använda ekonomiska styrmedel, som att ge direktiv till exempel till AP-fonderna och till Vattenfall för att använda de möjligheter att påverka som man faktiskt har.

Det är en fråga i den här debatten som förblir obesvarad av miljöminister Lena Ek. Nu sitter så lägligt finansministern bredvid henne, så ni kan väl samråda med varandra inför ministrernas sista inlägg: Varför har ni skurit ned flera hundra miljoner kronor på klimatbiståndet? Varför ska de fattigaste betala? Varför ska vi minska klimatbiståndet till dem som är mest utsatta för de klimatförändringar som vi har orsakat?

Vad säger miljöministern: Är miljöministern nöjd med neddragningarna i klimatbiståndet?

Anf. 25 IRENE OSKARSSON (KD):

Fru talman! Jag har fyra punkter jag tycker är viktiga att få med om sådant vi behöver göra efter denna debatt. Jag tackar Gustav Fridolin och Miljöpartiet för debatten. Jag tror att det är viktigt att vi för upp ett helhetsperspektiv på de här frågorna på agendan.

I det arbetet här hemma är den rapport som Naturvårdsverket nu har lagt fram oerhört central. Många av de förslag som finns där är jag beredd att ställa mig bakom direkt, men det finns också ett antal som man behöver arbeta vidare med och något som kanske inte ska vara där. Därför är det så viktigt som miljöministern har tryckt på i ett par av sina inlägg, nämligen att den här rapporten nu får bli avstampet för en bred dialog och diskussion i hela vårt land.

Det är också viktigt att vi fortsätter att satsa på bistånd till utvecklingsländerna med biståndsmedel som är miljösmarta och att vi också får resurser som är tydligt riktade mot miljöbistånd, liksom att vi fortsätter använda CDM på ett klokt och offensivt sätt för att investera där pengarna gör nytta.

Fru talman! Det är ganska beklämmande att höra att den stora järnvägssatsning som den här regeringen nu har gjort och där vi har lovat att resurserna finns på plats nu beskrivs som att vi ingenting gör. Trafiken ökar så att vi har en betydligt större andel transporter på järnväg än för bara fem, tio eller femton år sedan – det är en betydlig skillnad. Där lyckas vi i dag, trots att det har varit ett stort bristande underhåll, nu komma i fatt när det gäller både underhåll och punktlighet för de bolag som trafikerar. Då är detta beklämmande att lyssna på.

Det finns mer att göra. Jag vill också framhäva vikten av att vi blir mer samstämmiga om vilken karta vi beskriver.
(Applåder)

Anf. 26 Miljöminister LENA EK (C):

Fru talman! Ärade ledamöter! Ärade åhörare! Mycket har förändrats i Sverige sedan 1990. Vi har dragit ned våra klimatutsläpp med drygt 16 procent. Vi har ökat vår tillväxt under samma tid med drygt 50 procent. Det är en av anledningarna till att Sverige med trovärdighet kan ha sin traditionella medlande och mäklande roll i klimatförhandlingarna. Vi kan visa att det är möjligt att göra klimatvänliga investeringar och samtidigt ha en statsbudget i balans och ha jobb, konkurrenskraft och tillväxt.

Tillväxten är på många sätt nyckeln till att de fattiga länderna ska kunna klara av klimatåtaganden även de. Tillväxt för dem är inte som när

vi i Sverige diskuterar konsumtionsvanor och hur många plastleksaker varje barn behöver ha, utan det handlar om medicin, tak över huvudet, utbildning och lägre spädbarnsdödlighet. Det är oerhört viktigt. Därför hade det varit bra att få reda på var Socialdemokraterna står när det gäller FN:s klimatprojekt, det så kallade CDM, i den här debatten.

I mina kontakter med andra länder i världen, och då särskilt de fattiga, upplever jag att man tycker att detta är oerhört viktigt. Jag hoppas därför att oppositionen vänster om Miljöpartiet kan ändra åsikt, så att vi kan ha sådana klimatprojekt framöver.

Vi har ett arbete i sju steg framför oss. Regeringen har lagt ut uppdrag för att nå de tuffa svenska klimatmålen. Målen är uppsatta, och vi vet hur vägen dit ska gå för att vi ska få ett klimatneutralt land 2050.

Vi vet att vi behöver titta mer på vissa sektorer. Vi vet att andra kommer att klara det. Det här arbetet pågår inom Klimatfärdplan 2050. Det är ett antal bruttoförslag, som jag hoppas att vi ska öka på med fler förslag, så att vi sedan ska kunna välja de absolut bästa som gynnar klimatet och tillväxten och jobben i Sverige, vilket jag tycker är oerhört viktigt. Då är det inte rätt väg att straffbeskatta landsbygden, som står för en så viktig del i den gröna omställningen, med 30 eller 50 miljarder. (Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 22 och 23 januari.

3 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Otto von Arnold* (KD) anhållit om entledigande från uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 22 februari.

Kammaren biföll denna anhållan.

4 § Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 31 januari kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Socialminister Göran Hägglund (KD), landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C), kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M), miljöminister Lena Ek (C) och försvarsminister Karin Enström (M).

5 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2012/13:FPM52 Gemensamt förslag till rådsbeslut om arrangemang för unionens tillämpning av solidaritetsklausulen *JOIN(2012) 39* till försvarsutskottet

Prot. 2012/13:59
29 januari

6 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2012/13:203

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:203 Åtgärder mot arbetslösheten i Halland
av Adnan Dibrani (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 19 februari 2013.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang som inte kan ändras.

Stockholm den 25 januari 2013

Arbetsmarknadsdepartementet

Hillevi Engström (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2012/13:205

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:205 Vägen till ett hållbart arbetsliv
av Ramio Pärssinen (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 19 februari 2013.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang som inte kan ändras.

Stockholm den 25 januari 2013

Arbetsmarknadsdepartementet

Hillevi Engström (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

7 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Trafikutskottets betänkande 2012/13:TU5
Socialutskottets betänkande 2012/13:SoU7
Justitieutskottets betänkanden 2012/13:JuU9 och JuU14
Utrikesutskottets utlåtande 2012/13:UU4
Konstitutionsutskottets betänkanden 2012/13:KU10 och KU12

*Svar på
interpellationer*

8 § Svar på interpellation 2012/13:175 om statsbudgeten som verktyg för att minska ekonomiska klyftor mellan kvinnor och män

Anf. 27 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Per Bolund har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att statsbudgeten ska främja målet om ekonomisk jämställdhet och för att skillnaderna i nettoinkomst mellan män och kvinnor ska sluta att öka.

Jämställdhet är en prioriterad fråga för regeringen. Under förra mandatperioden avsattes sammanlagt 1,6 miljarder kronor för särskilda insatser, vilket var en betydande ökning jämfört med tidigare. Nuvarande mandatperiod fortsätter denna tydliga satsning med nästan 1 miljard kronor.

Ett av regeringens mål med jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete. Det finns fortfarande problem att lösa innan vi har ett jämställt arbetsliv. Kvinnor jobbar deltid i större utsträckning och tar större del av det obetalda hemarbetet än män. Regeringen har sedan den tillträdde fört en politik för att stärka arbetslinjen och för att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden. Jobbskatteavdraget och förändringarna i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna bedöms, i synnerhet för kvinnor, öka arbetsutbudet, sysselsättningen och de disponibla inkomsterna.

Dessa frågor är viktiga för regeringen, och vi har därför tillsatt en delegation för jämställdhet i arbetslivet. Delegationen ska bland annat lämna förslag på insatser som kan främja jämställdheten och minska lönegapet mellan kvinnor och män.

Regeringens huvudsakliga strategi för att uppnå målen är jämställdhetsintegrering. Varje statsråd ansvarar för jämställdhet inom sitt område. Tidigare i år beslutade regeringen om nya riktlinjer för arbetet. Jämställdhetsperspektivet ska vara tydligt integrerat i arbetet bland annat genom att all individbaserad statistik ska vara könsuppdelad och att förslag i propositioner och skrivelser analyseras utifrån kön. Målet med detta är att regeringen ska ha bästa möjliga förutsättningar för att jämställdhet ska genomsyra hela politiken.

Anf. 28 PER BOLUND (MP):

Fru talman! Tack, finansministern, för svaret! Det var kort och kärnfullt, kan man väl säga. Det var inte så mycket nyheter som jag kanske hade hoppats på.

Det låter på Anders Borg, när han läser upp interpellationssvaret, som att allting är frid och fröjd. Regeringen har tagit den här frågan på allra största allvar. Man har gjort större satsningar än någonsin tidigare. Och alla de reformer som regeringen har genomfört har varit tydliga steg på vägen mot ett jämställt samhälle. Det skulle man kunna invaggas i att tro. Men då har man inte tagit hänsyn till det som kallas verkligheten och den statistik som vi alla kan se på.

Jag bekymras över att finansministern inte med en stavelse och inte med ett ord i sitt svar antyder att han inte skulle vara nöjd med situationen. Det verkar som att han är tillfreds med den utveckling som vi ser runt omkring oss. Verkligheten, tycker jag, visar på en helt annan utveckling än den finansministern antyder i sitt interpellationssvar.

TV4 gjorde ett inslag för ungefär en vecka sedan där de just rapporterade om att löneklyftorna, inkomstklyftorna, mellan kvinnor och män ökar för varje åldersgrupp i samhället. Speciellt för de yngsta, de upp till 25 år, var det en dramatisk ökning mellan 2009 och 2011. Det var en ökning med 24 procent av inkomstklyftan mellan kvinnor och män. Det är en ganska häpnadsväckande och skrämmande utveckling – det skulle jag säga om jag var finansminister.

Riksdagens utredningstjänst har också tittat på det här och studerat hur löner och inkomster för män och kvinnor har utvecklats sedan 2004. Det har varit en stadig ökning av klyftan.

År 2012, förra året, tjänade en genomsnittlig kvinna drygt 180 000 kronor, medan en genomsnittlig man i Sverige tjänade 244 000 kronor. Det var en löneskillnad på 62 000 kronor under ett år. Så mycket mer har männen än kvinnorna. En sådan utveckling tycker jag inte att någon kan vara nöjd med. Därför bekymras jag av den nöjdhet som jag tycker strålar ur Anders Borgs anförande i debatten.

Det är intressant att Anders Borg pratar om jämställdhetsreformer som kostade 1,6 miljarder förra mandatperioden och 1 miljard den här mandatperioden. Men sedan pratar han om jobbskatteavdraget som en jämställdhetsreform. Det är väl på många fler miljarder. Därför kan det kännas som att Anders Borg lite grann ifrågasätter sin egen retorik och inte riktigt tror på det han säger om att jobbskatteavdraget skulle vara den här stora jämställdhetsreformen, som han försöker lyfta fram.

Det tycker jag också stämmer väl med den utveckling som vi ser omkring oss i samhället. Det har nu gått många år sedan regeringen införde sitt första jobbskatteavdrag. Om det skulle vara en så effektiv åtgärd som finansministern står här och säger undrar jag: Varför ökar fortfarande klyftorna mellan män och kvinnor, år för år, med den sittande regeringen och Anders Borg?

Faktum är att de har ökat varje år som Anders Borg har suttit vid makten och haft makten över den ekonomiska politiken. Om nu jobbskatteavdraget skulle vara reformen som skulle minska klyftorna undrar jag: Hur kommer det sig att de ökar?

Kanske kan Anders Borgs medarbetare ge ett tydligare svar på den frågan. Man har frågat Joakim Hussénus, som är chef för fördelningsanalysenheten på Finansdepartementet, hur han ser på jobbskatteavdraget. Han säger så här: Jobbskatteavdraget gynnar ju dem som jobbar, och männen jobbar i högre grad än kvinnorna.

Det kanske är en del av förklaringen till att det här inte har fungerat som någon jämställdhetsåtgärd. Det har tvärtom ökat löneklyftan mellan män och kvinnor.

I och med att män har högre löner har de också fått högre jobbskatteavdrag än vad kvinnor har fått.

Våren 2007 lovade Anders Borg och Per Schlingmann att ensamstående mammor och deltidsarbetande kvinnor skulle få det ekonomiskt bättre under den mandatperiod som har varit. Det är fortfarande en utveckling som vi med spänning väntar på.

Jag skulle vilja fråga Anders Borg om han verkligen är nöjd med utvecklingen, som han ger sken av i sitt svar. Tycker du att det är en bra utveckling, Anders Borg, när det gäller de ekonomiska klyftorna mellan män och kvinnor i Sverige?

Anf. 29 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Jag vill tacka Per Bolund för den utmärkta interpellationen. Vi måste verkligen diskutera den här frågan. Det är inte så att det var frid och fröjd tidigare med jämställdheten. Vi hade redan tidigare stora problem, men nu har klyftan mellan män och kvinnor vuxit ytterligare. Det går alltså åt fel håll. Jämställdheten backar.

Tyvärr har en del av de reformer som regeringen har infört varit kontraproduktiva. Det har försämrat utvecklingen när det gäller jämställdheten.

För det första ledde jobbskatteavdraget inte till fler jobb. För det andra ledde det till att inkomstklyftan växte, både mellan rika och fattiga och mellan kvinnor och män.

Vi kan se en reform som vårdnadsbidraget, som knappast kan kallas arbetslinje, som regeringen har infört och som riskerar att bli en fälla för kvinnor som sedan har svårare att komma ut på arbetsmarknaden.

Vi kan se att villkoren för de offentliganställda är svåra, och många av de offentliganställda är just kvinnor. Regeringen har vältrat över kostnader på kommunerna. Många av dem som tidigare fick a-kassa och sjukförsäkring har fått söka försörjningsstöd för att de inte längre får de här ersättningarna. Och många av dem är kvinnor.

När det gäller de sjukskrivna kan man se att kvinnor är överrepresenterade. Huvudsakligen handlar det om arbetsmiljörelaterad ohälsa. Många har slitit inom offentlig sektor, inom vården och inom äldreomsorgen. De har fått förslitningsskador och blivit överansträngda. Till slut kan de inte jobba längre. Då är sjukskrivning sista möjligheten. För många har det inte ens varit möjligt att vara sjukskriven.

Det här är tungt för kommunerna, som ska betala ut löner till dem som är anställda inom skola, vård och omsorg. Många av dem är kvinnor som har fått sämre arbetsmiljö och tyngre arbetsbörda. Arbetsstyrkan krymper också på många håll.

Det finns en fråga där man verkligen skulle kunna hjälpa kvinnor. Det är frågan om rätt till heltid. Vi har i dag många kvinnor som är ofrivilligt deltidsarbetslösa. Det är svårt att försörja sig på en deltidslön, speciellt om man har ett låglöneyrke, vilket många kvinnor har. Rätt till heltid är någonting som regeringen inte har velat införa.

Dessutom har man infört 75-dagarsregeln. Tidigare kunde man stämpla upp mot en deltid, så att man fick en högre inkomst och kunde

försörja sig. Nu finns det en 75-dagarsregel som innebär att det efter 75 dagar är slut med det. Då får man försörja sig på den deltidslön som man har. Det kan vara mycket besvärligt om man till exempel bara har 25 procent eller 50 procent. Det är många inom handeln, inte minst, som har det på det sättet. Och det är en väldigt låg lön från början.

Har man då inte en partner som kan försörja en kan man till och med tvingas gå ut i arbetslöshet för att man helt enkelt inte kan betala hyran, räkningar och mat.

En annan fråga som regeringen skulle ha kunnat gå fram med, men som de har låtit bli, är barnomsorg på obekvämt arbetstid. Det är väldigt många kvinnor, inte minst inom LO-yrken, som jobbar på just obekvämt arbetstid som antingen tvingas sluta jobba helt eller gå ned i arbetstid eftersom arbetet inte går att kombinera med tiderna inom barnomsorgen.

Detta är ytterligare en fråga som man skulle ha kunnat gå fram med. En mer individualiserad föräldraförsäkring är en annan.

Det finns alltså mycket man skulle kunna göra, men det man har gjort hittills har tyvärr fått negativt resultat för jämställdheten.

Anf. 30 CARL B HAMILTON (FP):

Fru talman! Jag tycker till att börja med att man ska notera en väldigt viktig förändring som har skett i det svenska arbetslivet under de senaste 15–20 åren och kanske framför allt de senaste 7–8 åren, och det är att gymnasieutbildningen och högskoleutbildningen i allt större utsträckning domineras av unga kvinnor.

De är inte bara fler, alltså utgör en större andel, utan de har också bättre betyg. Vi ser också att på de så kallade prestigeutbildningarna till läkare, jurist, civilingenjör och civilekonom är kvinnor i många fall, på många utbildningsorter, dominerande. De utgör en majoritet. Det är väldigt glädjande ur jämställdhetssynpunkt. Å andra sidan börjar det bli ett problem att pojkarna faller tillbaka så kraftigt som de har gjort på en del håll.

Jag tycker att det blir väldigt konstigt om man inte lyfter fram den här frågan eftersom den ju är långsiktigt väldigt avgörande för bland annat inkomstutvecklingen för de här personerna.

När det gäller lönerna så bestäms de av parterna. Det vet alla i denna kammare. Hur är det då med de offentligtanställda i kommuner och landsting? Med tanke på den argumentation som Hillevi Larsson och även andra brukar ta upp här i kammaren skulle man vänta sig de kommuner och landsting som styrs av socialdemokrater, miljöpartister och för den delen vänsterpartister skulle ha signifikant högre löner. Men så är inte fallet – eller hur, Hillevi Larsson? Hur är det i Hillevi Larssons hemkommun Malmö?

Likadant är det i Göteborg och i Ulla Anderssons hemkommun Gävle. Jag brukar debattera denna fråga med henne. Nu är hon inte här i dag, så jag ska inte angripa henne, men jag noterar att vi har samma förhållanden i hennes hemkommun Gävle. Det är alltså inga signifikant bättre löner i kommuner och landsting där oppositionen styr.

Oppositionens politik innebär även en njuddare inställning till RUT-avdrag. Exakt vad det innebär är kanske lite svårt att definiera här och nu, men RUT-avdraget har inneburit ökade försörjningsmöjligheter och sysselsättningsmöjligheter, inte minst för kvinnor och inte minst för

invandrarkvinnor. Vill man minska RUT-avdraget på det ena eller andra sättet minskar man alltså även försörjningsmöjligheterna för dessa kvinnor. Det gäller i och för sig även män, men det är framför allt dessa kvinnor som ofta har väldigt svårt att etablera sig på arbetsmarknaden som skulle drabbas av ett försämrat RUT-avdrag.

Likadant är det med Socialdemokraternas politik. Jag tar det, Per Bolund, för det är ju ändå så att ni tänker er att regera ihop med Socialdemokraterna, och därför får ni finna er i att vi binder ihop er här. Om man ser på de förslag om att inskränka möjligheten att driva företag med vinst som LO har lagt fram, och som även Socialdemokraterna själva har lagt fram och är angelägna om att införa när det gäller non-profit-organisationen av arbetet inom vård, skola och omsorg, uppstår frågan: Vem vill då driva dessa företag? Om det ska vara en avkastning på 3 procent eller någon procent eller två högre kan man lika gärna sätta in pengarna på banken och slippa ta någon risk.

Det blir alltså i praktiken en nedläggning av de här företagen. De kommer inte att finnas, och därmed försvinner en väldig mängd arbetstillfällen för kvinnor i det som i dag är vård- och välfärdssektorn. Det handlar om ungefär, lågt räknat, 130 000 och högt räknat 170 000 kvinnor i huvudsak.

Anf. 31 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Det finns en tydlig jämställdhetsinriktning från regeringen. Vi står för en jämställdhetspolitik där målen är att makt och inflytande ska delas lika mellan män och kvinnor. Vi står för en jämställdhetspolitik där vi vill utjämna de ekonomiska skillnaderna mellan män och kvinnor. Vi står för en jämställdhetspolitik som vill utjämna fördelningen av hemarbetet så att alla tar lika ansvar för hemmets arbete. Vi vill offensivt arbeta för att minska och motverka, hindra och stoppa mäns våld mot kvinnor.

Det finns en offensiv inriktning för att förbättra jämställdheten i jämställdhetspolitiken. Insatserna är också mycket tydliga. Låt mig klargöra dem.

Vi har alltså satsat nästan 650 miljoner på att motverka mäns våld mot kvinnor, en massiv satsning för att kvinnor ska känna sig trygga i sina relationer och att ett orimligt och fruktansvärt våld ska bekämpas med alla samhällets till buds stående medel.

Vi har också jobbat med att utjämna de ekonomiska skillnaderna. Det finns en lång rad åtgärder på det området. Låt oss konstatera att de omfattande sänkningarna som vi har gjort av skatten för pensionärer i första hand tydligt gynnar kvinnor, eftersom det finns fler kvinnliga pensionärer.

Vi har också gjort mycket tydliga insatser för de kvinnor som har en tuffare ekonomisk situation genom flerbarnstillägg, genom förstärkta bostadsbidrag, både i själva bostadsbidraget för pensionärer och i det allmänna bostadsbidraget, genom att förstärka barndelen och också genom att förstärka bostadsbidraget för studiemedel.

Det handlar inte bara om att bekämpa våld och att direkt stötta kvinnor i en utsatt ekonomisk situation. Vi har också ändrat huvudlinjen i den ekonomiska politiken så att det i dag är arbetslinjen och företagsamhet, nya och växande jobb i växande företag som är huvudlinjen, också när

det gäller jämställdhetsarbetet. Det är klart att jobbskatteavdraget – det finns en lång rad utvärderingar av det som Per Bolund knappast kan bortse ifrån – har underlättat jämställdhet, detta eftersom de största skattelättnaderna, de största minskningarna av marginaleffekterna och de största minskningarna av tröskeeffekter ligger på dem med låga inkomster, och det är framför allt kvinnor som deltidsarbetar och som därmed kan öka sitt arbetsdeltagande.

När man ser på statistiken är det också väldigt tydligt att arbetskraftsdeltagandet har ökat för kvinnor under de här åren. Det är högre i dag än vad det var 2006. Det var högre 2011, som vi har statistik för, än vad det var under de år som till exempel Socialdemokraterna styrde med stöd av bland annat Miljöpartiet.

Är vi nöjda med detta? Självklart inte. Vi har ambitiösa mål för jämställdhetspolitiken som brett påverkar samhällslivet och där vi på ett ambitiöst sätt vill minska skillnaderna och kvinnors underordning i förhållande till män. Det här kommer naturligtvis att vara en central del av den ekonomiska politiken och politiken i allmänhet eftersom jämställdhetsintegreringen ju handlar om att det ska vara en del av hela politiken.

Det arbetet kommer naturligtvis att fortsätta i regeringens politik, tillsammans med parterna och med samhällslivet i övrigt. Det är helt enkelt så att vi kommer att fortsätta driva en offensiv jämställdhetspolitik tills vi har upphört att ha en underordning av kvinnor i förhållande till män i många delar av samhället.

Anf. 32 PER BOLUND (MP):

Fru talman! När man hör Carl B Hamilton i talarstolen är det inte utan att man längtar tillbaka till tidigare dagar när det fanns folkpartiföreträdare som hade en aktiv jämställdhetspolitik och en ambition att komma med nya reformer för att öka jämställdheten.

Några sådana reformer får vi inte höra från Carl B Hamilton över huvud taget, och jag saknar det. Jag tycker att det är synd att inte Bengt Westerberg är kvar i debatten och kan föra en jämställdhetstalan inom Folkpartiet. Det skulle verkligen behövas.

Tillbaka till finansministern och grundfrågan: Nu får vi höra att finansministern är nöjd med utvecklingen. Det är ändå positivt att han inte är nöjd med den situation vi har i samhället i dag och att han inte tycker att vi har ett jämställt samhälle.

Frågan är då varför finansministern står så passiv och tittar på medan klyftorna ökar i samhället. Trots allt det som finansministern nämner i sitt anförande går det ju inte att blunda för statistiken: Skillnaderna mellan mäns och kvinnors nettoinkomster i Sverige ökar med finansminister Anders Borgs politik. Det kan inte ens finansministern bortse ifrån.

Jag ska personligen lämna över detta utdrag från riksdagens utredningstjänst med rena siffror till finansministern så att han kan studera detta efter debatten och bedöma om han tycker att det behövs nya insatser och nya åtgärder.

Om något har regeringens politik faktiskt förvärrat klyftan. För de flesta bedömare som tittar på siffrorna och som ser hur statistiken utvecklas är det uppenbart att regeringens politik inte har fungerat. Den har inte lett till minskade klyftor mellan kvinnor och män. Tvärtom har skillna-

derna i inkomst mellan gruppen män i Sverige och gruppen kvinnor i Sverige ökat.

Frågan är då vad finansministern tänker göra. Ska han fortsätta på den inslagna vägen med samma politik som faktiskt inte har visat sig ge några tydliga effekter i form av att kvinnorna i Sverige kommer i kapp männen i löneutveckling, eller tänker han hitta nya vägar framåt? Tyvärr låter det mycket på finansministern som om han inte är intresserad av att hitta några nya vägar och nya reformer och försöka utveckla en ny politik. Det är mer av samma sak som kommer från regeringen och från finansministern.

Det är spännande att finansministern lyfter fram reformer som han hävdar har minskat klyftorna och hjälpt dem som är mest ekonomiskt utsatta i samhället, när alla utvärderingar som har gjorts av regeringens politik, till exempel från riksdagens utredningstjänst, visar att det tydligt är så att det är de som har högst inkomster som har tjänat mest på regeringens reformer. De ekonomiska klyftorna i Sverige har ökat. Den tiondel av svenskarna som har lägst inkomster har halkat efter med regeringens politik och har inte fått det bättre.

Regeringen behöver hitta nya politiska reformer som på allvar minskar de ekonomiska klyftorna mellan män och kvinnor i Sverige. Jag har några tips som jag gärna vill dela med mig av till finansministern, och han kanske kan låna några av dem. Det skulle jag verkligen uppmuntra till.

Vi anser att man ska använda sin makt som arbetsgivare. Vi har i Miljöpartiets förslag till statsbudget avsatt resurser för att minska lönegapet mellan kvinnor och män. Det är sammanlagt 600 miljoner kronor som vi har avsatt för de närmaste fyra åren för att minska löneklyftan mellan kvinnor och män i statlig tjänst.

Jag tycker att man ska ge myndigheter, till exempel Medlingsinstitutet, i uppdrag att aktivt motverka löneklyftorna och komma fram med strategier kring hur man kan minska klyftorna mellan män och kvinnor.

Vidare tycker jag att man behöver gå vidare med åtgärder för att få fler män att ta ut föräldraledighet i större utsträckning. Miljöpartiet föreslår en tredjedel av föräldraledigheten. Det skulle ge stor effekt för att öka jämställdheten i arbetslivet.

Vi anser att man behöver göra jämställdhetskonskvensbeskrivningar av alla reformer som kommer från regeringen. Det gör man inte i tillräcklig utsträckning. Anders Borg talar om att man jämställdhetsintegrerar. Men tittar vi på hur utomstående bedömare som Sveriges Kvinnolobby ser på regeringens budget är det tydligt att de anser att regeringen fortfarande inte lever upp till sina ambitioner att jämställdhetsintegrera alla beslut. Budgetpropositionen är i stora delar helt könsblind, säger Sveriges Kvinnolobby. Det vore intressant att höra Anders Borgs kommentar till det.

Vi föreslår också att det ska lagstiftas om jämställdhetsintegrering och att man ska ha ett jämställdhetsråd som knyts till Regeringskansliet eftersom det är uppenbart att man behöver hjälp med kompetensen när det gäller jämställdhetsarbetet inom regeringen.

Anf. 33 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Siffrorna talar sitt tydliga språk. Inkomstklyftan mellan män och kvinnor i Sverige har vuxit med drygt 17 000 kronor. För varje nytt jobbskatteavdrag som införs riskerar denna klyfta att växa ytterligare. Det är alltså inte lösningen på jämställdhetsproblemet. Tvärtom leder det till att problemen växer.

I den bästa av världar kan kvinnor som har ofrivillig deltid, och bara därigenom har svårt att försörja sig, gå upp i arbetstid. Men det är inte alla arbetsgivare som erbjuder heltid, och det är ett av problemen. Vi kan exempelvis se det inom den offentliga sektorn och inom handeln. Just inom offentlig sektor finns det många kommuner som inte erbjuder heltid. Det har delvis att göra med kommunernas dåliga ekonomi när regeringen vältrar över kostnader på kommunerna.

Men visst är det också så att politisk vilja kan ge resultat. Jag kan ta Malmö, som jag kommer från, som exempel. Där har man bestämt sig för att alla som är anställda av kommunen och som vill ha heltid ska få det, och man har nästintill lyckats med det. Det är någon enstaka kvar. Men det är en extrem förändring och förbättring. Det visar att man kan med politisk vilja. Men detta är inom det offentliga upp till kommunerna och landstingen. Inom det privata kan man inte göra någonting åt det om man inte inför en lag om rätt till heltid. Det tror jag verkligen skulle kunna höja kvinnors inkomster och öka jämställdheten.

Jag vill säga en positiv sak som regeringen ändå har gjort, och det är att den har tagit mäns våld mot kvinnor på allvar och har satsat på det. Men regeringen har glömt två mycket viktiga delar. Den ena är kvinnors självförsörjning. Om man får sämre ekonomi blir man mer beroende av den man som slår en. Den andra är bostadspolitiken som har havererat. Om man inte har någonstans att bo riskerar man att tvingas stanna hos mannen. Det finns alltså mer att göra.

Anf. 34 CARL B HAMILTON (FP):

Fru talman! Jag vill verkligen påpeka att ingen av mina motdebattanter här tog upp de två åtgärder som faktiskt ligger inom politikens sfär där man faktiskt kan göra någonting. Det gäller RUT-avdraget som gynnar kvinnor och särskilt invandrarkvinnor. Ingen av er nämnde det. Förslagen från arbetarrörelsen om att man ska ha en annan organisation av välfärdsföretagen som gör dem närmast olönsamma trots att de ska ta en viss risk kommer också att slå mot kvinnors arbete. Ingen av er tog upp detta.

Jag tror att Anders Borg nämnde sänkningen av restaurangmomsen. Eftersom andelen kvinnor inom denna bransch är större än andelen män gynnar denna sänkning kvinnor mer än män.

Dessa helt centrala politiska frågor – RUT-avdrag, icke vinstdrivande värdföretag, sänkningen av restaurangmomsen – förbigår ni helt och hållet när ni talar om de åtgärder som ni föreslår.

Jag tar tillbaka en sak. Miljöpartiet är för en sänkning av restaurangmomsen. Men ni i Miljöpartiet ska ändå göra upp med Socialdemokraterna om ni ska bilda regering tillsammans.

Men dessa problem och frågor som diskuteras mycket inom den ekonomiska politiken går ni helt förbi. De har en avgörande inverkan på kvinnors arbete.

Men, Hillevi Larsson och andra, det som på lång sikt höjer kvinnors löner och förbättrar deras situation är högre produktivitet genom bättre utbildning och att kvinnor arbetar inom mer kvalificerade yrken. De utbildningssatsningar som har gjorts i Sverige och som kvinnor har tagit mer till vara än män har just denna långsiktiga effekt. Låt oss hoppas att det går fort med utbildning, produktivitet och bättre villkor för kvinnor tack vare utbildningssystemet.

Anf. 35 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Sverige har en offensiv jämställdhetspolitik. Vi är ett av världens mest jämställda länder. Om man jämför oss när det gäller kvinnors plats på arbetsmarknaden, kvinnors roll i ekonomi och kvinnors roll i andra delar av samhället är Sverige, tillsammans med de andra nordiska länderna, ett föregångsland. Vi har varit bättre än många andra länder på att bryta upp gamla strukturer som har hindrat kvinnor att ta sin rättmätiga plats i samhället.

Detta har på många områden förbättrats över tiden, både när det gäller politiskt deltagande och när det gäller hur arbetslivet är uppbyggt, hur vi fördelar hemarbetet och hur fördelningen av föräldraförsäkringen ser ut.

Det är också självklart att det har berott på att vi har genomfört politiska förändringar tidigare och nu för att stärka jämställdheten. Samtidigt är det fortfarande sant att Sverige har ett betydande jämställdhetsproblem. Det är alldeles uppenbart att Sverige och alla andra länder har en väg att vandra innan vi har en jämn fördelning i hushållen, i arbetslivet och när det gäller den politiska och den ekonomiska makten.

Men vi är på rätt väg därför att vi år efter år har vidtagit olika typer av åtgärder för att förbättra jämställdheten. Jag nämnde tre som jag tror har varit avgörande under vår tid. Vi har tagit krafttag mot mäns våld mot kvinnor. Det är på många sätt det kanske yttersta beviset för den underordning som kvinnor drabbas av i den typ av struktur som vi har i vårt samhälle. Vi har gjort betydande insatser på fördelningssidan. Medan många andra länder har fått skära ned och minska sina stöd har vi kunnat gå fram med förstärkta bostadsbidrag för unga och gamla. Vi har också förbättrat i föräldraförsäkringen, infört jämställdhetsbonusar och gjort en lång rad andra saker. Vi har också förstärkt arbetslinjen.

Jag delar Carl B Hamiltons perspektiv här. Den bästa jämställdhetspolitiken är naturligtvis den som leder till en växande ekonomi där fler människor arbetar, där människor inte fastnar i bidragssystem, där vi har ett företagsklimat som gör att konkurrens och nyföretagande också är någonting som sprudlar och växer bland kvinnor och där företagsamhet blir en central del av att lösa samhällsproblemen.

Sedan måste vi också titta på hur det ser ut på lönesidan. Enligt statistiken har vi haft framsteg under dessa år när det gäller kvinnors månadslön som andel av männens. När vi tillträdde 2006 var skillnaden 16 procent, och den är i dag 14 procent.

Per Bolund nämnde Medlingsinstitutet. I Medlingsinstitutets statistik tar man hänsyn till utbildningsskillnader, ålderskillnader och andra faktorer som gör att man får ett bättre mått på den del av löneskillnaden som kan bero på till exempel diskriminering. Även där ser vi dock att vi har haft en minskning av löneskillnaderna under åren 2005–2011, när vi

har statistik. Det har alltså skett förbättringar såväl när det gäller fördelningen av hemarbetet och nyttan av föräldraförsäkringen som när det gäller kvinnors löner som andel av männens.

Detta beror på att vi för en offensiv jämställdhetspolitik i Sverige. Det har vi gjort under många år. Denna regering har tillfört någonting positivt till den, nämligen dynamik och arbetslinjen.

Anf. 36 PER BOLUND (MP):

Fru talman! Till att börja med: Carl B Hamilton verkar tycka att det är alldeles utmärkt om fler kvinnor utbildar sig men att det är helt okej om de får lägre lön än vad män får när de sedan kommer ut i arbetslivet. Det är det som är kontentan av Carl B Hamiltons resonemang, och därmed tycker jag att han definierar ut sig själv ur debatten och kanske inte behöver så många fler kommentarer än så.

När det sedan gäller finansministern: Om det vore så att ord räckte för att skapa ett jämställt samhälle skulle finansministern redan vara framme, kan man säga. Det låter som att det är en fantastiskt reforminriktad politik regeringen för, som snabbt skulle leda till att vi får ett jämställt samhälle. När man sedan hör de siffror finansministern själv lyfte fram ser man ju tydligt att det inte är några stora steg framåt, utan det är små steg. Skulle vi följa den takt finansministern själv utpekar som den stora reformvägen skulle det dröja 70 år innan vi når ett jämställt samhälle när det gäller löner.

Finansministern väljer att titta på viktade siffror där man tar hänsyn till en massa olika faktorer. Tittar vi bara helt krasst och rakt av på skillnaden mellan gruppen män i Sverige och gruppen kvinnor i Sverige ser vi dock att inkomstskillnaden har ökat under finansminister Anders Borg. Den har inte ökat lite heller, utan den har ökat med 40 procent sedan 2006 då denna regering tillträdde. Det är siffror Anders Borg inte kan slå ifrån sig och inte blunda för.

Kallar man sig feminist – det brukar finansministern göra; det är ännu ett ord han använder sig av – tycker jag att man har ett ansvar att också bemöta denna utveckling. Man kan inte bara försöka hitta de siffror som passar en själv, utan man måste se på hela gruppen män och hela gruppen kvinnor: Hur är utvecklingen för dessa två grupper jämfört med varandra? Det är en 40-procentig ökning. Är Anders Borg nöjd med denna utveckling? Tycker han att det räcker med att fortsätta på den inslagna vägen och fortsätta med samma politik som har fört oss fram till denna situation?

Jag skräms av den synen, och jag tycker inte att det går att som Anders Borg ge sig själv godkänt när man ser denna utveckling framför sig. Tittar man på vad andra bedömare säger, som Sveriges Kvinnolobby som har bedömt regeringens budgetproposition, ser man att det blir kraftfullt underkänt i betyg. Det borde finansministern ta till sig.

Anf. 37 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Det är viktigt att vi använder bra och väl användbara siffror, till exempel dem Medlingsinstitutet har tagit fram för att de ska fungera som jämförelsenorm. Det är oftast det som är det bästa.

Sedan kan man naturligtvis be riksdagens utredningstjänst räkna som man själv vill. Det är nämligen så de räknar – de räknar på det sätt man

beställer siffrorna. Om vi tittar på de siffror vi har från Medlingsinstitutet, som alltså är en oberoende myndighet som gör denna typ av granskningar, ser vi i den långa tidsserien detta: År 1998 hade vi en skillnad mellan män och kvinnor på 18 procent. År 2002 var skillnaden 17 procent. I dag är den 14 procent. Det har alltså skett en kraftigare förstärkning under de år vi nu har haft än vad vi hade tidigare.

Jag vill inte använda detta som den enda utvärderingsnormen av den jämställdhetspolitik som Per Bolund bedrev, men det är alldeles uppenbart att vi har haft en väg där inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor minskar. Det är i grund och botten bra. Vi har också under dessa år, trots den värsta ekonomiska krisen sedan depressionen, sett att arbetskraftsdeltagandet bland kvinnor ökar. Det är den i grund och botten säkraste och bästa vägen till ett jämställt samhälle. Makten i samhället grundar sig i arbetslivet, och har vi fler kvinnor som är i arbetslivet och fullt ut deltar – om fler arbetar heltid – får vi också en större jämställdhet. Där gör Sverige framsteg.

Jag ska villigt erkänna att Sverige under lång tid har haft bättre jämställdhet än många andra länder. Det ska vi naturligtvis vara glada för, fru talman.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2012/13:181 om egenvärde av jobbskatteavdrag

Anf. 38 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Lennart Axelsson har frågat mig om jag anser att jobbskatteavdraget haft liten effekt när det gäller att bekämpa arbetslösheten samt ifall jag nu har målsättningen att ta bort skillnaden i beskattning mellan lön och andra ersättningar.

Jobbskatteavdraget är den viktigaste av regeringens jobbskapande åtgärder. Flera studier har visat att jobbskatteavdraget är ett effektivt sätt att öka den varaktiga sysselsättningen och att effekten per satsad krona är större än för alternativa åtgärder.

Regeringen avser inte att höja trösklarna in på arbetsmarknaden eller göra det mindre lönsamt att arbeta. Det finns fortsatt behov av ytterligare stimulanser för fler i arbete. Fler steg i jobbskatteavdraget är effektiva åtgärder för ökad sysselsättning.

Det är korrekt att regeringen inte ser något egenvärde i att beskatta lön och uppskjuten lön som pension olika. Däremot finns ett egenvärde av att det ska löna sig att arbeta. Därför har regeringen också infört det förhöjda jobbskatteavdraget, som gör det extra lönsamt för personer över 65 år att stanna kvar i arbetslivet.

Som ett led i att förbättra pensionärernas välfärd har regeringen sedan 2009 sänkt skatten för äldre vid fyra tillfällen. Pensionärer med lägre inkomster har gynnats särskilt genom det förhöjda grundavdraget. Även nästa år avser regeringen att återkomma med ytterligare förslag om sänkt skatt för pensionärer under förutsättning att de offentliga finanserna så tillåter.

Anf. 39 LENNART AXELSSON (S):

Fru talman! Jag skrev denna interpellation efter att under den senare delen av förra året ha sett en debattartikel där alla fyra borgerliga partiledare skrev under på att de inte såg något egenvärde i att ha en skillnad i beskattning av pension och den lön man får när man arbetar. Därför tänkte jag det kunde vara intressant att höra om de nu hade insett att den politik de har fört kanske inte var så smart och om de nu kunde se att de skulle ta bort skillnaden. Så var alltså inte fallet.

Jag vill tacka finansministern för det klarläggande han ändå gör i sitt svar. Det råder ingen som helst tvekan om att den enda möjligheten för oss att slippa betala högre skatt på en pension man får när man blir pensionär, i förhållande till vad man betalar i skatt när man arbetar, är att se till att man inte har en borgerlig regering. Det är nämligen precis det finansministern skriver i sitt svar. Vi är alltså de enda i världen som beskattar våra pensionärer högre än vad vi beskattar löntagare. Det är anmärkningsvärt, och det är orättfärdigt.

I regeringens budgetförslag för 2013 använder man 16 miljarder – det är otroligt stora pengar – för att sänka skatten för bland annat de stora bankerna. Om man använde hälften av detta till att ta bort skillnaden i beskattning av pension och lön skulle man kunna ta bort den helt och hållet. I stället ger finansministern ungefär 50 kronor till pensionärerna och ett antal miljarder till bankerna. Så prioriterar alltså en borgerlig finansminister.

Varför skulle rättvisa skatter äventyra arbetet med att skapa nya arbetstillfällen och bekämpa arbetslösheten, Anders Borg?

Anf. 40 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! När det gäller jobbskatteavdraget kan man för det första se att det inte har uppnått det som sades vara syftet när det infördes, det vill säga att lösa arbetslöshetsfrågan. Arbetslösheten har i stället ökat under den tid vi har haft jobbskatteavdraget. Alla de olika steg där det har varit ytterligare skattesänkningar har inte lett till en ytterligare effekt, och ändå har stegen fortsatt.

Det är alltså det första man kan ifrågasätta, om det verkligen var detta det handlade om eller om det handlade om att förstärka inkomsterna för dem som har relativt bra villkor. Om det faktiskt handlade om att hjälpa dem som helt står utanför arbetsmarknaden att få ett jobb hade det kunnat vara ett argument för detta, men det har inte fungerat – tyvärr.

Den andra delen är inkomstklyftan mellan dem som arbetar och dem som inte arbetar. Den inkomstklyftan när det gäller själva beskattningen kan man ifrågasätta. Framför allt tycker jag att man kan ifrågasätta pensionärsskatten, att vi nu som enda land i världen beskattar våra pensionärer betydligt hårdare än löntagare. Det kan röra sig om en tusenlapp för en pensionär, och det är mycket pengar när man inte har så hög inkomst. Det ligger i sakens natur att man får en sänkt inkomst när man blir ålderspensionär.

Snart är var fjärde i Sveriges befolkning pensionär. Pensionärsgruppen är en stor och växande grupp. Jag tycker att det känns väldigt tråkigt att vi ska diskriminera den här gruppen. Har vi råd att sänka skatten för löntagare så mycket som vi har gjort borde vi också ha råd att sänka den för pensionärer eller åtminstone minska gapet mellan löntagarna och

pensionärerna. Dilemmat är att även om regeringen har tagit ett par små steg för att sänka skatten för pensionärerna innebär det inte att gapet krymper. Det finns hela tiden bakom hörnet att införa nya jobbskatteavdrag, och för varje jobbskatteavdrag växer klyftan.

Det sägs att jobbskatteavdraget finns för att vara ett incitament för att arbeta. Då undrar jag: Vilket incitament är det till pensionärer? Är verkligen budskapet till landets pensionärer att de ska ut och arbeta? Jag säger inte att ingen pensionär kan arbeta. Det finns en och annan som vill arbeta lite högre upp i åldern, men samtidigt ska vi vara medvetna om att det finns stora grupper som går i pension redan före 60 års ålder. Vid 58 är väldigt många slut, inte minst bland LO-grupperna, det vill säga att de redan har det problemet att de inte kommer upp till 65 eller 67 år, vilket innebär att de får en sämre pension. Dessutom blir det en straffbeskattning för att man är pensionär.

Jag tycker att det är ett märkligt budskap att sända ut, för de allra flesta pensionärer varken kan eller vill arbeta. Jag tycker att de förtjänar att få ta det lite lugnt på ålderns höst. Många är dessutom så utslitna av villkoren i arbetslivet att de helt enkelt inte kan jobba.

Jag tycker att det är väldigt märkligt med jobbskatteavdraget. Man borde åtminstone ha lite pardon med grupper som inte kan arbeta, och pensionärerna tycker jag är en sådan grupp.

Nästa år kommer bromsen att slå till, och då är det risk att pensionärerna får sänkt pension. Det är ett hot som hela tiden finns med dagens pensionssystem. Det gör det ännu viktigare att få en rättvisare beskattning, att vi beskattar lön och pension likadant. Det finns en villfarelse som jag inte hört på mycket länge tack och lov, men jag har tidigare hört att pension skulle vara ett bidrag. Det är verkligen inget bidrag, utan pension är uppskjuten lön.

Anf. 41 CARL B HAMILTON (FP):

Fru talman! Jag är glad att få stå här som företrädare för den grupp som Hillevi Larsson kallade diskriminerad. Jag är nämligen pensionär, och jag arbetar.

Jag måste säga att jag blir lite häpen när jag hör de två socialdemokratiska företrädarna här. Man skulle kunna tro att Socialdemokraterna, som ändå har suttit vid makten huvuddelen av tiden efter 1930-talet, hade sänkt pensionärernas skatt gång på gång på gång. Sanningen är att socialdemokratiska regeringar aldrig, aldrig, har sänkt skatten särskilt för pensionärer. Det har däremot den här borgerliga regeringen gjort. Den har sänkt skatten för pensionärer fyra gånger, två gånger med särskild inriktning på pensionärer. Det har gett en extra månadsinkomst för pensionärer.

Det låter för mig väldigt egendomligt, för att uttrycka sig snällt, när Hillevi Larsson och Lennart Axelsson talar så väldigt varmt om pensionärer men samtidigt företräder en rörelse som inte alls har sänkt någon skatt för pensionärerna i modern tid. Rättvisa för er är att man ska höja skatten för dem som arbetar. Då får ni likställighet. Men de som arbetar är samtidigt de som via skatterna ska finansiera vård och omsorg bland annat för pensionärerna.

Hillevi Larsson talar om hotet som kommer från att bromsen i pensionssystemet slår till, det vill säga att om produktionen i landet utvecklas

dåligt ökar inte pensionerna så mycket som de annars skulle göra. Risken för att bromsen slår till ökar om man straffar dem som är i arbetsför ålder så att de inte arbetar så mycket som vi skulle hoppas att de gör.

Sedan är jag glad att kunna meddela, inte minst de unga uppe på åhörarläktaren, att vi som är pensionärer har ett dubbelt jobbskatteavdrag som gör det extra lönsamt för oss att göra ett extra handtag då och då. Jag tror inte heller att det är många som längtar efter att jobba heltid eller ha en dryg arbetsdag när man är över 65, 67 eller något sådant. Men varje arbetsinsats är mycket värdefull, inte minst med tanke på den utveckling som vi har av befolkningen med en allt högre genomsnittlig ålder.

Lennart Axelsson säger att det enda sättet att bli av med det här är att inte ha en borgerlig regering. Igen: Med socialdemokratiska regeringar har inte pensionärerna fått det bättre. De har fått ha samma skatt, men skatten har sänkts under den här borgerliga regeringen, och den har sänkts gång på gång.

Avslutningsvis, fru talman: Hillevi Larsson säger att jobbskatteavdraget inte har fyllt sitt syfte. Sysselsättningen är i dag väsentligt högre än vad den var när den här regeringen tillträdde. Arbetslösheten är också hög, men sysselsättningen, som jobbskatteavdraget är inriktad på, är väsentligt högre nu. Lars Calmfors skriver i dag i tidningen att många studier pekar på att resultatet av den här typen av åtgärder blir en ökning av sysselsättningen med ungefär 2 procent. Denna ökning av sysselsättningen som vi har i Sverige – jag kommer inte ihåg den exakta siffran – har vi trots att vi har haft en allvarlig ekonomisk kris sedan 2008.

Anf. 42 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Vi hade Ekofinmöte i förra veckan och fick en redovisning av det ekonomiska läget i Europa. Det är en kris som går över Europas länder. Arbetslösheten når nivåer som vi inte upplevt sedan 30-talet. Vi har 200 miljoner arbetslösa, tror ILO, under det kommande året samlat i industriländerna.

Sverige har klarat krisen bättre än de flesta därför att vi har varit tydliga med en ansvarsfull finanspolitik och därför att vi har förstärkt arbetslinjen. Det kanske ändå finns ett värde i att vi tittar på siffrorna. Vi fick arbetskraftsundersökningen förra veckan. Antalet sysselsatta ligger på 4 663 000 personer, och det låg i september 2006 på 4 440 000 personer. Det är alltså en kraftig ökning av sysselsättningen.

Då kan man argumentera att så har det varit i alla länder; i de flesta europeiska har det varit en kraftig ökning av sysselsättningen. Men så är det inte. Sverige är ett av de få länder där sysselsättningen har ökat under de här åren. Det är en handfull länder som utmärks av att de har styrts på ungefär samma sätt som Sverige, som Tyskland och några till, och där sysselsättningen har ökat. I de allra flesta länder ligger den lägre.

Därtill kommer att vi i Sverige under de här åren förstärkt arbetslinjen, och det har gjort att färre är beroende av bidragssystem. När det var som mest besvärligt var en fjärdedel av den arbetsföra befolkningen beroende av något av de sociala transfereringssystemen under ett år. Det har minskat kraftigt. Mätt på det sätt som den socialdemokratiska regeringen uppfann på 90-talet, med helårsekvivalenser, är det en minskning med 200 000 personer under den värsta ekonomiska kris vi upplevt sedan depressionen och då många skulle ha sagt att det var ofrånkomligt att vi

skulle få en kraftigt stigande arbetslöshet och en kraftigt sjunkande sysselsättning och arbetsmarknad såsom det ser ut i många andra europeiska länder.

Den socialdemokratiska argumentationen är fascinerande. Jag vet inte hur många interpellationsdebatter som jag har haft om jobbskatteavdragen. Finns det någonting som jag har lärt mig är det att socialdemokrater avskyr jobbskatteavdrag. Det är en kärna i nästan varje riksdagsdebatt.

Det var konsekvent så länge som man hävdade att vi skulle föreslå kraftiga skattehöjningar för varenda löntagare i Sverige. Det var ju Socialdemokraternas linje tidigare. Nu hävdar man att man alltså är för hela jobbskatteavdraget. Man tänker i huvudsak inte röra det. Men hur kan man vara så infernaliskt emot någonting och sedan inte stå för att man ska höja skatten för låg- och medelinkomsttagare?

Nu låter det här som att Socialdemokraterna anser att vi ska sänka skatten för pensionärerna så mycket att de får exakt lika stor skatt som löntagarna. Då ska man komma ihåg att den jämförelsen haltar eftersom vi, i förhållande till många andra länder, har ett annat förhållningssätt till arbetsgivaravgifter. Det är inte så att vi i Sverige har en större skillnad mellan löntagare och pensionärer, utan den är tvärtom mindre än i många andra länder, som vi alla borde känna till.

Är det då så att Socialdemokraterna har ett stort förslag om sänkt skatt för pensionärer som de tänker genomföra? Nej, de har en justering i förhållande till regeringens förslag till pensionärsskatt. De har aldrig, som Carl B Hamilton påpekade, i regeringsställning någonsin föreslagit en så här kraftig sänkning för pensionärerna.

Från oppositionen lät det i valrörelsen som att det skulle bli skattesänkningar på kanske ett tiotal miljarder för att få ned pensionärsskatten. När man tittar på budgeterna nu handlar det om en liten justering.

Fru talman! Socialdemokraterna har tappat bort arbetslinjen. Det sitter i ryggraden att det aldrig får löna sig att sätta sig i bilen, åka till jobbet och slita i sitt anletes svett. Det är huvudproblemet med Socialdemokraternas ekonomiska politik.

Anf. 43 LENNART AXELSSON (S):

Fru talman! Den lilla justering som vi socialdemokrater gjorde i vårt budgetalternativ innebar att vi fördubblade sänkningen i Anders Borgs och hans kamraters förslag, så om vårt förslag handlade om en justering vet jag inte vad man ska kalla det som finansministern föreslog.

Sedan är det faktiskt så, Carl B Hamilton, att vad vi diskuterar är frågan om rättvisa skatter. När vi sänkte skatterna tidigare sänkte vi dem för alla. Det som är problemet nu är att man slår sönder skattesystemet och tar ett system som gäller för några och ett annat system som gäller för andra. Det är precis det som vi vill försöka komma åt.

I svaret skriver finansministern att jobbskatteavdraget är den viktigaste av regeringens jobbskapande åtgärder. Visst, sysselsättningen har ökat. Vi kan inte blunda för den uppgiften. Men vad vi också måste tänka på är hur många det är som är arbetslösa.

I dag är det ungefär 400 000 människor som står utan jobb i Sverige. Det är en ökning som är väldigt kraftig i förhållande till vad som gällde 2006 när regeringen tog makten, men det talar ni väldigt sällan om. Det

är 400 000 människor som nog inte är så imponerade av den politik som ni står och skryter över här.

När ni tillträdde 2006 var det med ett löfte om att ni skulle göra något åt arbetslösheten och för jobben. Nyligen presenterade Eurostat siffror som visar att arbetslösheten växer snabbare i Sverige än i alla andra EU-länder, bortsett från Spanien. Det är alltså facit efter en och en halv mandatperiod.

Dagens Nyheter gick i början av januari igenom expertutlåtanden över elva av regeringens viktigaste jobbreformerna. Endast nystartsjobben visar sig ha lett till en minskad arbetslöshet. Omdömet om kulturavslutet och de differentierade a-kasseavgifterna är att de var fiasko. När det gäller reformer som sänkt restaurangmoms, sänkt arbetsgivaravgift för unga, jobbcoacher, etableringslots för nyanlända och jobbskatteavdragen är omdömena: osäkert, inget mätbart, marginellt, mycket liten och osäker men sannolikt positiv. Det här är ett magert resultat av de största insatser som regeringen gjort. Därför har den politiken nått vägs ände.

Är det inte dags, finansministern, att ompröva en politik som uppenbarligen inte alls har varit lyckosam – 8 procents arbetslöshet och 400 000 som står utanför arbetsmarknaden?

Det är alltså den sänkning som inte har gjorts för pensionärerna som skulle vara lösningen på det här problemet. Jag tycker att det är väldigt konstigt att pensionärerna ska drabbas av en ekonomisk tanke, som finansministern haft, som har visat sig ha misslyckats.

Ta tag i det här nu, och försök att göra något vettigt av det! Det går inte att leva på någonting som inte har fungerat.

Anf. 44 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Finansministern säger att vi vill hindra människor som har arbetat i sitt anletes svett från att få det bättre. Jag skulle i stället vilja säga att det är pensionärerna som har slitit i sitt anletes svett under hela sitt arbetsliv. Många pensionärer har börjat jobba redan i 13-årsåldern. Under hela sitt liv har de arbetat och slitit, och nu straffas de av regeringen genom pensionärsskatten. Om det är några som verkligen har slitit så är det pensionärerna. Om det är några som verkligen får betala nu är det pensionärerna.

Jag vill upprepa än en gång att pension är inget bidrag. Det är uppskjuten lön som löntagaren har avstått under hela sitt arbetsliv för att sedan få en bra pension. Självklart förväntar man sig då också en rättvis beskattning.

Huvudsyftet för oss handlar inte om sänkt skatt, vare sig för löntagare eller för pensionärer, utan det handlar om rättvis beskattning. Då ska lön och uppskjuten lön, som pension är, beskattas på samma sätt. Så gör man i andra länder, men just i Sverige gör vi inte det. Det är just detta som är problemet.

En diskussion är om man ska höja skatten för löntagarna och sänka den för pensionärer. Jag tror att man kanske hamnar någonstans mitt emellan, att man höjer skatten för dem som faktiskt har råd att betala – vi har många höginkomsttagare i det här landet som har råd med högre skatt – och sänker den för pensionärerna, men naturligtvis inte med lika mycket som jobbskatteavdraget, om man då kommer fram till en kompromiss.

Men det som är det avgörande är att vi ska ha rättvis skatt. Det handlar inte om skattenivån som sådan.

När det gäller arbetslösheten låg den på 6 procent när regeringen tog över efter Socialdemokraterna. Nu ligger den på drygt 8 procent. Det är väldigt tydliga siffror på att det går åt fel håll.

Anf. 45 CARL B HAMILTON (FP):

Fru talman! Jag kan inte se att det skulle vara särskilt rättvist att höja skatten för dem som arbetar.

Jag tror att det är väldigt viktigt för landets pensionärer, om jag nu ska fokusera på dem, att det finns en rejäl skattebas som består av människor som arbetar. Jag tror att det är fler människor som arbetar om vi har jobbskatteavdrag. Det är nämligen dessa människor som genom sina skatter ska finansiera vård och omsorg, bland annat av pensionärer.

Om vi inte har en bra skattebas kommer vi heller inte att via det offentliga kunna finansiera vård och omsorg. Det är helt centralt för den offentligfinansierade välfärden. Det nämner ni inte med ett ord. Det är som om pengarna kommer från himlen, bara så där. Men så är det inte. Det måste produceras.

Sedan talar Socialdemokraterna här om rättvisa skatter, att de ska vara samma för alla. Men låt mig då påminna om att det under årtionden i skatteskalen fanns någonting som hette LO-puckeln. Skatteskalen var utformad just för att gynna LO:s medlemmar. Till och med LO och socialdemokratiska politiker talade själva om LO-puckeln. Var det rättvisa att utforma skattesystemet på ett sådant sätt att en specifik grupp skulle ha en lägre skatt än vad den hade blivit om den hade varit proportionell? Nej, man kan väl argumentera för att det absolut inte var rättvist.

Som sagt var: Vi har haft en kris sedan 2008, och arbetslösheten är för hög. Men den skulle inte bli lägre om ni skulle få igenom er skattepolitik. Det kan jag lova.

Anf. 46 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Under den tid jag har varit finansminister har vi sänkt skatten för pensionärerna med 14 miljarder kronor, om jag minns rätt. Ingen annan finansminister har genomfört en sådan sänkning av skatten för pensionärerna – inte Bosse Ringholm, inte Pär Nuder, inte Erik Åsbrink, inte Göran Persson, inte någon av de tidigare socialdemokratiska finansministrarna. Den här regeringen har sänkt skatten för pensionärerna. Det är vi stolta över. Det har gett pensionärerna en bättre levnadsstandard.

Den här debatten handlar dock om jobbskatteavdraget som helhet, och den debattens kärna är att Socialdemokraterna underkänner arbetslinjen. De anser inte att det är viktigt att det lönar sig att sätta sig i bilen och åka och jobba. Det är inte viktigt att människor är på sitt arbete och arbetar.

Det är därför Socialdemokraterna inte längre är ett arbetarparti. De förstår inte att för att människor med tuffa arbetsvillkor i hierarkiska arbetsmiljöer ska åka till jobbet måste det löna sig att arbeta. Det är bra att människor känner att de uppmuntras att vara på jobbet.

Socialdemokraterna beskriver Sverige som ett formidabelt misslyckande. Allt har blivit sämre, och allt har gått åt pipan. Det är inte den bild

man får när man jämför Sverige med andra länder. Det finns en handfull andra länder som har klarat sig ungefär lika bra som Sverige, till exempel Tyskland och Holland. De har också fört en politik med regeringar som påminner mycket om den i Sverige och som har varit inriktad på ordning och reda i offentliga finanser, på att förändra arbetsmarknaden och på att förbättra villkoren för företagsamhet. Det är en den typ av politik som fungerat på riktigt.

Andra länder har talat om stimulanser, överexpanderats och gått in i skuldkriser. Det är en annan politik. Det är inte den politik vi har stått för; det är den politik socialdemokraterna i Europa har argumenterat för.

Låt oss ta denna diskussion för vad den är. Det är inte så att Socialdemokraterna vill ha rättvisa skatter och att det inte är viktigt om man höjer eller sänker dem. Socialdemokraterna vill höja skatterna med 30 miljarder. Kan ni inte stå för det? Kan ni inte säga till svenska folket att ni ska dra in 30 miljarder kronor till staten?

Kan ni inte förklara att ni tycker att det är bra att höja skatten för ungdomar, att det är bra med nästan 15 miljarder i skattehöjning på unga människors arbete?

Kan ni inte säga att ni vill höja skatten i restaurangbranschen så att ni får bukt med jobbökningen där och slår till och trycker ut människor i arbetslöshet? Kan ni inte säga det och stå för det?

Kan ni inte berätta att kärnan i samarbetet med Miljöpartiet kommer att handla om lastbilsskatter, bensinskatter och försämrade villkor för transportsektorn i Sverige?

Kan ni inte berätta för löntagarna att Socialdemokraternas sätt att möta krisen är massiva skattehöjningar som särskilt kommer att slå mot människor som bor och arbetar på landet?

Detta är kärnan i den socialdemokratiska politiken.

Varför kan man inte heller stå för sin utgiftssida i en enda debatt? En enda gång kunde väl en socialdemokrat säga som det är: Vi prioriterar att höja bidragen för dem som inte arbetar. Det är vår viktigaste prioritering.

Jag hör socialdemokrater tala om utbildning och arbetsmarknadspolitiska insatser. Men jag undrar varför inte en enda socialdemokrat i denna riksdag kan säga: Vi vill höja bidragen. Bidragen är det viktigaste, för kärnan i vår politik är att nedmontera arbetslinjen. Det får nämligen aldrig löna sig att arbeta.

Anf. 47 LENNART AXELSSON (S):

Fru talman! Jag vet inte vad finansministern går på, men jag antar att de bidrag han talar om är de försäkringar som anställda har skaffat sig via att betala skatt eller genom löneavdrag. Det handlar om arbetslöshetsförsäkring och sjukförsäkring som gör att man ska kunna klara en omställning bra om man har oturen att bli sjuk eller bli av med sitt arbete. Att man ska ha denna rätt talar finansministern om som något skrämmande, och det är tråkigt.

När man går i pension efter ett långt arbetsliv och har betalat en viss nivå i skatt på den lön man har fått ska man förutom att få en lägre ersättning, vilket de allra flesta får när de går i pension, dessutom betala högre skatt på den summa som redan från början är lägre.

Det skulle alltså vara lösningen på Sveriges problem. Det blir nästan patetiskt, tycker jag, att man inte ska kunna göra denna ganska margi-

nella förändring. Men jag kommer aldrig någonsin, vilket jag tycker är bra, att få höra en borgerlig politiker säga: Vi ska ta bort denna skillnad.

Ni säger att ni har sänkt skatten mer än alla andra, men det är inte det vi talar om. Kan vi få en likvärdig beskattning eller inte? Nej, inte så länge vi har en borgerlig regering. Det är helt uppenbart.

Anf. 48 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Lennart Axelsson frågade mig vilka bidrag Socialdemokraterna vill höja. Det framgår av den socialdemokratiska budgeten. Sanningen är att det är praktiskt taget varje system med utgifter som man vill förstärka i den delen. Det är arbetslöshetsförsäkring, sjukförsäkring, förtidspension, bostadsbidrag och föräldraförsäkring.

Hör och häpna! Vi fick förnyelse med en ny socialdemokratisk partiledare. Ni samlade ihop de klokaste tänkarna ni kunde hitta, de mest nyskapande, de som kunde bryta ny mark för att skapa jobb i Sverige, och så föreslog ni höjt barnbidrag. Ni föreslog ingen åtgärd för att fler skulle komma i jobb eller för att företagen skulle vilja anställa.

Det är inget fel på barnbidrag, men om kärnan i en socialdemokratisk förnyelse efter ett år av grubblande är att det är höjt barnbidrag som är kompletteringen är jag bekymrad över vilken förnyelse vi ska se.

Det låter på Lennart Axelsson som att denna debatt handlar om att Socialdemokraterna föreslår stora skattesänkningar för pensionärer, vilket ni aldrig genomfört i regeringsställning. Men det är inte alls kärnan i den socialdemokratiska skattepolitiken. Det är inte där merparten av skatteförändringarna ligger. Merparten av skatteförändringarna, 30 miljarder, är höjda arbetsgivaravgifter för unga, höjd moms för restaurangföretagare, nedmontering av RUT och en omfattande höjning av transportsektorns beskattning. Det är kärnan i den socialdemokratiska politiken.

Så här går det ihop: Stora höjningar av bidragen för dem som inte arbetar finansieras med stora skattehöjningar som slår mot produktion och jobb i Sverige. Det är bekymmersamt.

Jag är för ett samhälle där alla människor uppmuntras att arbeta, för man mår bra av att gå till arbetet och göra en ansträngning.

I detta anförande instämde Finn Bengtsson (M).

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.57 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

Anf. 49 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Pia Nilsson har frågat mig vad jag avser att göra för att långsiktigt öka investeringsnivån i det svenska näringslivet. Pia Nilsson har också frågat mig om sänkningen av bolagsskatten är den mest prioriterade åtgärden för att återställa svensk konkurrenskraft.

För att kunna genomföra satsningar på stärkt konkurrenskraft krävs en ansvarsfull ekonomisk politik. Sverige är ett av få länder som har möjlighet att driva en expansiv politik som snabbar på återhämtningen till ett mer normalt resursutnyttjande. Tack vare de säkerhetsmarginaler som har byggts upp har Sverige i och med budgetpropositionen för 2013 kunnat sänka bolagsskatten, öka infrastruktursatsningarna samt höja anslagen till forskning och utveckling. Dessa åtgärder bidrar sammantaget till att förbättra de långsiktiga villkoren för svenskt näringsliv samt till att öka svensk konkurrenskraft gentemot andra länder.

Som andel av bnp har Sverige bland de högsta FoU-investeringarna bland OECD-länderna. För merparten av dessa svarar ett fåtal stora multinationella företag. Av denna anledning är det av stor vikt att göra det attraktivt för dessa och liknande företag att bedriva verksamhet och forskning i Sverige. För att försvara Sveriges goda position som forskningsnation har regeringen valt att fokusera på just dessa frågor i budgetpropositionen.

Bolagsskattesänkningen stärker företagsklimatet och gör Sverige mer attraktivt för inhemska och utländska investeringar. När skattekillen minskar blir fler investeringar lönsamma. Investeringar som utan bolagsskattesänkningen inte hade gjorts eller kanske hade gjorts utomlands kan nu genomföras i Sverige. Fler investeringar ökar både kapitalstocken och kapitalintensiteten i den svenska ekonomin. En högre kapitalintensitet i företagen ökar produktiviteten. Det skapar också utrymme för högre löner. Det är viktigt att föra en politik som möjliggör en gynnsam reallöneutveckling för svenska löntagare. Högre löner ökar arbetsutbudet och på sikt sysselsättningen. Mot den bakgrunden är bolagsskattesänkningen en prioriterad åtgärd för svensk konkurrenskraft och sysselsättning.

Anf. 50 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka finansministern för svaret.

Det blir allt tydligare att svensk ekonomi nu viker. Under oktober och november i fjol varslades 10 000 personer per månad om uppsägning. Allt fler varsel verkställs också. Sedan Anders Borg i december fick korrigera sina prognoser räknar nu även regeringen med stigande arbetslöshet under 2013.

Anders Borg har länge klarat diskussionen om den vikande ekonomin med att hänvisa till den negativa situationen i omvärlden. Problemen i svensk ekonomi beror inte på att vi har misskött oss utan på vikande efterfrågan i de länder som vi exporterar till. På kort sikt är det naturligtvis så. Den akuta kris som vi möter just nu beror på vikande efterfrågan i euroområdet. Men det betyder inte att det inte finns problem i svensk ekonomi.

*Svar på
interpellationer*

Strax före jul råkade jag se en artikel i Svenska Dagbladets näringslivsbilaga som berättade om en ny rapport som tagits fram av Teknikföretagen, Almega och fackförbundet Unionen. Rapporten togs fram inför avtalsrörelsen och är en lång genomgång av läget inom deras avtalsområde, egentligen för att parterna ska ha en likartad bild av situationen innan de går in i förhandlingar.

Det som jag tyckte var det mest spännande är det som står om investeringsnivån och dess betydelse för den framtida tillväxten. Jag citerar:

”Historiskt svaga industriinvesteringar under flera år innan finanskrisen och det kraftiga raset för investeringarna inom samtliga sektorer i svensk ekonomi under krisen, väcker frågan om hur Sverige ska lyckas återhämta samt förnya den produktionskapacitet som behövs för att kunna höja landets potentiella tillväxt. De låga investeringarna under senare år har resulterat i att Sveriges möjliga produktionsnivå vid fullt kapacitetsutnyttjande har sänkts. Sveriges tillväxt kommer att hamna på lägre nivåer än vid tidigare högkonjunkturer och sysselsättningen utvecklas långsammare om vi inte åstadkommer en kraftig ökning av investeringsvolymen framöver. Utan betydande investeringar höjs inte produktionsförmågan, så att vi kan möta en starkare efterfrågan när konjunkturen vänder uppåt igen.”

Herr talman! Det här är ett problem som alltså inte i första hand har med den vikande efterfrågan i omvärlden att göra. Även när efterfrågan vänder uppåt riskerar vi att inte nå samma tillväxttal som vid tidigare högkonjunkturer. Det är på lång sikt mycket allvarligare för svensk tillväxtförmåga än vikande efterfrågan i andra länder.

Det är mot den bakgrunden som jag har ställt frågan till finansministern om vad han avser att göra för att höja investeringsnivån i den svenska industrin.

Anders Borg säger i sitt svar att det krävs en ansvarsfull ekonomisk politik för att genomföra satsningar som stärker konkurrenskraften och att den sänkta bolagsskatten är viktig.

Vad finansministern däremot inte säger ett ord om är vikten av att även göra rejäla kompetens- och utbildningsatsningar för att öka tillgången på kvalificerad arbetskraft.

Anser ministern fortfarande att den sänkta bolagsskatten är den mest prioriterade åtgärden för att stärka svensk konkurrenskraft?

Anf. 51 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Jag tackar Pia Nilsson för en mycket intressant interpellation, och jag tackar finansministern för ett uttömmande svar.

Låt mig notera den kanske viktigaste meningen i finansministerns svar: Investeringar som utan bolagsskattesänkningen inte hade gjorts eller kanske hade gjorts utomlands kan nu genomföras i Sverige.

Vi har resurser att genomföra den här reformen, som verkligen är en reform. Finansministern betonar: Vad hade hänt om detta inte hade möjliggjorts på grund av sunda statsfinanser i Sverige jämfört med vår omvärld? Vad hade konsekvenserna blivit om omvärldens bolagsskattesänkningar hade skett i en sådan omfattning att vi hade riskerat utflyttningar av svenska företag? Då faller ju allt det resonemang som Pia Nilsson har. Kompetensökning satsar också alliansregeringen på. Den kompetensen hade, om bolagen flyttat utomlands, också flyttat ut.

Sammantaget hade alla dessa satsningar på tillväxt inte varit möjliga i vårt land. Vi skulle alltså riskera att satsa på tillväxt i andra länder. Det kan vara väl så viktigt, men det är något som i första hand deras parlament har att ta ställning till.

Det är också intressant att se hur Finansdepartementet med finansministern i spetsen har tagit ansvar för Sveriges ekonomi när det verkligen bromsar in i omvärlden som det gör nu. I den finanspolitiska debatt vi hade var det tydligt att till skillnad från finansministerns kraftiga stimulansåtgärder var Socialdemokraterna snarast på defensiven och ville inte stimulera ekonomin tillnärmelsevis så mycket som vi nu gör i alliansregeringens regi.

Det är också intressant att resonera om de varsel som skulle vara så astronomiska. Låt mig påminna om att perioden från september 2008 till juni påföljande år var det sammanlagt 145 000 varsel. Som tur var bekräftades inte alla dessa. Det är inte säkert att alla de varsel som nu görs leder till permitteringar. Vi kanske inte ska överdriva riskerna nu jämfört med de risker vi hade för bara några år sedan när ekonomin var i fritt fall i vår omvärld.

Alliansregeringen klarade ut ekonomin på ett ansvarsfullt sätt under de riktiga krisåren 2008–2009. Jag tror säkert att Alliansens förmåga att ta ansvar, med den här budgeten, är minst lika stor som tidigare.

I din interpellation talar du om förlorad tillväxtförmåga, Pia Nilsson. Hur tänker sig Socialdemokraterna regeringsalternativet med två tillväxtfientliga partier som Miljöpartiet och Vänsterpartiet? Hur ska ni kompromissa? På vilket sätt ska ni vika undan för deras nästan drakoniska antitillväxtpolitiska insatser? Hur tänker ni förhandla med dessa två partier som sinsemellan har olika inställning till vad som är tillväxt och inte tillväxt? Socialdemokraterna har åtminstone en förmåga att förstå värdet av tillväxt för att kunna bedriva en vettig fördelningspolitik. Jag skulle gärna vilja veta hur Pia Nilsson föreställer sig möjligheten att Socialdemokraterna med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet kan bedriva en tillväxtpolitik värd namnet.

Anf. 52 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Det här är i grund och botten en internationell diskussion. Det kan vara värt att påpeka för Pia Nilsson att när man tittar på till exempel kommissionens bedömningar eller på Valutafondens bedömningar kan man notera att det fortsatt är så att Sverige kommer att växa väsentligt snabbare än eurozonen, även när vi tittar på de nedreviderade prognoserna. Sverige är ett land som sysselsättningsmässigt alltså förefaller klara sig bättre än de flesta andra. Sverige är alltså ett av få länder som för det första slipper skära ned och för det andra faktiskt också kan satsa i krisen. Det tycker jag är positivt.

Skälen till att man i de internationella bedömningarna ofta framhåller Sverige som ett föregångsland när det gäller konkurrenskraft är att vi har ett antal styrkepunkter. Vi har starka offentliga finanser. Vi har en lång tradition av högteknologiska företag. Vi har en arbetsmarknad där parterna är beredda att föra samtal med varandra och vi har ett välstrukturerat företagsklimat även på skattesidan i dag.

Varför har vi då valt att lägga budgeten som vi gjorde? Det hänger ihop med att det är två kriser som pågår samtidigt. Den ena krisen hand-

lar om att det är lågkonjunktur i Tyskland, i Spanien och i Frankrike. Det är ett kortsiktigt fenomen. Det har visserligen pågått sedan 2008, men vi får ändå anta att den här eurokrisen så småningom tar slut.

Det andra, som jag tror är ett väsentligt mer långvarigt fenomen, är att vi har en helt ny konkurrenssituation. Vi har Kina som i dag är det största producentlandet av industrivaror, med halva sin bnp i export. Där kanske det handlar om ytterligare 200–300 miljoner människor som under de närmaste decennierna går in på världsmarknaden. Jag tror att vi i hela Asien kanske talar om en miljard till när man lägger till de nya tillväxtländerna. Därefter har vi ett Afrika som nu börjar trampa i gång farten. Vi är alltså inte i slutet av globaliseringen utan vi är mitt i. Vi kan räkna med att den här processen fortsätter i kanske ett par decennier till.

Vad gör man då som ett litet, sårbart och exportberoende land? Då stimulerar man och bygger för framtiden samtidigt, när man har styrkan att göra det. Då är det just centralt att hitta de frågeställningar som är mest viktiga för företagen. Det är forskning och utveckling. Det är infrastruktur. Det är bolagsskatten. Vi kan ju inte avfärda vare sig Leif Johansson, ordförande för Astra Zeneca, som säger att detta är det avgörande för att få utländska företag att komma hit, eller för den delen Jacob Wallenberg, som säger exakt samma sak. De sitter i de här diskussionerna och vet vad utländska investerare tittar på, att vi har bra infrastruktur, att vi har bra forskning och utveckling, att vi har en attraktiv bolagsskattemiljö och att vi också har en bra inriktning på att återställa kunskapssamhället. Det är viktiga åtgärder.

Sedan vill jag bara påpeka för Pia Nilsson att det som skedde i den socialdemokratiska motionen var att man stod fast vid bidragspolitiken. Skattehöjningarna stod man fast vid. Det som tillkom var barnbidraget. En barnbidragshöjning i Sverige ska uppenbarligen göra att kineserna är beredda att köpa fler skärverktyg från Sandvik. Ett barnbidrag i Sverige ska göra att man köper fler borranläggningar från Atlas Copco. Det ska göra att Volvo får fler lastbilar sålda i Kina. Det har jag svårt att se. Som jag ser det måste vi förstärka vårt grundläggande företagsklimat. Det är inget fel på barnbidraget. Det är en del av vårt välfärdssystem, men det kan inte vara draget när det gäller att möta en internationell lågkonjunktur i kombination med att vi befinner oss mitt i en strukturell omvandling.

Då är det klart att de här tunga förslagen från vår sida, med forskning, en fördubbling av infrastrukturen under de här åren och en förbättrad bolagsskatt, underlättar. Men det håller inte Sverige utanför krisen. Vi kan inte isolera Sverige från en internationell lågkonjunktur. Vi kan göra vad vi kan för att det ska fungera bättre här, och det är precis det som har varit vår utgångspunkt.

Anf. 53 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Att Sverige skulle stå sig väldigt väl i den globaliserade konkurrensen påstår Anders Borg. Det är nog en sanning med en viss modifikation, åtminstone om man tittar på investeringskvoten. Det finns en internationell jämförelse mellan 34 europeiska länder. Där kommer Sverige på nionde plats från slutet, alltså på den nedre halvan. Vi ligger till och med under EU-snittet. Jämförelsen gjordes mellan 2009 och 2011.

Om man då tittar på vilka länder det är som är sämre än Sverige ser man att det faktiskt är flertalet av de länder som har lägre bolagsskatt än vi har. De ligger ännu sämre. Att en sänkt bolagsskatt till 22 procent är det allena saliggörande vill jag absolut hävda icke är fallet. Det finns så många andra betydelsefulla insatser som Anders Borg väljer att inte nämna, som till exempel att se till att göra ett kunskaps- och utbildningslyft. Högkvalificerade arbeten behöver vi ha i Sverige, men vi har svårt att få tag på den arbetskraften.

I de 35 största exportföretagen i Sverige finns fem av sex anställda utanför Sveriges gränser. Det är oroväckande. Det tycker jag. Det tycker vi socialdemokrater. Det borde även oroa Anders Borg. Att komma här och försöka göra ett nummer av barnbidrag i den här frågan tycker jag nästan är lite lågt.

Helt klart är att vi ser en tydlig förskjutning från investeringar i maskiner och anläggningar till immateriella investeringar som it, design, företagsledning och arbetsorganisation. Det här är viktigt, för det utgör faktiskt en konkurrensfördel har det visat sig, eftersom det bidrar till att höja produktivitetstillväxten. Men det räcker alltså inte. Det kommer, herr talman, att behövas en hel del fysiska investeringar också, inte minst på grund av finanskrisen. Den har lett till helt nya krav, bland annat på strukturomvandling och produktionssystem – produkter med för den delen, inte minst inom klimat, energi och infrastruktur. Det här är en utmaning för oss. Det ställer stora krav på kunskapsuppbyggnad mellan klimatfrågor och tekniska lösningar.

Men det är klart, investeringskvoten är konjunkturkänslig. Det är inte tu tal om det. Under nedgångar finns det kanske inte behov eller resurser till att investera, men de här låga nivåerna är oroande, herr talman, om man blickar framåt. Det är det jag menar att Anders Borg glömmer bort lite grann. Sveriges tillväxt riskerar alltså att hamna på lägre nivåer än vid tidigare högkonjunkturer. Och sysselsättningen ökar långsammare om inte volymerna ökar kraftigt framöver. Utan betydande investeringar blir det svårare att möta en starkare efterfrågan när konjunkturen väl vänder uppåt.

Det är som sagt jätteviktigt att inte glömma bort den här kompetenshöjningen. Jag säger det igen. Det tål att upprepas. Vi måste satsa på utbildning. Vi kan inte, som Anders Borg har föreslagit och det till och med har beslutats om, ta bort 20 000 högskoleplatser när vi behöver ännu fler.

Anf. 54 FINN BENGTTSSON (M):

Herr talman! Jag ställde i mitt förra inlägg en fråga till Pia Nilsson angående hur hon skulle kunna tänka sig att regera tillsammans med tillväxtfientliga partier, som jag tolkar att Vänsterpartiet är och till viss del Miljöpartiet, fast på olika sätt. Jag fick naturligtvis inget svar på den frågan.

Låt oss stanna vid tillväxtförmåga över huvud taget, för det är ju det den här interpellationen handlar om. Jag tror nog att Socialdemokraterna kommer att få stöd av både Vänsterpartiet och Miljöpartiet om man vill ändra bolagsskatten. Därtill vill man lägga skatteökningar på 30 miljarder kronor på svenska folket och på svenska företag och säga att detta är lösningen på bolagens problem. Man viftar fram den andra sjuklöne-

veckan som man vill avlasta företagen i något slags sken av att detta skulle gynna företagen. Det gynnar inte företag, kan jag berätta. Det gynnar arbetsgivare. Framför allt gynnar det offentliga arbetsgivare. Det är de som har de största utgifterna för den andra sjuklöneveckan. Det gynnar alltså inte företagare.

Man bedriver alltså inte en företagarpolitisk politik inom socialdemokratiet. Det kommer man säkert att få stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet för, kanske inte Miljöpartiet men Vänsterpartiet.

Nåväl! Frågan kvarstår: På vilket sätt är det alternativ som beskrivs i Socialdemokraternas budgetmotion en politik som stimulerar tillväxtförmågan, som bygger på att företag vågar anställa och utvecklas i Sverige och inte flyttar utomlands? Om man tar bort bolagsskatten finns en uppenbar risk att investeringarna görs utomlands. Då faller hela argumentationen om den kompetensökning som ska komma i Sverige. Den kommer i stället i andra länder. Ni blir, kort sagt, finansministern svaret skyldig, Pia Nilsson.

Anf. 55 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Tillväxt kan vi få om det finns en marknad, men det förutsätter också att det finns produktionsresurser. Vi har i dag skyhögt arbetslöshet i Sverige. Samtidigt har vi den paradoxala situationen att företag inte får tag i rätt utbildad arbetskraft.

Jag rör mig mycket ute i näringslivet, inte bara i norr utan i hela landet när jag inte är här i Stockholm för riksdagsarbetet. Den fråga som alltid ställs först är hur de ska få tag i rätt utbildad arbetskraft med erfarenhet. Företagen kan växa, men de får inte tag i arbetskraften.

Jag har i dag haft förmånen att delta i ett gruv- och mineralseminarium i Stockholm. Där deltog inte bara gruvföretag utan där fanns företag från i stort sett all svensk industri. I princip alla föredrag handlade om hur de ska få tag i rätt arbetskraft.

Jag som bor i norr läser NSD och Kuriren. För några år sedan kunde jag räkna ihop till en, två kanske tre platsannonser i både Kuriren och NSD. I dag när jag läser NSD och Kuriren räknar jag antalet sidor med platsannonser. I lördagens NSD och Kuriren fanns åtta och en halv sida platsannonser. Där sökte företag kvalificerad arbetskraft.

Jag tycker att finansministern och regeringen ska lyssna mer på svenska företag. Regeringens utbildningspolitik är ett misslyckande. Precis som finansministern säger kan ett misslyckande bara kallas ett misslyckande.

Sedan vänder jag mig till Finn Bengtsson om regeringen. Jag tror att det finns fler som måste fundera över regeringsalternativ när regeringen består av partier med 3,2 procent valunderlag och det finns ett nytt parti som närmar sig 10 procent eller mer.

Anf. 56 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Diskussionen om konkurrenskraft och framtida tillväxt är central och viktig. Låt oss få basen rätt. Det görs ett antal utvärderingar av länders konkurrenskraft. Det görs av World Economic Forum, IMD i Genève och Världsbanken. I alla utvärderingar tillhör Sverige toppländerna.

När vi nu talar om att kostnadsläget i Spanien, Grekland och Italien ligger 30–40 eller 20–30 procent högre än i Tyskland vill jag bara påpeka att vårt kostnadsläge är bättre än Tysklands. Sverige har en konkurrenskraft i termer av relativ enhetsarbetskraftskostnad på de mått som man kan se på en nivå som USA har. Vi behöver inte vara oroliga för att vi har ett högre kostnadsläge än Tyskland. Vi har det bättre. Det är inte för att vi har haft en sämre reallöneutveckling än tyskarna utan därför att vi har haft en mycket bättre produktivitet under lång tid.

Om vi ser på vad IMF, OECD och EU-kommissionen säger är det fråga om skarpare rekommendationer till andra länder. Ofta säger man att vad Sverige har gjort med finanskris, arbetslinje, förändringar i pensionsystem och sjukförsäkringar har varit bra. Det gör att alla de olika bedömnarna har lagt sig på en högre tillväxt för Sverige i år än för till exempel eurozonen. Det gäller inte bara på kort sikt.

Jag deltog i diskussioner i förra veckan i Ekofin och andra sammanhang. Då tog jag fram siffrorna för de senaste tio åren. Sverige har legat på 2 ½ procents tillväxt. Det är dubbelt så högt som eurozonen och EU. Det ska jämföras med att OECD-området har vuxit med 1 ½ procent.

Sverige har goda förutsättningar. Det här handlar naturligtvis inte enbart och kanske inte ens först och främst om att regeringen har vidtagit viktiga åtgärder. Vi har en stark bas för konkurrenskraft i Sverige. Vi har en arbetsmarknad med parter som tar ansvar. Vi har universitet runt om i vårt land och en utvecklingstradition inom våra företag som gör att vi ligger i teknikfronten. Det finns en bra bas i forskning och utveckling.

Vi har i dag i Sverige en bolagsskatt som gör oss till ett attraktivt investeringsland. Vi gör en kraftig satsning på infrastruktur. Åren 2006–2020 finns en fördubbling av anslagen på infrastrukturområdet med nya stambanor och en hel del investeringar i Stockholm, Göteborg, Malmö och i andra delar av Sverige.

Det här är bra. I många av de delarna har vi ofta en samsyn med Socialdemokraterna. Det är naturligtvis något jag välkomnar.

När det gäller budgeten säger Socialdemokraterna att här finns inget av värde. Det centrala är den socialdemokratiska motionen. Låt oss ställa alternativen mot varandra. Det Socialdemokraterna föreslår är alltså 30 miljarder i skatthöjningar. Det går inte att komma ifrån att 15 av dem är ungdomsarbetsgivaravgifter på företagssidan. 5 av dem är hotell- och restaurangmomsen. Sedan tillkommer andra åtgärder, till exempel på lastbilssidan, som gör att det samlat är en tung skattebelastning på företagen.

Sven-Erik Bucht och Pia Nilsson säger att vi ska lyssna på företagen. Jag har inte hört något. Det har faktiskt inte varit någon delegation från vare sig Svenskt Näringsliv, Företagarna eller någon annan som har sagt att en rejäl skatthöjning skulle göra susen. Det har de inte framfört. Det är kärnan i den socialdemokratiska politiken.

Sedan behöver vi naturligtvis rusta upp utbildningssystemet. Det ska vara mer betyg, fler nationella prov, mer undervisningstid och fler välutbildade lärare. Då kommer vi bort från den skola vi har haft där man har nedprioriterat kunskap och gedigen inläring. Det har regeringen lagt grunden för. Om Socialdemokraterna vill stötta detta är det bra. Då kan vi driva dessa krav längre så att det ges tidigare betyg, det blir ännu fler

välutbildade lärare och än fler nationella prov. Något sådant skulle jag naturligtvis stötta.

Det vi vill ha är nya jobb i växande företag. Vi ser med dessa åtta sidor jobbannonser att det finns tillväxt i Sverige. Jag skulle vara den första att välkomna om vi kan få bredare och mer blocköverskridande samsyn om att tillväxt är central.

Anf. 57 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Jag vill ge Anders Borg helt rätt i påståendet att det krävs ordning och reda i svensk ekonomi. Det skapar förutsättningar för tillväxt. Det har vi socialdemokrater alltid hävdad, till skillnad från vissa andra partier som inte alltid har tagit det på största allvar – till exempel det ramverk vi har att följa i dag. Det är oerhört väsentligt. Det är skönt att vi är överens om det.

Vi är också överens om att det behövs satsningar på forskning och infrastruktur. Det har vi i allra högsta grad bejakat, herr finansminister.

Anders Borg säger förnöjsamt att allting nu är bra i Sverige. Han är nöjd. Han tycker att tillväxten är bra. Han till och med siade om en prognos på 2,7 procent. Men pang bom fick han landa på runt 1 procent! Den debatten ska vi ta här snart.

Det är inte så enkelt att bara hävda att det är fråga om vikande efterfrågan i euroområdet. Det är det förvisso. Men svensk ekonomi har också andra bekymmer. Jag vet att Anders Borg känner till detta men inte vill nämna så mycket nu.

Vi måste se till att stärka Sverige in i framtiden. Vi måste rusta oss. Då är det precis som jag har sagt, och som min kollega Sven-Erik Bucht har nämnt, nämligen att vi måste skapa ett kunskaps- och utbildningslyft. Då säger Anders Borg att betyg ska sättas tidigare, och då blir allt bra. Samtidigt tar han i nästa andetag bort 20 000 högskoleplatser. Hur ska vi få den kompetenta arbetskraften, den högutbildade arbetskraften, som vi så väl behöver för en tillväxt i Sverige framöver? Du är svaret skyldig, Anders Borg.

Anf. 58 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Vårt parti har alltid stått för ordning och reda i ekonomin. Jag vet att finansministern ofta försöker sola sig i glansen av detta. När en herre vid namn Persson tillträdde var statsskulden 80 procent av bnp. När han slutade var den 40 procent. Han tog ned statsskulden 40 procentenheter. Nu har vi en finansminister som på sju år har tagit ned den kanske 7, 8 eller 9 procentenheter. Det är en viss skillnad.

Nej, vi har inte samma syn, fast det kan tyckas så, som finansministern säger. Vi är ett tillväxtparti, men vi vill ha mycket mer tillväxt – vi är inte nöjda.

Det är ett misslyckande att man inte har klarat utbildningspolitiken.

Det är fruktansvärt att höra när de företag som jag åker runt till säger: Vi skulle kunna växa bara vi fick tag i rätt arbetskraft. Det är ett misslyckande, ingenting annat än ett jättestort misslyckande. Jag rör mig väldigt mycket bland små och medelstora företag, och den andra frågan som jag hör dem tala om är sjuklöneveckor. Det är de krav som kommer upp ständigt och jämt.

Anf. 59 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Vi kan inte sitta fast i det förgångna. Sverige är utmanat, och vi är sårbara, och det beror på faktorer som vi inte kan göra så mycket åt. Vi är öppna, och vi ska förbli öppna. Utan öppenhet och export klarar vi inte välfärden.

Vi är små – vi är en liten del av världen där de stora jättarna blir allt större. Vi har en tilltagande konkurrens som också kommer att gå mot de områden där vi traditionellt sett har varit starka. Kina har över halva sin bnp i export och i industriproduktion. Den växer nu med 15 procent i månadstakt. Skulle den takten bestå har man ökat med 50 procent på fem år.

Det är alltså en väldig förändring av världsekonomin som håller på att ske och precis inom de områden där Sverige historiskt sett har varit starkt. Det är klart att vi måste fortsätta att förändra.

Det är därför vi behöver många mandatperioder med alliansregeringen. Det är därför vi begär ett nytt mandat 2014 för att med en offensiv politik fortsätta att förbättra förutsättningarna för tillväxt.

Det handlar om arbetsmarknaden. Vi måste öka flexibiliteten. Vi har inte råd att backa med höjd a-kassa. Det handlar om företagsamheten. Vi har inte råd att backa genom att ta tillbaka viktiga förändringar av förmögenhetsskatt, bolagsskatt eller arbetsgivaravgifter. Det handlar om skolan. Vi har inte råd att backa från förändringar med betyg, bättre utbildade lärare, mer nationella prov och andra viktiga förändringar som har kommit.

Här får vi återigen intrycket att Socialdemokraternas politik består av en bred satsning på utbildning, men alla som kan räkna vet att det inte är så. Den breda satsningen i Socialdemokraternas politik är a-kassa, sjukförsäkring, föräldraförsäkring, förtidspension, barnbidrag, bostadsbidrag och vartenda annat bidragssystem vi kan hitta som i huvudsak går till människor som inte är på arbetsmarknaden. Det är kärnan i den socialdemokratiska politiken.

Mina vänner! Det är det här vi ska debattera fram till valrörelsen. Det är arbetslinje mot bidragslinje. Det är mer jobb i växande företag eller fler Amsåtgärder och höjda bidrag. Det är en debatt som jag välkomnar, herr talman.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2012/13:186 om regeringens bedömningar i budgeten

Anf. 60 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Pia Nilsson har med anledning av höstens ekonomiska utveckling frågat mig om jag avser att omvärdera åtgärderna i budgeten för att, som hon menar, bättre möta expertmyndigheternas prognoser.

Regeringen avser inte att omvärdera åtgärderna i budgetpropositionen för 2013, baserat på den information som finns tillgänglig i dagsläget.

Utsiktorna för världsekonomin försvagades under hösten. Detta beror i huvudsak på en svag utveckling i eurozonen som i sin tur slår mot Sverige. Prognosinstituten har under hösten i princip genomgående reviderat

ned synen på den ekonomiska tillväxten. Det har även Finansdepartementet gjort, som i den uppdaterade prognos som presenterades före årsskiftet bedömer att utvecklingen 2013 blir svagare jämfört med prognosen i höstbudgeten i september men att tillväxten gradvis normaliseras under 2014.

Vid utformningen av den ekonomiska politiken utgör prognosen bara ett av underlagen i den samlade bedömningen av den ekonomiska utvecklingen och riskbilden. Vid framtagandet av budgetpropositionen var regeringen tydligt medveten om att risken för en försämrad utveckling dominerade, något som blivit mer påtagligt under hösten. Regeringen föreslog därför betydande satsningar för att stimulera ekonomin, bland annat viktiga investeringar i infrastruktur, forskning och innovation, företagande och unga människors jobbchanser.

Tack vare en ansvarsfull ekonomisk politik är Sverige ett av få länder som har möjlighet att möta nedgången med satsningar på jobb och stärkt konkurrenskraft, samtidigt som vi har säkerhetsmarginaler för att möta en påtagligt sämre utveckling med aktiva åtgärder.

Anf. 61 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Den 19 december klubbades det sista beslutet om 2013 års budget här i riksdagen, en budget som har sin grund i Anders Borgs prognos om en tillväxt på 2,7 procent och en sjunkande arbetslöshet. Det var den 19 december, herr talman.

Bläcket hann knappt torka förrän Anders Borg kallade till presskonferens två dagar senare och ändrade sin prognos. Tillväxten var nu bara runt 1 procent, och arbetslösheten skulle komma att stiga till över 8 procent.

De förutsättningar som statsbudgeten vilar på försvann med ett penseldrag två dagar efter att riksdagen hade fattat det sista beslutet.

Kan Anders Borg tala om när verkligheten hann i kapp finansministern om regeringens orealistiska prognoser? Vad var det som till slut fällde avgörandet? Ingen annan bedömare har ens varit i närheten av regeringens siffror, men finansministern framhärjade genom hela riksdagsbehandlingen att prognosen skulle gälla. Men så plötsligt brast det.

Var det verkligen så att Anders Borg först ett par dagar före jul kom till insikt? Var det inte snarare så, herr talman, att finansministern redan när budgetpropositionen presenterades i höstas visste att prognosen skulle falla? Då, den 20 september, lade Anders Borg fram regeringens budget där det i finansplanen klart och tydligt står att tillväxten i Sverige kommer att öka med 2,7 procent 2013 och ännu mer de kommande tre åren och att arbetslösheten skulle sjunka.

Bara några timmar efter finansministerns budgetpresentation flaggade samme minister för en mycket osäker ekonomisk utveckling och att regeringens prognos inte skulle hålla.

Det var två vitt skilda besked under en och samma dag.

Herr talman! Anders Borg insåg redan för fyra månader sedan att regeringens siffror inte skulle hålla men lät dem ändå passera genom en hel budgetprocess utan att ändra ett enda kommatecken. Hur hederligt är det?

En prognos är en gissning som kan slå fel, men det intressanta är att ingen annan bedömare ens har varit i närheten av Anders Borgs glädje-

kalkyl. Och vi har sett, herr talman, vad glädjekalkyler kan ställa till med, inte minst i många av de drabbade krisländerna i Europa.

Nu säger Anders Borg i svaret att prognosen bara är ”ett av underlagen i den samlade bedömningen av den ekonomiska utvecklingen”. Ett underlag – vilka är de andra underlagen, Anders Borg? Och hur redovisas de?

Herr talman! Att göra felaktiga prognoser handlar inte bara om siffror på ett papper. Det handlar om människor. Det handlar om 35 000 fler som kommer att bli arbetslösa i år som regeringen missade i sin felräkning. 400 000 människor är i dag arbetslösa, och en fjärdedel är unga vuxna. Regeringen står handfallen och vet inte vad man ska göra, mer än att kräva tillbaka miljardbelopp från Arbetsförmedlingen. Nu tillkommer ytterligare 35 000 arbetslösa där insatser saknas.

Ändrade prognoser – ja. Men ändrad politik – nej. Anders Borg hävdar prompt att det inte finns anledning för regeringen att agera nu. Att var fjärde ung vuxen är arbetslös, att varslen duggar tätt och att framtids-tron sviktar är inte anledning nog för finansministern att agera.

Vad mer måste hända för att Anders Borg ska agera? Hur många fler måste bli arbetslösa innan Anders Borg ska agera? Hur djup, herr talman, ska lågkonjunkturen bli innan Anders Borg tänker agera?

Anf. 62 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Här är ännu en spännande interpellation av Pia Nilsson och som vanligt ett förtydligande svar från finansministern. Jag stannar kvar vid detta svar, för jag tycker att det är intressant att se hur man kan beskriva en och samma verklighet så helt olika.

När finansministern svarar betonas två viktiga saker i den bedömning man har gjort inför höstbudgeten, nämligen för det första att ”risken för en försämrad utveckling dominerade”. Det var det dominerande scenariot. Till det kommer då aktiviteten med ”betydande satsningar för att stimulera ekonomin” med de reformer som syftade till att förbättra infrastrukturen, som ”forskning och innovation, företagande och unga människors jobbchanser”, precis som finansministern nämnde i sitt inlägg.

Det är då lite lustigt att höra Pia Nilsson beskriva finansministerns och Alliansens budgetförslag som en glädjekalkyl. Om jag minns rätt från budgetdebatten: Den som kunde anklagas för att ha en glädjekalkyl var väl snarast Socialdemokraternas ekonomisk-politiska talesperson, som i debatten hävdade att alliansregeringen var ansvarslös genom sina stimulansåtgärder – något som man nu tydligen inte kan få nog av.

Det är precis så ansvarslösa som Socialdemokraterna förhöll sig till den ekonomi som vi hade, trots att finansministern på alliansregeringens vägnar förtydligade behovet av betydande satsningar på att stimulera ekonomin i årets budget, eftersom risken för en försämrad utveckling dominerade. Det var ett väldigt sunt förhållningssätt till det som är väldigt svårt att veta, nämligen prognoser som är gissningar.

Herr talman! Jag måste säga att finansministerns förmåga att göra avancerade gissningar föreföll mig betydligt bättre än Socialdemokraternas förmåga i samma period, fast man väsentligen hade tillgång till samma experter.

Det är också viktigt att fundera lite grann över i vilket läge vi möter en svårighet i ekonomin runt om i vår värld, som ett litet, exportberoende

land som Sverige naturligtvis ytterst kommer att konfronteras med. Vi har starka statsfinanser – man har amorterat på statsbudgeten. Vi har minskat utanförskapet med över 200 000 personer, som under Socialdemokraternas tid var inlåsta i långtidssjukskrivningar och förtidspensioner. Vi har ökat sysselsättningen med ungefär samma antal. Vi möter alltså krisen med betydligt bättre rustat folk nära arbetsmarknaden.

Låt mig bara ta ett exempel. Den sjukförsäkringsreform som vi har genomfört har gjort att vi i runda slängar har 30 000 personer som nu står betydligt närmare arbetsmarknaden, om de inte de facto arbetar. Det är personer som i det gamla systemet, som Socialdemokraterna fortfarande värnar om och vill återställa oss till, skulle drivas in i långtidssjukskrivningar eller förtidspensioner där de uppenbarligen inte hör hemma. På vilket sätt detta förbättrar våra möjligheter att ta ansvar för en ekonomi när konjunkturerna förhoppningsvis vänder har jag väldigt svårt att förstå.

Sammanfattningsvis: Att finansministern, Finansdepartementet och alliansregeringen har gjort en ansvarsfull avdömning i årets budgetprocess vill jag verkligen betona, samtidigt som jag kraftigt ifrågasätter den glädjekalkyl som Socialdemokraterna hade just i budgetdebatten genom att de sade att stimulansåtgärderna från alliansregeringen var överdrivna. Det stämde helt enkelt inte, Pia Nilsson.

Anf. 63 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Jag känner finansministern som en ganska rekorderlig karl, även om han alltför ofta blir lite nöjd. Man ska aldrig vara nöjd. Man ska alltid bli bättre. Jag tror också att finansministern är ganska skicklig på att räkna, och definitivt har tjänstemännen på Finansdepartementet de kunskaperna.

Min fundering, herr talman, är: Kan det ha varit så att det var lite andra siffror man hade räknat fram när man åkte till Harpsund och att 3,2-procentspartierna var tvungna att få något?

Sedan är det också så att finansministern är en duktig jägare och i den politiska retoriken här i kammaren brukar säga att anfall är bästa försvar. Men kanske var det inte så i Harpsund. Där vek man ned sig.

Anf. 64 HANS HOFF (S):

Herr talman! När Anders Borg lade fram regeringens budget i riksdagen i september gav han en mycket ljus bild av framtiden. Ekonomin var i kris runt om oss, men Anders Borg räknade med hög tillväxt och fallande arbetslöshet. Dessa goda förutsättningar låg såklart till grund för regeringens politik.

Alla expertmyndigheter och ekonomer hade en helt annan bild av situationen i svensk ekonomi vid just denna tidpunkt. De räknade med svagare tillväxt och ökande arbetslöshet. Konjunkturinstitutet menade att regeringen på ett år spenderade pengar på ofinansierade reformer med mer än det fanns utrymme för under de kommande fyra åren. Ekonomistyrningsverket ansåg att det inte fanns utrymme för ofinansierade reformer ens i år.

Ändå borde regeringen och dess tusentals mycket kompetenta tjänstemän vara de som vid varje tillfälle har de allra bästa förutsättningarna att göra den allra bästa budgeten för vårt land.

Verkligheten kom i fatt finansministern, och efter 91 dagar fick han erkänna att hans budget var felaktig. I det läget var tillväxten mycket svag. Vi hade massarbetslöshet i landet, och tiotusentals löntagare hade varsplats om uppsägning.

Vad var det egentligen som Anders Borg såg i september som ingen annan såg? Han såg att arbetslösheten skulle minska och att tillväxten skulle öka. Hur kunde Anders Borg och regeringen räkna så fel?

Det var väl ingen medveten skönmålning som finansministern ägnade sig åt? Det var väl inte för att ta kortsiktiga politiska poäng som Anders Borg skönmålade den ekonomiska situationen? Det var väl inte i ett försök att övertyga väljarna om att regeringens politik fungerar som Anders Borg tricksade och förbättrade siffrorna lite grann? Det var väl inte ett försök att få fler allianspartier som skulle kunna få in sina reformer och rädda sig kvar i riksdagen som låg till grund för detta?

Jag utesluter helt att det var bristande kompetens bland tjänstemännen i Regeringskansliet som var orsaken till den felaktiga budgeten.

Frågan är då, herr talman: Varför blev det så fel? Felaktiga siffror är i sig allvarligt, men det absolut mest allvarliga är att det leder till fel politik från regeringen när budgeten bygger på felaktiga förutsättningar. Det blir också rätt tydligt genom att regeringens största satsning handlar om att sänka bolagskatten med 16 000 miljoner kronor per år. Det finns ingen ekonom i världen som säger att detta ger jobb i Sverige här och nu. Möjligen kan det ha någon betydelse på jobben på fem till tio års sikt. Så fel kan det bli, om man som Anders Borg gör fel från början.

Herr talman! Jag vill att finansministern nu förklarar sig – inte för mig men för riksdagen. Förklara för riksdagen hur han kunde göra så fel! Framför allt vill riksdagen veta hur han tänker rätta till det.

Anf. 65 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! När vi i regeringen utformar den ekonomiska politiken är det tre frågeställningar som vi måste ta ställning till.

Den första är: Hur ser det ut med tillväxten? Är den hög eller låg? Är vi i lågkonjunktur eller i högkonjunktur? Det visste vi när vi gick in i budgetarbetet. Jag stod i Harpsund och stod här i riksdagens talarstol och sade att vi hade mörka moln över Europa och en tung ekonomisk utveckling i världen som skulle slå in över Sverige. Det framgår med all önskvärd tydlighet att regeringen varnade för en besvärlig utveckling.

Det andra frågan som vi måste ställa oss är: Har vi möjligheter att göra något för att stötta tillväxten? Har vi högt eller lågt resursutnyttjande? Finns det en risk att inflationen tar fart därför att vi har bristande resurser? Vår bedömning var att det inte förelåg någon sådan risk, eftersom Sverige är bland de industriländer som har lägst inflation och har hög trovärdighet för penningpolitiken.

Den tredje frågan som vi måste ställa oss är: Finns det offentliga finanser som ger utrymme för att göra detta utan att vi på allvar får problem med vår långsiktiga uthållighet? Om detta råder det inget tvivel i Sverige. Det råder inget som helst tvivel. Det är uppenbart att Sverige har bland de starkaste offentliga finanserna i hela EU, bland industrivärldens länder, med en skuldsättning som ligger lägre än i praktiskt taget alla länder och med en bättre långsiktig uthållighet. Sverige har kraft och resurser att vidta åtgärder om det krävs.

Sedan måste man naturligtvis ställa sig frågan: Vad är det för typ av kris vi ser? Vi sade att vår bedömning var att det fanns ett efterfrågeproblem som låg framför allt i eurozonen och i en långsam återhämtning i USA och andra industriländer och en långsiktig konkurrenskraftsutmaning.

I den miljön, där vi har som uppgift att skydda Sverige – inte lyfta Sverige ur världsekonomin, för det är ingen som tror att det går – var vår samlade bedömning att man med tydliga nedåtrisker, lågt resursutnyttjande och starka offentliga finanser lägger fram en expansiv budget.

Då tar man i lite mer, och då lägger man fram förslag om forskning, utveckling, infrastruktur och bolagsskatt som långsiktigt höjer tillväxten.

Nu säger Socialdemokraterna att de hade en mycket mer kvalificerad och bättre bedömning av det ekonomiska läget. Då blir strängt taget den socialdemokratiska reaktionen på budgeten, kanske bäst illustrerad av Hans Hoffs anförande, ännu mer märklig. Om Socialdemokraterna visste att det var ännu sämre tillväxt på väg, varför var då huvudkommentaren till budgeten att man skulle strama åt och upprätthålla 1 procents överskott i det faktiska finansiella sparandet varje år – att vi inte skulle se att vi hade en trovärdighet som gjorde att vi kan stötta konjunkturen?

Om man nu i Socialdemokraterna visste att eurokrisen skulle förvärras, hur kokar man då ihop idén med barnbidraget? Nu har vi problem i spanska banker. Vi har, så vitt jag förstår, taskig konkurrenskraft i Italien. Tyska konsumenter är oroliga. Då tar man fram storsläggan och gör ett barnbidrag i Sverige! Ska det leda till att marknaden ska börja tro på de spanska bankerna, till att man ska tro att konkurrenskraften i Italien har förbättrats och att man förstår att konsumtionen i Tyskland kommer att öka – för att det har blivit ett barnbidrag i Sverige! Detta var så bakvänt att jag inte förstår hur politiken med alla de här tre punkterna hänger ihop.

Om det nu är så att Socialdemokraterna var oroliga för en högre arbetslöshet, varför satte man sig då inte vid ritbordet och tog fram en politik mot arbetslöshet? Man kommer med myriader av bidragshöjningar: a-kassa, förtidspension, sjukförsäkring, föräldraförsäkring, bostadsbidrag och alla andra bidrag som ska höjas. Varför lade ni inte i stället fram den budget som ni ständigt pratar om här, som var inriktad på utbildning och infrastruktur? Den budgeten fick vi ju aldrig.

Om ni nu tror att det är viktigt med ett bättre företagsklimat, varför lade man då de 30 miljarderna i skattehöjning? 30 miljarder i skattehöjning – inte blir det några jobb av det!

Anf. 66 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Vi lyssnar just nu till en mycket raljerande finansminister. Jag vet inte om jag ska be om ursäkt å hans vägnar, men jag tycker att han tar i lite väl.

I den finansplan som Anders Borg den 20 september presenterade för riksdagens församling och som han numera tar avstånd från kan vi läsa att tillväxten för år 2013, alltså i år, skulle vara 2,7 procent och – lyssna uppmärksamt nu! – 3,7 procent år 2014, 3,5 procent år 2015 och 3 procent år 2016. Som om inte de glädjesiffrorna vore tillräckliga tror finansministern – eller han trodde åtminstone – att 5,2 procent skulle vara arbetslösa och inte 8,2 procent, som det faktiskt ser ut i dag.

Det är lite svårt att veta hur pass väl underbyggda Anders Borgs underlag egentligen är. Han säger att tillväxten är ett underlag. Sedan tittar man på lågt resursutnyttjande och säger att man kan ta till.

Anders Borg och regeringen trodde att budgeten skulle vara i balans redan 2015. Frågan är om den prognosen håller. Det gör den knappast. Det är inte trovärdigt.

Kom inte och raljera om vårt höjda barnbidrag, för det behövs i vilket fall som helst! Ta i stället ansvar för dina felaktiga prognoser, Anders Borg. Det vore hederligare, måste jag säga.

Herr talman! Problemet är att finansministern ändrar sina prognoser, men han ändrar inte sin politik. Jag undrar hur detta ska kunna gå ihop. Anders Borg har liksom surrat fast sig i bolagsskattesänkarmasten i stället för att hissa segel för stimulansåtgärder som kan ge åtminstone de 435 000 arbetslösa lite mer hopp om sin framtid.

En rejäl bolagsskattesänkning på 16 miljarder som Anders Borg föreslår ger inte effekt kortsiktigt. Om det nu kommer att bli ordning och reda i finanserna och konjunkturen vänder 2015 finns det ju anledning att stimulera ekonomin här och nu för att hålla uppe sysselsättningen. Jag trodde faktiskt att det var rätt så givet.

En arbetslöshet på över 8 procent drabbar även i allra högsta grad landets kommuner. Vi vet att sambandet mellan hög arbetslöshet och höga socialbidrag är väldigt starkt. Så är det i dag. Var fjärde bidragstagare anger arbetslöshet som orsak till att man behöver ett ekonomiskt bistånd. Samtidigt som Arbetsförmedlingen tvingas betala tillbaka 3 miljarder kronor på grund av stelbenta regelverk ska kommunerna plocka upp resterna efter Anders Borgs fallerade jobbpolitik. Det är inte hederligt!

Till sist: Om finansministern redan i höstas hade visat kurage och lagt fram den tillväxtprognos som han numera har anslutit sig till – alltså närmare 1 procent i stället för 2,7 procent – hade han då valt att prioritera en sänkning av bolagsskatten med 16 miljarder? Hade du gjort det, Anders Borg? Frågan är relevant eftersom finansministern redan när budgeten presenterades förstod att 2,7 procent var för vidlyftigt. Ändå valde han att låta en bolagsskattesänkning med 16 miljarder passera. Hade det blivit ett skarpt förslag om 1 procents tillväxt hade varit sanning redan den 20 september?

Anf. 67 FINN BENGTTSSON (M):

Herr talman! Att Socialdemokraterna internt är djupt splittrade vet vi, men det kan ta sig de lustigaste uttryck, som i den här debatten där Sven-Erik Bucht säger att han i finansministern tycker sig se en rekorderlig karl, och efter det följer Hans Hoff, som i sitt anförande å det grövsta insinuerar att finansministern medvetet fört svenska folket bakom ljuset med en kanonad av konspiratoriska argument.

Låt mig säga att jag håller med Sven-Erik Bucht. Jag tycker att finansministern är en rekorderlig karl. Där får Sven-Erik Bucht och jag stöd runt om i världen, där vår finansminister faktiskt rankas som en av de allra skickligaste i Europa, givet en situation som är väldigt allvarlig för alla länder inklusive Sverige.

Att Sverige som liten exportberoende nation trots allt kan uppbära ett reformutrymme på 23 miljarder för att rikta åtgärder för att stimulera

ekonomin i den kris vi har runt om oss och som även drabbar oss naturligtvis är ett väldigt gott betyg och tar bort dessa konstiga, konspiratoriska argument som Hans Hoff försöker torgföra från den här talarstolen.

Vad alliansregeringen vid sidan av detta har gjort för att rusta oss inför en högkonjunktur är att vi har flyttat människor från passiva, långa sjukskrivningar och förödande felaktiga förtidspensioner i stor skala, som var en situation som rådde när Socialdemokraterna regerade med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Vi ser nu ett utanförskap som har minskat med över 200 000 individer parat med en sysselsättningsökning som ligger på samma höga siffror. Detta, herr talman, rustar oss verkligen för att möta en kommande ljusning i konjunkturen på ett sätt som jag inte tror att gammal socialdemokratisk politik på något sätt hade haft möjlighet att göra. För att komma närmare arbetsmarknaden måste man befinna sig nära arbetsmarknaden.

Anf. 68 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Jag tror att vi alla här i salen är rekorderliga, Finn Bengtsson. Det är nog också finansministern. Men det innebär inte att vi alltid tycker samma sak. Där är skillnaden. Han berättade inte heller hur det gick till i Harpsund. Jag hade i och för sig inte väntat mig något svar om det heller, men jägartakterna kom i alla fall fram ordentligt i förra inlägget, när anfall blev bästa försvar.

När man sedan i debatten börjar blanda ihop svenska barnbidrag och spanska banker blir det så pass oseriöst att det närmast känns meningslöst att föra en debatt.

Jag konstaterar bara att 70 procent av reformutrymmet används till sänkning av bolagsskatten, och 7 ½ miljard lånade man till det.

Finansministern hänvisar ofta till internationella utredningar.

Jag tror att det är viktigt att också vara ute i verkligheten och besöka småföretag, medelstora företag och stora företag, som finansministern säkert gör. Lyssna! Nummer ett när man träffar dem är: Hjälp oss att få kvalificerad arbetskraft! Nummer två, bland de små företagen, är: Fixa bort sjuklöneveckan!

Anf. 69 HANS HOFF (S):

Herr talman! Regeringens budget utgick från hög tillväxt och fallande arbetslöshet. Ingen annan än regeringen gjorde den bedömningen vid den tidpunkten. Samtidigt är det så att ingen annan har bättre förutsättningar att göra den bästa budgetbedömningen än just regeringen, Anders Borg och de tusentals tjänstemän som finns där för att ta fram underlag och bedömningar.

Det tog 91 dagar. Sedan fick Anders Borg säga precis det som alla andra bedömare sade: Vi har en ökande arbetslöshet och en fallande tillväxt.

Politiken utformas förhoppningsvis utifrån en verklighet. Har vi en fallande arbetslöshet och en ökande tillväxt utformar man *en* politik. Har vi en jobbkris och en fallande tillväxt utformar man en annan politik. Det är det som är det stora bekymret för Sverige som nation.

Jag skulle vilja att finansministern förklarar för riksdagen hur det kunde bli så fel och om han har tänkt rätta till detta. Det allra viktigaste är att riksdagen får den kunskapen. Det kan vara viktigt. Men det är

också viktigt, tror jag, för finansministern inför den sannolikt sista budget som han lägger fram att han drar lärdomar av de misstag som gjordes inför denna budget.

Anf. 70 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Jag tycker på många sätt att det här är en allvarlig debatt, som är djup bekymmersam när det gäller hur man ska se på Socialdemokraterna.

Socialdemokraterna hävdar att vi skulle ha samlats på Harpsund och förhandlat om prognoserna för tillväxten, att vi skulle ha haft partiledare som velat göra egna bedömningar av arbetslöshet, skatteintäkter och utgifter och att man sedan suttit och kokat ihop en budget byggd på en manipulerad prognos för att skaffa sig själv partipolitiska fördelar.

Det har aldrig någonsin hänt att en partiledare i den här regeringen har velat påverka prognoserna. Det har aldrig hänt, inte vid ett enda tillfälle. Ingen av de partiledare som ingått har någonsin gjort det.

Prognoser utformas av Finansdepartementets tjänstemän. De lämnas som underlag för förhandlingar. Sedan bygger vi naturligtvis utgifts- och inkomstberäkningar på de bedömningarna.

Det skulle aldrig falla mig in att påstå att Socialdemokraterna satt och manipulerade prognoserna. Jag ska tala om varför jag aldrig skulle påstå det. Detta har utvärderats. EU-kommissionen har gjort ett par papper där man landar i slutsatsen att de svenska prognoserna är, om något, för konservativa.

IMF och OECD har gjort liknande bedömningar. Oberoende forskare har prövat detta. Och vi har haft ett kapitel i Finanspolitiska rådet där man har ställt sig frågan: Finns det något belegg för att Finansdepartementets prognoser är manipulerade? Svaret är nej.

Det är alldeles tydligt att prognoser är osäkra. Ibland gör vi fel. Vi underskattade kraftigt nedgången 2008 och 2009. Vi underskattade kraftigt uppgången 2010 och 2011. Vi underskattade kraftigt försvagningen den här hösten, på ungefär samma sätt som de flesta andra prognosmakare.

När de stora svängningarna kommer missar man ofta kraften i dem. Men det var väldigt klart 2008 och 2009 att vi sade: Nu behövs det en expansiv politik. Och så lade vi den. Så var det, även om det sedan blev värre. På samma sätt var det tydligt att vi den här hösten sade: Nu ser vi att det är mörka moln. Det talade vi om. Mörka moln – det säger Hans Hoff är en skönmålning. De mörka molnen motiverade en riskbild som gjorde att vi samlat lade fram expansiva åtgärder.

Låt oss ta den politiska utgångspunkten här. Vi var den enda regering i Europa som gjorde detta, den enda regering i Europa som lade fram en budget med 25 miljarder i expansiva åtgärder. Vi var den enda regering i Europa som lade fram åtgärder för att på det här sättet brett förstärka konkurrenskraften.

Nu ser vi Socialdemokraterna stå i spagat mellan Pia Nilsson som ska hissa seglen och Hans Hoff som står fast vid åtstramningen. Det är åtstramnings-Hoff mot segel-Nilsson. Vad är det som gäller? Det här går inte ihop. Det är precis det som är problemet med Socialdemokraterna.

Man talar om prognoser för att man är bekymrad över att regeringen har så hög trovärdighet i ekonomisk-politiska frågor. Varför inte erkänna

det? Ni är bekymrade över att svenska folket litar på regeringen. Då vill ni undergräva den trovärdigheten genom att påstå att Finansdepartementet manipulerar underlagen till riksdagen.

Det har aldrig hänt under min tid som finansminister. Och jag kan nästan garantera att det aldrig har hänt under en socialdemokratisk finansministers tid. Man gör inte så. Det kanske har inträffat någon gång i forntiden, för länge sedan, under en tid som inte jag kan överblicka. Men under de år som jag kan se, med mig själv eller för den delen Bosse Ringholm eller Åsbrink, är jag övertygad om att man har gett bästa möjliga underlag till riksdagen.

Vill Socialdemokraterna påstå att det har skett manipulationer av underlagen tycker jag nog att man ska ta fram något underlag för det påståendet.

Anf. 71 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Jag vänder mig å det bestämdaste mot finansministerns tal om manipulation, att manipulera. Jag har inte använt det uttrycket, inte någon av mina kolleger heller.

Jag vill däremot påstå att Anders Borg redan i förväg visste att de prognoser som han presenterade den 20 september inte skulle hålla. De var orealistiska redan när de presenterades. Att kalla det manipulation är nog att ta i. Det får Anders Borg stå för.

Den 19 december fattade vi det sista beslutet för den här budgeten, som skulle gälla 2013. Den vilade på prognosen att det skulle vara 2,7 procent. Två dagar senare, herr talman, kommer man och ändrar på prognosen och säger: Nej, det bidde visst inga 2,7 procent. Det bidde bara 1 procent. Hoppsan, det bidde visst ingen lägre arbetslöshet. Det bidde en högre – över 8 procent.

Det här kände finansministern till redan i september. Ändå lät han de här siffrorna passera genom hela riksdagsbehandlingen av budgeten. Det är det som är min främsta invändning. Det är att föra hela svenska folket bakom ljuset med prognoser som ni inte själva tror på. Där kan jag ifrågasätta hederligheten.

Det handlar som sagt inte bara om siffror. Det är 35 000 fler människor som blir arbetslösa. Det är alarmerande, och det är oacceptabelt. Och där, herr finansminister, har till och med OECD efterlyst stimulansåtgärder, som saknas i regeringens budget.

Jag vill uppmana finansminister Anders Borg att ta sitt ansvar. Det är ändrade prognoser. Ändra politiken! Det är precis vad som krävs. Släpp nu den här bolagsskattesänkarmasten och hissa seglen för stimulansåtgärder. Det är vad Sverige behöver.

Anf. 72 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Det är viktigt att vi för den här debatten. Vad gör man när man utformar den ekonomiska politiken? Samlar man in politiker i finansutskottet eller partiledare och har en förhandling om hur världsekonomin ser ut och skriver ned de siffror som man trivs med? Eller tar finansministern in tjänstemännen och lämnar över sina siffror som han har kokat ihop på ett papper? Det kan ha gått till så någon gång i tiden – det ligger bortom min kunskap.

Men så går det inte till. Vi har gedigna underlag som bygger på bästa möjliga information vid det tillfället. De förhandlas inte i regeringen mellan partierna. Det är inga partiledare som har egna bedömningar av arbetslöshet eller sysselsättning i Tyskland eller Frankrike. Vi ger bästa möjliga prognos vid den tidpunkt då vi gör prognosen.

Nu säger Pia Nilsson att hon inte påstår att man har sagt att regeringen har manipulerat prognosen. Sedan säger hon att det hon vill ifrågasätta är hederligheten i den. Jag är osäker på vilket av dessa omdömen som är mest rimligt, men jag kan garantera Sveriges riksdag och Sveriges allmänhet att vi gör bästa möjliga bedömningar vid den tidpunkt vi gör dem. Sedan är prognoser mycket osäkra, och det är därför vi har försökt få bort fokus från en enskild prognos. Det handlar i stället om en samlad bedömning. Har vi pengarna? Har vi behovet? Har vi möjligheten? Hur ser offentliga finanser ut? Hur ser konjunkturläget ut? Hur ser resursutnyttjandet ut?

Det handlar om en bred, samlad bedömning, och jag tar gärna ansvar för att föra en expansiv politik. Det har nämligen Sverige råd att göra, och det är vi ensamma om att ha råd att göra.

Det var dock inte det som var Socialdemokraternas kommentar när budgeten lades fram. Då var det inte några hissade segel, utan då handlade det om att man skulle strama åt. Jag stod här och debatterade med Fredrik Olovsson som ansåg att vi skulle ha upp överskottet i offentliga finanser till 1 procent så snabbt som möjligt. Det, herr talman, hade varit en skadlig politik.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2012/13:200 om utdelning av post och postservicen

Anf. 73 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Tina Ehn har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att generellt stärka servicen för glest befolkade områden eller för områden där marknaden inte finner det ekonomiskt intressant att verka.

Ehns frågor är mycket angelägna. Det är viktigt att människor kan driva företag, arbeta och bo i hela landet, både för att vi ska kunna ta till vara alla de möjligheter och resurser som finns i vårt land och för att människor, oavsett var de bor, ska få möjlighet att förverkliga sina drömmar. Alla människor ska, oavsett var vi bor, ha bra möjligheter att leva och utvecklas, som företagare eller anställd.

För att man ska kunna bo och driva företag i hela landet krävs det en god tillgång till service. Därför har regeringen de senaste åren beslutat om betydande medel till särskilda insatser för hållbara servicelösningar. Under perioden 2009–2014 satsar regeringen 145 miljoner kronor extra på särskilda insatser inom området kommersiell service. Därtill ska läggas de ca 35 miljoner kronor som länen årligen satsar inom samma område. Det handlar om att stödja kommersiell service såsom dagligvarubutiker och drivmedelsstationer men också olika typer av offentlig service i gles- och landsbygdsområden.

Att ha tillgång till apotek är viktigt i hela landet. Därför avser regeringen att satsa 20 miljoner kronor per år för att möjliggöra fortsatt drift av apotek i glesbygdsområden. Därtill har regeringen beviljat Riksorganisationen Hela Sverige ska leva ett bidrag på totalt 45 miljoner kronor 2013–2015 för att de ska kunna stödja olika lokala servicelösningar. Som framgår av denna redogörelse gör regeringen en rad viktiga insatser för att vi ska kunna leva, bo och verka i hela landet.

Tina Ehn har också frågat mig vilka åtgärder jag planerar för att säkra rätten att få sin post utdelad inom ett rimligt avstånd från bostaden.

Det är viktigt för mig och regeringen att det finns en postservice av god kvalitet med hög tillgänglighet i hela landet som i så stor utsträckning som möjligt tillgodoser behoven hos alla hushåll och företag. Det är därför som regeringen nu, precis som tidigare, ställer långtgående krav på Posten genom tillståndsvillkoren.

Posten är skyldig att följa de villkor som gäller för de tillstånd bolaget har. De villkoren meddelas av Post- och telestyrelsen, med stöd i bestämmelserna i postlagen. De förändringar Posten gör i sin verksamhet ska ske på ett sådant sätt att villkoren för den samhällsomfattande posttjänsten uppfylls.

Enligt PTS senaste uppgifter delades 94 procent av förstaklassbrevet ut i tid under 2011, vilket är långt över det lagstadgade kravet om att minst 85 procent av alla förstaklassbrev ska delas ut nästkommande dag. Det innebär att Posten i internationell jämförelse ligger i det absoluta toppskiktet. Inom EU är det bara Österrike som når ett bättre resultat.

De allmänna råd för utdelning av post i och utanför tätort som PTS utfärdar har varit i kraft sedan 2005. Kraven i de allmänna råden är att betrakta som minimikrav. Om en postoperatör följer de principer som anges i de allmänna råden bedömer PTS att operatören har fullgjort de skyldigheter som följer av postlagen. PTS är ansvarig för att fatta beslut om åtgärder som behövs för att postlagen och tillståndsvillkoren ska följas.

För personer som är över 80 år eller har en funktionsnedsättning och bor i glesbygd gäller särskilda regler. Dessa kan oavsett avstånd få sin post utdelad vid tomtgränsen eller till och med vid boningshuset. Denna tjänst utförs av Posten efter upphandling av PTS och med finansiering från regeringen.

PTS senaste kartläggning visar att 97 procent av samtliga hushåll och företag utanför tätort vid det tillfället hade mindre än 500 meter till postlådan. Under 2013 kommer PTS att uppdatera den kartläggningen för att vi ska kunna få en aktuell bild och för att vi ska kunna se om några förändringar skett på området.

PTS tillsyn inom postområdet innefattar också tillsyn över servicenätet av postombud och företagscenter. En studie från Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser visar att 2011 hade nästan 96 procent av befolkningen kortare väg än tio minuter med bil till sitt närmaste fasta postserviceställe.

År 2010 fattade riksdagen beslut om en långtgående postlag som tydligt föreskriver vilka lagar och regler som gäller och att kraven på den samhällsomfattande posttjänsten ska bibehållas på samma nivå som tidigare. Tillgången till post i hela landet är en viktig fråga, och jag följer noga utvecklingen på detta område.

Anf. 74 TINA EHN (MP):

Herr talman! Jag vill tacka så väldigt mycket för denna möjlighet att få ett svar på den frågeställning jag har i interpellationen, även om man kan misstänka att det är en frågeställning som är gränsöverskridande mellan både ministrar och departement.

Det är en del av problemet att var och en tar sin del av svaret och därmed ansvaret. Det är ibland svårt i politiken att få en helhet när det gäller vad som händer och pågår, och det är ett stort problem när vi diskuterar vad det är som sker på landsbygden. Varför försvinner så mycket service? Varför flyttar verksamheter? Varför lägger man ned skolor och så vidare?

Upprinnelsen till den här interpellationen med extra tyngd på just Postens förändrade service var en artikel i Dagens Nyheter den 11 januari. Där skriver man att under loppet av fem år har Posten lagt ned 31 serviceställen i områden där det är glest befolkat. Människor som har valt att leva och bo och dessutom driva företag i områden där man bor glest ser ut att få orimligt långt till brevlådan. Kolåsens fjällhotell i Järpen kommer att få sin brevlåda flyttad fyra kilometer, och 75-åriga Elsie Eliasson i Kallbygden i västra Jämtland får flera mil till postlådan. Hon driver ett företag men har ingen bil. Hur gör man?

I en intervju säger chefen för Postens produktion – som så många andra säger om både landsbygden och glesbygden – att de inte kan ta ansvar för om bygder dör. Det är i sig tragiskt. Men de kanske inte kan det om de inte har fått ett uppdrag, och det ansvaret måste nog ytterst vara politiskt.

Det räcker inte att säga att hela Sverige ska leva. Vi måste mena det. Sveriges regeringspartier kan inte tala om att landsbygden är viktig och sedan inte ta ansvar för att det finns en grundläggande service och en grundläggande postservice, för marknaden löser inte detta. Det står ganska klart.

Det behövs en genomgripande politik som vågar förändra och styra om. Människor är mycket trötta på att inte bli sedda och hörda för att de bor på en plats som inte passar in där den politiska debatten har sitt fokus. Aktör efter aktör anser sig inte ha något ansvar för om en bygd avfolkas och dör, och frågan blir då: Vem har ansvaret för att man ska kunna leva och driva företag? Man behöver ju ha grundläggande service, och postutdelning kan nog anses vara en sådan grundläggande service.

Jag kan i svaret inte utläsa någon beslutsamhet från Anna-Karin Hatt om att servicen ska gälla alla. Även om det finns en reglering i dessa dokument måste det vara någonting som faller mellan stolarna eftersom detta ändå pågår och kan ske.

Ska alla ha rätt till ett rimligt avstånd till sin post, eller ska man urholka denna möjlighet och låta detta ske? Det är de små stegens tyranni.

Detta är mycket viktigt om vi ska ha ett samhälle där människor vågar bo på landsbygden. Det räcker inte att vi bara säger att det ska vara möjligt. Vi måste sätta ned foten och se till att det blir verklighet.

Jag tycker att det saknas något i detta regelverk som gör att det inte räcker och att man inte ser att det går att lösa detta för människor som bor lite mer avsides.

Anf. 75 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Det är en mycket viktig fråga som Tina Ehn tar upp om Postens servicefunktion i glest befolkade områden. Samtidigt har jag förtroende för ministrarnas arbete, för regeringen och för den satsning som görs och som vi hörde om här med pengar till kommersiell service. Det finns länspengar, pengar till apoteken och så vidare, inte minst på infrastrukturområdet, för att koppla samman landsbygd med stad.

Men vi har en situation där antalet invånare minskade i 141 av landets 290 kommuner 2011, och där många är äldre. Precis som Tina Ehn sade är det naturligtvis problem för dem som har blivit äldre när det gäller till exempel postservicen om det är långt till brevlådan eller poststället.

Det finns mycket kreativitet på landsbygden. Närmare 200 000 personer är verksamma inom jordbruksföretag, och i förlängningen är det många fler.

Jag är själv uppvuxen på Öckerö utanför Göteborg som tillhör det fina landskapet Bohuslän, i vilket även Tina Ehn bor. Vår släkt har en historia från 1600-talet som yrkesfiskare. Eftersom jag känner mentaliteten hos dessa människor ute i kustsamhällena vet jag att det finns en oerhört stor kreativitet bland dem och något slags överlevnadsstrategi som de lever efter.

Tina Ehn tar förutom Posten också upp andra myndighetskontakter och det som är basservicen. Det är hennes andra fråga till ministern i interpellationen som jag vill relatera till. Det är egentligen den som jag trycker på mest här. Den gäller servicen generellt sett, bland annat i fråga om myndigheterna. Det är viktigt att de finns kvar i någon form, exempelvis Skattemyndigheten, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och polisen.

Jag skulle vilja ha en kommentar från ministern på denna fråga när det gäller basservicen och gärna med ett framtidsperspektiv.

Anf. 76 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Tina Ehn ställde frågan: Vem är det som har ansvaret? Det raka svaret på den är att det är ett delat ansvar. Vi har ett ansvar från regeringens sida, och vi har ett ansvar i den här församlingen, i riksdagen, att fatta kloka beslut som gör det möjligt att leva, bo och driva företag i hela landet. Just därför är jag mycket glad för att riksdagen hade klokheten att 2010 fatta beslut om en bra postlag som tydliggör att nivån när det gäller den samhällsomfattande servicen inte ska sjunka utan att den ska ligga kvar på samma höga nivå.

Vi ställer internationellt sett mycket höga krav på den samhällsomfattande tjänst som vi har i Sverige. Det gör också att Posten har ett mycket tydligt uppdrag. Posten har utsetts att vara den aktör som ska utföra den samhällsomfattande tjänsten. Man har en skyldighet att dela ut post till alla i landet fem dagar i veckan. Man ska se till att 85 procent av de brev eller försändelser som lämnas in med avsikt att delas ut nästkommande dag också ska delas ut då. Man lever upp till det med råge.

Posten, som är utsedd att tillhandahålla denna samhällsomfattande tjänst, är också ålagd att ha ett rikstäckande nät av både expeditors- och inlämningsställen. Precis som jag sade i mitt svar är det mycket viktigt att de förändringar som Posten vid olika tidpunkter kan vara föranledda att göra av andra skäl i verksamheten håller sig inom sådana ramar att

man lever upp till de villkor och tillstånd som gäller. Gör man inte det har PTS verktyg för att ingripa.

Självklart ska hela Sverige leva. Det är en utgångspunkt för mig som minister, det är en utgångspunkt för mig som centerpartist, och det är en utgångspunkt för alliansregeringen. Det är mycket viktigt att människor kan driva företag, arbeta och bo i hela Sverige. Det är just därför som det behövs en god tillgång inte bara till postservice utan också till kommersiell service – livsmedel och drivmedel – och till offentlig samhällsservice.

Det är just därför som regeringen, utöver alla de satsningar som jag nämnde i mitt svar, satsar på att bygga ut bredband i de områden där operatörerna inte själva är intresserade av att satsa. Under de närmaste åren satsar vi över 1 miljard kronor på att bygga ut bredband i de delar av landet som annars inte skulle få tillgång till det. Tack vare att vi nu använder det så kallade 800-bandet bygger vi ut mobilt bredband med hög hastighet i de gleasa delarna av vårt land.

Regeringen gör alltså mycket, och jag är mycket stolt över att tillhöra en regering som gör så mycket för att stärka landsbygden.

Jag måste fråga Tina Ehn vilket ansvar hon själv tar för utvecklingen när det gäller svensk landsbygd. Du företräder Miljöpartiet, ett parti som var med och införde pumplagen 2005 som har gjort att små mackägare på landsbygden har drabbats av en merkostnad på flera hundra tusen kronor, vilket sannolikt har bidragit till att många mackar på landsbygden har försvunnit. Du företräder ett parti som förordar en kilometerskatt som påtagligt skulle öka kostnaderna för att transportera ut de rika resurser som vi har från vår landsbygd till konsumenterna. Ni vill också chockhöja bensinpriset och införa flygskatter. Jag skulle gärna vilja veta på vilket sätt en kilometerskatt, pumplagen och ett chockhöjt bensinpris har någon effekt för att stärka landsbygden. Jag är helt övertygad om att om den sortens politik skulle genomföras skulle boende och företagare på landsbygden få betala ett mycket högt pris.

Anf. 77 TINA EHN (MP):

Herr talman! Jag förstår att Anna-Karin Hatt som centerpartist bryr sig om landsbygden och ställer dessa frågor och puttar tillbaka problematiken till Miljöpartiet. Men det är regeringen, där Centerpartiet ingår, som har beslutandekraften i Sverige, som bestämmer mycket, som kan föreslå mycket och som kan satsa på det som gynnar landsbygden.

Det som händer i många kommuner på landsbygden just nu är att många människor flyttar därifrån för att de helt enkelt inte kan bo kvar eftersom allt det som de skulle behöva som en grundservice inte finns där. Det tycker jag är regeringens ansvar just nu.

Sedan kan jag hålla med om att vi alla har ett ansvar. Jag som själv kommer från landsbygden och bor där har absolut ett ansvar som politiker i denna riksdag.

Jag är mycket stolt just därför att Miljöpartiet lägger fram många förslag med bäring på allt det som har med landsbygdens möjligheter och utveckling att göra.

Det finns tre saker som alliansregeringen och de som är rädda för vår politik alltid tar upp. Det är lastbilsskatten och bensinpriset. Den här gången var det pumplagen också. Ibland kan det vara någonting annat. Pumplagen tror jag att man var ganska enig om i trafikutskottet. Det

gjordes en utredning, och man kom fram till att det skedde en struktur-
omvandling från oljebolagen.

När det gäller lastbilsskatten handlar det om konkurrensneutralitet i
fråga om våra egna åkare i förhållande till de europeiska åkarna.

Vi tror också att detta med att köra omkring med allt på vägarna har
missgynnat den lokala utvecklingen i fråga om mycket av inte minst
livsmedelsförädling.

Vi vill att även landsbygdens människor och alla som bor i Sverige
ska känna att vi tar ett ansvar för klimatfrågan. Om det är någonting som
påverkar de ökade klimatutsläppen så är det den tunga trafiken.

Det gäller att ha politik som tar helhetsansvar. För landsbygden hand-
lar det om väldigt många områden. I det svar jag fick av ministern staplas
ett par saker upp, men det är väldigt långt ifrån helhetsbilden av vad
landsbygden behöver. Det som nämndes om bredband är ganska otill-
räckligt, även om det händer rätt mycket just nu. Det är också så att man
som boende på landsbygden får lägga ned rätt mycket resurser, ideellt
arbete och ideell kraft för att få fibernäten att fungera.

Jag skulle vilja säga att det jag nu lyfter upp bara är en spegling av
vad som pågår. Att posten inte delas ut på vissa orter är bara en liten del.
Man är väldigt orolig på många ställen för vad som kommer att hända
med till exempel det avtal man har med de privata apotek som ska ta ett
ansvar på många områden. Detta avtal kommer att löpa ut nu i mars
2013, tror jag. Vad händer då med de apotek som är privata och finns i
glesbygden, där man kanske inte ser att det är riktigt marknadsmässigt
gångbart att ha kvar dem?

Vad händer med sådana här saker? Vad händer med de undertrafike-
rade järnvägarna i Sverige, som vi vill ha och som vi vill stötta? Vad
händer med energiomställningen och all den biogasutveckling vi skulle
behöva? Vad händer med den solenergisatsning och den energieffektivi-
seringssatsning som skulle behövas? För att bryta oljeberoendet kan man
inte bita sig kvar i att vi alltid ska gå på olja även på landsbygden. Är det
någon som kommer att förlora i framtiden är det nämligen de som är
oljeberoende längst ut på landsbygden. Där måste vi verkligen ställa om.
Där finns inga järnvägar. Där finns ingen kollektivtrafik i den bemärkel-
sen.

Jag tycker alltså att det är mycket som brister i regeringens politik,
men jag tackar för svaret så länge.

Anf. 78 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Det finns fler landsbygdspartier än Centerpartiet och
Miljöpartiet. Även om vi inte har det i vårt partinamn känner vi väldigt
starkt för landsbygden. Vi har utomordentliga företrädare som arbetar
hårt för dessa frågor.

Jag tycker att detta är en viktig fråga, och det tycker naturligtvis
också ministern. Jag anmälde mig till debatten för att jag känner en ge-
nuin oro när det gäller landsbygden och utvecklingen där. Det ministern
nämnde med till exempel bredband, bland alla de satsningar regeringen
gör, är såvitt jag förstår alldeles utmärkt.

En annan sida av myntet är finansiering av de företag som finns på landsbygden. Det handlar om riskkapital, kreditgivning och rådgivning. Jag är glad att vi kristdemokrater har varit tongivande när det gäller det nya investeringsavdraget och att det finns med i årets budget för genomförande under året. Det kan betyda mycket för landsbygden, som präglas av småföretagande. Service och företagande hänger ihop. Allt hänger samman.

Jag hoppas att ministern på något sätt hinner besvara mina frågor. Hur ser hon på basservice och hur viktigt det är att det finns myndigheter och andra representerade även på mindre orter eller i mindre sammanhang? Hur ser hon på stimulans av företag och olika projekt på landsbygden?

Anf. 79 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Jag börjar med frågan från Roland Utbult. Det är mycket riktigt: Ska man kunna bo och driva företag i hela landet är det viktigt att man har tillgång till kommersiell service. Det är just därför regeringen gör en särskild satsning – det är 145 miljoner kronor utöver vad regionerna själva satsar – på att utveckla innovativ kommersiell service. Det handlar om att se till att mackar och livsmedelsbutiker finns kvar som annars hade behövt läggas ned.

Sedan behöver också det offentliga finnas nära medborgarna. Där arbetar vi på två fronter. Stefan Attefall, som tillhör Roland Utbults parti och som jag har ett väldigt gott och nära samarbete med, arbetar med hur våra myndigheter ska kunna vara tillgängliga för alla medborgare i hela landet. Självt har jag ansvar för e-förvaltningsfrågorna. Parallellt med att vi ska se till att ha en god fysisk tillgänglighet runt om i landet behöver vi allt snabbare få en god digital tillgänglighet till människor.

Alldeles oavsett om vi går på Västerlånggatan eller befinner oss i Vännäs eller Vänersborg behöver det offentliga kunna möta medborgarna i de digitala forum där medborgarna finns. Då behövs bra bredband. Det är därför det är viktigt att vi bygger ut med en bredbandsmiljard nu, men det behövs också bra, innovativa tjänster som möter människors behov. Det är alltså ett tvåfrontsarbete för att klara av detta.

Åter till Tina Ehn och hennes kompletterande reflektioner. Ja, jag är väldigt glad att det är Centerpartiet och Alliansen som har beslutandemöjligheter när det gäller landsbygden. Jag tror att det finns många på landsbygden som ska vara väldigt glada och tacksamma för det.

Det är nämligen just därför vi har fått den bredbandsmiljard vi har de kommande åren. Det är därför vi nu storsatsar och ser en rekordsnabb utbyggnad av den förnybara energin, där vi tar till vara det gröna guld som finns runt om i landet. Det är därför vi gör en tydlig satsning på kommersiell service, vilket inte hade gjorts om inte Alliansen hade bestämt sig för det. Det är därför vi gör en särskild satsning på apotek i glesbygden. Det är därför Hela Sverige ska leva får ett särskilt bidrag.

Det är också därför vi nu gör en rekordstor satsning på enskilda vägar. Vi satsar på drift och underhåll av det vägnät vi har i hela landet. Vi satsar på solet. Vi satsar en halv miljard på energieffektivisering vart och ett av åren fram till 2014. Vi har gjort en fantastisk höjning när det gäller grundnivån för forskningen kring framtidens nya och rena energi.

Till detta ska läggas det faktum att det var Centerpartiet och Alliansen som tog initiativ till den nya postlag riksdagen fattade beslut om 2010 och som är väldigt bra. Vi ställer där långtgående krav på att Posten ska tillhandahålla en god samhällsservice som når alla svenskar fem dagar i veckan och att minst 85 procent av alla förstaklassbrev ska delas ut påföljande vardag. Det är ett krav man också lever upp till med råge.

Jag kan försäkra Tina Ehn, Roland Utbult och alla andra att jag kommer att ta mitt ansvar för att se till att svensk landsbygd kan utvecklas. Det är just därför jag och regeringen nu också har gett Transportstyrelsen i uppdrag att titta på hur vi kan permanenta de dispenser från pumplagen vi har givit glesbygdssocknarna för att de ska kunna finnas kvar och utvecklas. Det är någonting vi just nu bereder i Regeringskansliet.

Det är just därför jag kommer att fortsätta att kämpa för att vi avsätter viktiga resurser för att bygga ut bredband i världsklass i hela landet, och jag kommer fortsatt att se till att följa utvecklingen när det gäller Posten väldigt noga. Jag kommer att understryka att Posten är skyldig att leva upp till de strängt ställda villkor som PTS, med stöd i den postlag riksdagen har antagit, faktiskt har satt upp.

Anf. 80 TINA EHN (MP):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Jag tänkte på detta med Posten. Det finns ingenstans i regelverket hur långt man kan ha till sin brevlåda. Det är också så att Posten ska ha frivilliga överenskommelser med privatperson om man delar ut post till hushåll mindre än en gång i veckan, men hur många detta berör finns det en oklarhet kring. Det finns alltså en del brister i systemet, även om majoriteten av posten delas ut i Sverige och väldigt mycket fungerar bra på många ställen. Det fungerar bra på de flesta ställen, skulle jag vilja påstå. Men det finns de som faller mellan stolarna, och det är de som någonstans blir drabbade. De bor i regel i glesbygden och på landet.

Jag tycker att det är bra att vi kan ta upp landsbygdsfrågorna ur ett bredare perspektiv. Jag är tacksam för att ministern gör det och ställer upp på att svara på frågor som kanske inte direkt ligger inom ansvarsområdet. Det uppskattar jag väldigt mycket.

När det gäller service, som det pratas så mycket om, skulle jag också vilja säga att det är bra att man från regeringens sida har lagt in detta i budgeten. Miljöpartiet har haft med en satsning på 100 miljoner – och vi hade 80 miljoner i den här budgeten – för att stödja servicen på landsbygden. Jag tror att regeringen hade 20 miljoner där.

Det kom nämligen ett förslag 2009 som hette *Se medborgarna – för bättre offentlig service* och där man hade mycket bra förslag för att möta upp den brist som nu finns i landet på grund av att myndigheter och så vidare drar in sina tjänster. Det är ett akut behov, och det räcker inte med vare sig 20 miljoner eller 80 miljoner, utan det krävs ett ganska brett arbete och en uppföljning av det som pågår. Vi har ett jättestort ansvar. Människor runt om i landet måste känna att politiken härifrån tar ett ansvar.

Anf. 81 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! För att försöka besvara de sista frågorna och bemöta reflexionerna från Tina Ehn skulle jag vilja säga: Nej, det råder inte några stora oklarheter om hur många postmottagare som omfattas av undantaget från femdagarsutdelning av posten. Den enskilde som kanske bor väldigt oländigt till kan avtala med Posten om att inte ha femdagarsutdelning. Det är 1 000 svenskar som har sådana avtal med Posten. Där har regeringen sagt att de inte ska bli fler.

PTS senaste kartläggning av avstånd till postlådor visar att 97 procent av alla hushåll och företag vid mättillfället hade mindre än 500 meter till postlådan. Det är en uppgift som är viktig att följa, och det är därför viktigt att PTS i år kommer att göra en uppdatering och kartläggning av hur bilden ser ut i dag så att vi kan få en bild av om det har skett några avgörande förändringar på det här området. Det är viktigt att följa upp detta.

Jag vet att Tina Ehn kommer från landsbygden, och jag är själv född och uppvuxen på landsbygden, och hela min familj, i en liten by utanför Hyltebruk på den halländska bondvischan. Jag vet precis vad det betyder att ha tillgång till Posten, att ha tillgång till fungerande telefoni, till el och till bra bredband och vartefter till goda mobila kommunikationer. Ska man kunna leva, bo och driva företag i hela landet måste den här grundläggande samhällsservicen självklart fungera. Jag kommer att göra allt jag kan som minister för att se till att det kan vara så.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2012/13:208 om den fasta telefonins nedmontering

Anf. 82 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Bodil Ceballos har frågat mig om jag avser att ge Telia i uppdrag att hjälpa till med installationen av den mobila fasta telefonin till alla, inte bara Teliakunder, som förlorar den fasta telefonin. Därutöver har hon frågat om jag, om så inte är fallet, avser att ge detta uppdrag till någon annan. Därutöver har hon frågat om jag avser att ta några initiativ för att underlätta för övriga operatörer att ge samma service som den Telia nu ger sina kunder till dem som förlorar den fasta telefonin. Slutligen har Bodil Ceballos frågat om jag avser att uppdra åt lämplig myndighet att ansvara för en fungerande kommunikation för människor på landsbygden vid ett längre elavbrott eller en krissituation.

Fungerande elektroniska kommunikationer är viktiga för att människor i hela landet ska kunna leva, verka och driva företag. Det är jag den första att framhålla.

Vad gäller Telia Soneras tekniskifte är det självklart att de som har haft kopparbaserad fast telefoni ska fortsätta att ha telefoni i sitt hem även om det framöver kommer att ske med hjälp av en annan teknisk lösning. För de Teliakunder som önskar, och där det behövs, bekostar och installerar Telia Sonera en takantenn. Det finns ingenting som hindrar andra operatörer att erbjuda motsvarande servicenivå.

Nödvändiga lagar, regler och tillsyn finns på plats. Regeringen har dessutom vidtagit särskilda åtgärder. För det första upphandlar PTS på regeringens uppdrag en telefonlösning till de hushåll och fasta verksamhetsställen som Telia inte kan erbjuda någon ersättningslösning och som inte har något annat alternativ. För det andra har regeringen anslagit medel för att PTS ska kunna tillhandahålla en ombudsmannalikhande funktion dit missnöjda kunder kan vända sig för att få råd och information. Dessutom har jag som ansvarig minister varit mycket tydlig i min kommunikation med Telia Sonera om att de som påverkas av tekniskskiftet ska ha en likvärdig lösning som den de tidigare haft via den traditionella koppartråden.

Vi har ett stort behov av att öka tillgången till bra bredband i de glesa delarna av vårt land. Därför har staten sett till att de frekvensområden som tidigare användes för det gamla – och utfasade – NMT450-nätet nu kan användas för mobilt bredband. Operatören som använder detta nät täcker i dag 90 procent av landytan i samtliga län. Till detta kommer PTS tilldelning av tillstånd i 800 MHz-bandet, ett frekvensband som lämpar sig mycket väl för att bygga ut mobilt bredband i de glesa delarna av landet. De tre tillståndshavarna i det frekvensbandet bygger nu ut trådlösa 4G-nät. Ett av de fyra tillstånden i detta band är dessutom förenat med ett särskilt täckningskrav där tillståndshavaren ska använda upp till 300 miljoner kronor för att bygga ut och erbjuda bredband till de fasta bostäder och stadigvarande verksamhetsställen som i dag inte har tillgång till grundläggande bredband. Sådant bredband går även att använda för IP-telefoni.

Frågorna om robusta nät och krisberedskap som Bodil Ceballos också adresserar avser jag, av tidsskäl, att besvara utförligt i mitt kommande inlägg.

Anf. 83 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för svaret, som jag förstår kommer att utvecklas i ministerns nästa inlägg. Jag tror säkert att vi båda anser att telefonin är en service som alla medborgare i landet ska ha tillgång till oavsett var de bor. Men tyvärr har övergången till den mobila fasta telefonin inte varit problemfri för människor som bor i områden med dålig täckning. Marknaden har så att säga inte klarat av uppdraget.

För egen del fick jag ett brev förra sommaren om att Telia skulle montera ned ledningarna i Axmarbruk där jag bor, och det ungefär samtidigt som jag äntligen hade hittat ett bredbandsalternativ som fungerade, till skillnad mot det trådlösa Teliaabonnemang som jag hade haft dittills. I brevet stod att Telia erbjuder en lösning med en dosa på väggen och att jag, om det inte fungerade tillfredsställande, kunde köpa till en antenn. Bindningstiden var två år; inget erbjudande dock om att Telia skulle hjälpa till att montera antennen. Om jag inte ville ha deras lösning kunde jag välja en annan operatör. Det var det brev jag fick.

Det kändes rätt omöjligt att välja en annan operatör än Telia eftersom det är Telia som har den bästa täckningen i området. Jag vill betona att jag inte bor i glesbygd, utan jag bor på landsbygden men just på gränsen mellan två kommuner, vilket kanske har ställt till i planprocessen, men det borde inte få ställa till i planprocessen.

Jag har ändå testat telefoni via min bredbandsleverantör för att slippa ha flera operatörer. Jag hade redan en antenn på taket som jag hade betalat en kille för att sätta upp. Men problemet var att telefonilösningen innefattade ett mycket klenare bredbandsmodem än det kraftpaket plus som jag har för att kunna se rörliga bilder på datorn då vädret tillåter det. Jag lyckades aldrig få bra ljud i telefonen, och jag gav upp.

Samtidigt började röster höras runt om i landet mot nedmonteringen, och även jag instämde i kritiken. Efter det har jag fått väldigt många samtal från människor runt om i Sverige. Vissa var redan av med sin telefoni utan att det fanns alternativ att tillgå. De vittnade dessutom om dåligt bemötande hos Telia och hur de, i stället för Telia skulle prata om hur problemen skulle lösas, blev erbjudna att köpa andra icke-fungerande tjänster av Telia.

Trots att det har gått ett och ett halvt år ringer människor fortfarande och berättar hur illa det fungerar på vissa ställen.

Kritiken som då blossade upp ledde till att Telia nu monterar upp antennerna hos dem som väljer Telia. Ministern svarar att inget hindrar andra leverantörer att erbjuda samma service, men jag tycker inte att det är ett bra svar på min fråga eftersom vi alla i princip hittills varit Telia-kunder. Det är Telia som äger kabeln eller ledningen, och i dag hyr andra operatörer in sig. Det är Telia som har bestämt att den ska bort, och det borde därför vara Telia som garanterar att alla får samma hjälp med eventuell antenn på taket, oavsett vilken operatör kunden sedan väljer att använda och även om det skulle råka vara en sommarstuga som tidigare hade fast telefoni. En lösning där andra operatörer hyr in sig på antennen, precis som tidigare på ledningen, borde inte vara en omöjlighet. Regeringen kan inte frånträda sig sitt ansvar genom att lämna över den här frågan till marknaden. Det har inte fungerat.

Med sitt agerande i dag skapar Telia i princip en monopolsituation, men de är också tydliga mot oss kunder genom att säga att om inte Telia fungerar, trots att de själva installerar allt som behövs, kan vi välja en annan operatör. Vilken operatör ska det då vara innan den trådlösa tekniken når den täckning som behövs för att alla verkligen ska kunna ha ett väl fungerande alternativ? Utbyggnaden måste ju ske först, inte i efterhand.

Jag väntar med att få höra vad ministern svarar på mina övriga frågor; sedan återkommer jag.

Anf. 84 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Jag avser nu att besvara frågorna i den del som berör driftsäkerhet och krisberedskap.

Ansvar för att elektroniska kommunikationer verkligen fungerar regleras i första hand genom leveransavtal mellan privaträttsliga operatörer och abonnenter. Teliaoperatören har ansvar för driften och säkerheten i sina nät. Men eftersom verksamheten också är samhällsviktig finns det vissa grundläggande krav på robusthet och driftsäkerhet i lagstiftningen. Dessa framgår av lagen om elektronisk kommunikation och i krisberedskapsförordningen.

Företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät ska se till att dessa uppfyller rimliga krav på driftsäkerhet. Teleoperatörer ska vidta alla rimliga åtgärder för att säkerställa att tillgången till bland annat larmtjänster inte avbryts.

PTS är den myndighet som utövar tillsyn och följer upp allvarliga störningar som skett på grund av exempelvis elavbrott. PTS gör även årliga risk- och sårbarhetsanalyser som lämnas till regeringen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Ett särskilt projekt pågår för närvarande hos PTS för att se över möjligheten att tydliggöra kraven på driftsäkerhet.

Varje år betalar teleoperatörerna en särskild avgift till PTS på 100 miljoner kronor som i samverkan med operatörerna används för att förbättra driftsäkerheten och robustheten i näten. Därutöver är MSB med och finansierar krisberedskapsåtgärder som utförs av PTS, vilket det finns ett stort behov av.

Med regeringens bredbandsstöd ökar också tillgången till fiber i glesbygd och därmed till mer finmaskiga och driftsäkra nät. I områden där minst en operatör har täckning kan alla som har en mobiltelefon alltid ringa nödnumret 112, även om man vanligtvis inte är kund hos den operatören.

I samhällets krishanteringssystem spelar principerna om eget ansvar, närhet och likabehandling en central roll. Ansvarsprincipen innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden också har det under en allvarlig händelse, kris eller krig. I denna princip ingår också att samverka och samordna sig med andra aktörer i den omfattning som krävs för att effektivt förebygga och hantera händelser.

Att regelbundet genomföra övningar inom och mellan olika sektorer är ett viktigt led i att stärka krisberedskapen. Därtill har PTS utvecklat ett system för att skapa en gemensam lägesbild i krissituationer. Nödvändig samordning sker sedan via den nationella telesamverkansgruppen som kallas samman vid allvarliga störningar eller kriser.

Enligt lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser är de skyldiga att förbereda sig och ha en plan för hur extraordinära händelser ska hanteras. Lagen säger också att alla kommuner och landsting ska ha en särskild krisledningsnämnd som kan ta över de vanliga kommunala nämndernas uppgifter under en kris. Förordning om krisberedskap och höjd beredskap styr länsstyrelsernas och övriga myndigheters arbete med förberedelser och krishantering.

Ansvariga myndigheter och regeringen arbetar löpande och i samverkan med operatörerna i syfte att elektronisk kommunikation ska fungera även vid längre elavbrott och i krissituationer. Jag ser därför inte i dagsläget något skäl för regeringen att lämna något ytterligare uppdrag i denna del.

Anf. 85 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! Det var efter ett samtal med en företrädare för MSB som jag ställde frågan just om krisberedskapen eftersom han menade att det inte var riktigt klarlagt hur det hela ska fungera.

Jag blev av med min fasta telefoni häromdagen, den 24 januari. För att kolla lite grann om det fungerar i byn ringde jag i dag både till restaurangen och till en granne. Jag läste tidigare i Gävleborgstidningarna att

restaurangen inte skulle bli av med sin fasta telefoni förrän man hade hittat en långvarig lösning för dem. Till restaurangen kom jag fram. Men när jag ringde till grannen blev jag hänvisad till ett annat nummer men med samma riktnummer och fick erbjudande att betala 2 kronor för att bli vidarekopplad. När jag sedan blev vidarekopplad kom jag till ett nummer som inte var känt. När jag ringde till mig själv hade numret upphört. Men till restaurangen gick det uppenbarligen att komma fram. Då är det väldigt märkligt att man inte skulle kunna låta övriga hus i byn fortsatt ha fast telefoni tills man har hittat en långsiktig lösning för alla, inte bara låta restaurangen ha kvar fast telefoni. Jag tycker att det är bra att restaurangen har kvar sitt nummer eftersom de kanske behöver det allra mest.

Det som jag reagerade på väldigt starkt när det här kom upp i första skedet var Telias reaktion. I ett TT-meddelande kunde jag läsa att i byn som jag bor i bor ett tjugotal pensionärer och att det därför inte var så viktigt att kunna ha fast telefoni.

Den senaste tiden har jag fått frågor från människor som har blivit av med sin fasta telefoni. De säger så här: Är det inte konstigt att Telia ska hålla på och muta sig till uppdrag i andra länder när de inte har råd att underhålla det fasta nätet i Sverige? Och jag tycker faktiskt att den frågan är berättigad. Det är också en aspekt att tänka på när det gäller friheten att välja operatör.

Själv är jag en hyfsat välinformerad och medveten konsument. Och jag tror på konsumenters makt att förändra och köper därför inte varor från vissa länder eller som innehåller vissa ämnen eller från företag som bryter mot mänskliga rättigheter, fackliga rättigheter etcetera.

Just nu är Telia inblandat i en ordentlig korruptionsskandal. Det gör att jag absolut inte vill vara kund hos Telia. Det räcker och blir över för min del att jag är det genom jobbtelefonen som jag har här i riksdagen.

Jag tycker att det är viktigt att vi konsumenter också ska ha en möjlighet att välja bort, men i det läge som är i dag har Telia nästan en monopolsituation på landsbygden.

Jag har i svaret från ministern också tittat på detta med larm. På olika operatörers hemsidor kan man se att om man har haft ett hemlarm tidigare blir man hänvisad till att i stället ha larm via Securitas. Men jag tänker i huvudsak på trygghetslarmen.

På PTS hemsidas frågor och svar om nedmonteringen av det fasta nätet uppmanar de människor som har blivit av med sin fasta telefoni att kontakta kommunen för att se om det går att hitta en annan lösning. Det tycker jag inte är godtagbart, därför att människor som bor på landsbygden och som är beroende av ett trygghetslarm som fungerar måste också ha det. Det ska inte bara vara så att "om det går" kan man fortsätta att ha larm till kommunen. Vad är alternativet, att man flyttar in till något äldreboende i stan?

Anf. 86 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Självklart är fungerande telefoni i hemmet jätteviktigt för att man ska kunna kommunicera med omvärlden och för att man ska kunna känna sig trygg. Det gäller alldeles oavsett om man är ung eller gammal, anställd eller företagare.

Det är klart att om man som företagare på landsbygden inte har tillgång till välfungerande telekommunikationer kan det få en avgörande betydelse för möjligheten att driva verksamhet där. Det är också skälet till att det för mig som ansvarig minister är otroligt viktigt att se till att det finns bra möjligheter till kommunikationer i hela landet.

Det har förekommit en hel del bekymmer med Telias teknikskifte. Det har jag varit väldigt tydlig med i den här kammaren vid upprepade tillfällen. Jag har varit väldigt tydlig med det gentemot Telias ledning, så tydlig att Telia vid ett tillfälle, hösten för ett och ett halvt år sedan, valde att göra halt i teknikskiftet, göra omtag och ställa sig frågorna: Vad är det som inte har fungerat? Vad är det i dialogen som inte har fungerat? Vad är det i tekniken som inte har fungerat?

Nu har Telia återupptagit teknikskiftet. De har lovat sedan senast att den tekniska lösning som de som berörs erbjuds ska vara likvärdig alternativet som de fick via koppartråd. De har lovat att de innan de stänger någon kopparledning till en enskild abonnent ska göra en mätning hos varje abonnent, se till att den nya lösningen fungerar och erbjuda teknikerinstallation. Skulle det vara så att de inte kan garantera att den nya lösningen fungerar ska inte heller koppartråden tas bort.

När det gäller trygghetslarmet tycker jag att det är otroligt viktigt att vi inte gör människor oroad i onödan. Telia är skyldiga och har åtagit sig att i god tid innan en abonnent som har trygghetslarm berörs av teknikskiftet informera den kommun som den äldre eller den sjuka personen bor i. Kommunen som är den som har ansvar för trygghetslarmen ska kunna se till att det finns ett fungerande alternativ så att man alltid kan få hjälp om man är i ett läge där man behöver det.

Jag utgår från att Telia kommer att sköta detta på ett snyggt sätt framöver. Jag kan försäkra Bodil Ceballos att både jag och PTS noga följer denna fråga.

Samtidigt är det viktigt att säga att landsbygden och de som bor där inte vore hjälpta av att vi höll kvar dem i kopparnäten. Detta kan inte lösas genom att Telia gör nödvändiga investeringar i kopparnäten. Kopparnäten kan i framtiden inte leverera det som moderna människor kräver. De skulle inte klara av att leverera det bredband som Bodil Ceballos och många andra kommer att behöva när de inte bara ska titta på strömmande bilder via bredband utan vill utföra alltmer avancerade tjänster. Därför är det viktigt att vi inte låser oss fast i en teknik.

Tjänsten ska funka, och den ska funka minst lika bra som i dag, men vi ska inte tro att vi löser utmaningarna genom att hålla kvar kopparnäten. Tvärtom måste vi klara av att ta till oss nya tekniker och erbjuda konsumenten en högre och bättre tillgänglighet.

Riksdagen har antagit målet att Sverige ska ha bredband i världsklass. Därför är det viktigt med snabb tillgång till internet oavsett var i landet man bor och verkar. Nu ser vi hur fiber för bredband snabbt rullas ut över hela landet. Den senaste kartläggningen som PTS gjorde visade att hälften av alla svenska hushåll och företag har möjlighet att teckna sig för bredband med en hastighet av minst 100 megabit per sekund.

Nu bygger vi också ut mobilt bredband i de glesa delarna av landet. Regeringen satsar en bredbandsmiljard på landsbygden för att stötta denna utveckling. Det mobila bredbandet kommer att vara ett viktigt komplement och kommer också att öppna nya möjligheter för människor

som precis som Bodil Ceballos och min egen familj lever i delar av landet där man är beroende av goda elektroniska kommunikationer.

Prot. 2012/13:59
29 januari

Anf. 87 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! Jag vill klargöra att ingen i min hemby motsätter sig teknikskiftet. Det som vi har motsatt oss och protesterar mot är att detta sker innan alternativen finns.

Det är riktigt att det stoppades upp. Vi skulle ha blivit av med telefonen redan i januari förra året, men då sköt man upp det. Det blev i år i stället.

Från det tillfälle då man sköt upp det första gången till i dag har det hänt en hel del. Kunder blir bättre bemötta i dag, man får hjälp med att installera antenn etcetera. Problemet är dock att Telia lovar att det ska fungera, men vi har ingen operatörsneutralitet.

I vår by fungerar det väldigt olika beroende på i vilket hus man bor. Det är olika om man bor precis vid vattnet eller mot skogen. Det är olika om man bor i närheten av vägen, på ena eller andra sidan av vägen. Det är oklart vilken operatör var och en av oss lyckas få in. Det är olika i mitt hus och i grannens hus, och nere vid restaurangen går det inte ens att ringa utomhus. Jag vet inte hur de ska lyckas lösa detta.

Det är bra att det händer saker och att man bygger ut bredband i hela landet. Jag hoppas att vi också får ta del av det så småningom.

Jag upprepar dock att man inte kan ta bort telefonen för människor innan tekniken finns på plats. Nu känner vi oss som försökskaniner, och många har känt sig kränkta av Telias behandling under processens gång. Det är inte värdigt ett land som Sverige som kallas för ett välfärdssamhälle.

Anf. 88 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C):

Herr talman! Jag tackar Bodil Ceballos för en viktig och angelägen debatt.

Självklart är dålig attityd från Telia eller från dem som representerar Telia eller arbetar på Telias uppdrag inte acceptabelt. Också jag nåddes av sådana rapporter under den första omgången av teknikskiftet, och det var ett av skälen till att jag tydligt klargjorde för Telia att det inte är acceptabelt.

Människor är beroende av att ha telefoni, och det måste finnas en god teknisk lösning. De är också beroende av att förstå och få hjälp att förstå, och därför måste kommunikationen var bra. I detta ingår också en god attityd.

Jag upplever att Telia efter detta har förstått att det är allvar, att det är på riktigt och att det är människor av kött och blod som är berörda.

Eftersom jag som minister har bestämt att den enskilda konsumenten står i fokus för mitt arbete och eftersom jag vill stärka den enskilda konsumentens ställning både på energiområdet och på telekommunikationsområdet är detta en fråga som jag följer noga.

Om man som enskild upplever att man inte får gehör hos Telia, att man knackar på dörren men inte får något svar, ska det finnas en oberoende part att vända sig till. Det var därför jag tog initiativ till den av regeringen inrättade ombudsmannalikhande funktionen hos PTS.

Svar på
interpellationer

Det är inte så många som har hört av sig dit, men jag hoppas att de som upplever att de fortfarande inte får rätt bemötande från Telia eller upplever att det finns olika utmaningar eller frågetecken utmed vägen tar chansen att ta hjälp av denna ombudsmannaliknande funktion på PTS. Den finns där för konsumenternas skull och för att hjälpa alla som berörs av teknikskiftet. Man ska känna att man har en oberoende part att prata med, hämta stöd hos och få råd av i detta skifte.

Det är viktigt att människor känner trygghet i denna omställning till en ny telefoni som förhoppningsvis kan fungera bättre än vad den gamla gjorde.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Motion
med anledning av skr. 2012/13:48 Riksrevisionens rapport om skattekontroll av företag
2012/13:Sk7 av Mats Pertoft m.fl. (MP)

15 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 25 januari

2012/13:229 Humanitärt stöd till de västahariska flyktinglägren
av *Hans Linde* (V)

till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

2012/13:230 Ökade löneskillnader mellan kvinnor och män

av *Gustav Fridolin* (MP)

till statsrådet Maria Arnholm (FP)

den 28 januari

2012/13:231 Tonnageskatten och regeringens sjöfartspolitik

av *Lars Johansson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

den 29 januari

2012/13:232 Arbetstagare som rapporterar om missförhållanden
av *Krister Örnfjäder* (S)

till statsrådet Tobias Billström (M)

2012/13:233 Ett svenskt erkännande av Västsahara

av *Jonas Sjöstedt* (V)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2012/13:234 Regeringen och lönebildningen
av *Meeri Wasberg* (S)
till statsrådet Erik Ullenhag (FP)

Prot. 2012/13:59
29 januari

2012/13:235 Alternativ till teknikneutralitet
av *Jens Holm* (V)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 februari.

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 25 januari

2012/13:282 Folkomröstning om EU-medlemskap
av *Björn Söder* (SD)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (M)

den 28 januari

2012/13:283 Översvämningsmygg
av *Ulla Andersson* (V)
till miljöminister Lena Ek (C)

2012/13:284 Migrantarbetarnas situation i Sverige
av *Anders Karlsson* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:285 Fotbolls-VM 2022
av *Anders Karlsson* (S)
till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

den 29 januari

2012/13:286 Reformen för förenklad utomeuropeisk arbetskraftsinvandring

av *Björn Söder* (SD)
till statsrådet Tobias Billström (M)

2012/13:287 Designutbildningen i Pukeberg
av *Anders Åkesson* (C)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 februari.

17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 28 januari

2012/13:260 Generaldirektör för ISP

av *Urban Ahlin* (S)

till statsrådet *Ewa Björling* (M)

2012/13:262 Kontroll av räkdumpning

av *Jan-Olof Larsson* (S)

till landsbygdsminister *Eskil Erlandsson* (C)

den 29 januari

2012/13:263 Rätt till kvinnlig terapeut

av *Eva Olofsson* (V)

till socialminister *Göran Hägglund* (KD)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 februari.

18 § Kammaren åtskildes kl. 20.06.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 15.57 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

1 § Aktuell debatt: Klimatförändringens omfattning och effekter	1
Anf. 1 GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	1
Anf. 2 Miljöminister LENA EK (C).....	1
Anf. 3 MATILDA ERNKRANS (S)	3
Anf. 4 JOHAN HULTBERG (M)	4
Anf. 5 GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	6
Anf. 6 ANITA BRODÉN (FP).....	8
Anf. 7 JOSEF FRANSSON (SD)	9
Anf. 8 JONAS SJÖSTEDT (V).....	11
Anf. 9 IRENE OSKARSSON (KD)	12
Anf. 10 Miljöminister LENA EK (C).....	14
Anf. 11 MATILDA ERNKRANS (S)	15
Anf. 12 JOHAN HULTBERG (M)	16
Anf. 13 GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	17
Anf. 14 ANITA BRODÉN (FP).....	18
Anf. 15 JOSEF FRANSSON (SD)	19
Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V).....	20
Anf. 17 IRENE OSKARSSON (KD)	21
Anf. 18 Miljöminister LENA EK (C).....	22
Anf. 19 MATILDA ERNKRANS (S)	23
Anf. 20 JOHAN HULTBERG (M)	24
Anf. 21 GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	24
Anf. 22 ANITA BRODÉN (FP).....	25
Anf. 23 JOSEF FRANSSON (SD)	26
Anf. 24 JONAS SJÖSTEDT (V).....	26
Anf. 25 IRENE OSKARSSON (KD)	27
Anf. 26 Miljöminister LENA EK (C).....	27
2 § Justering av protokoll.....	28
3 § Avsägelse.....	28
4 § Meddelande om frågestund.....	28
5 § Anmälan om inkommen faktagromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	29
6 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	29
7 § Förnyad bordläggning.....	30
8 § Svar på interpellation 2012/13:175 om statsbudgeten som verktyg för att minska ekonomiska klyftor mellan kvinnor och män.....	30
Anf. 27 Finansminister ANDERS BORG (M).....	30
Anf. 28 PER BOLUND (MP).....	30
Anf. 29 HILLEVI LARSSON (S).....	32
Anf. 30 CARL B HAMILTON (FP)	33
Anf. 31 Finansminister ANDERS BORG (M).....	34
Anf. 32 PER BOLUND (MP).....	35
Anf. 33 HILLEVI LARSSON (S).....	37

Anf. 34	CARL B HAMILTON (FP)	37
Anf. 35	Finansminister ANDERS BORG (M)	38
Anf. 36	PER BOLUND (MP)	39
Anf. 37	Finansminister ANDERS BORG (M)	39
9 §	Svar på interpellation 2012/13:181 om egenvärde av jobbskatteavdrag	40
Anf. 38	Finansminister ANDERS BORG (M)	40
Anf. 39	LENNART AXELSSON (S)	41
Anf. 40	HILLEVI LARSSON (S)	41
Anf. 41	CARL B HAMILTON (FP)	42
Anf. 42	Finansminister ANDERS BORG (M)	43
Anf. 43	LENNART AXELSSON (S)	44
Anf. 44	HILLEVI LARSSON (S)	45
Anf. 45	CARL B HAMILTON (FP)	46
Anf. 46	Finansminister ANDERS BORG (M)	46
Anf. 47	LENNART AXELSSON (S)	47
Anf. 48	Finansminister ANDERS BORG (M)	48
	Ajournering	48
	Återupptagna förhandlingar	48
10 §	Svar på interpellation 2012/13:185 om Sveriges förlorade tillväxtförmåga	49
Anf. 49	Finansminister ANDERS BORG (M)	49
Anf. 50	PIA NILSSON (S)	49
Anf. 51	FINN BENGTSSON (M)	50
Anf. 52	Finansminister ANDERS BORG (M)	51
Anf. 53	PIA NILSSON (S)	52
Anf. 54	FINN BENGTSSON (M)	53
Anf. 55	SVEN-ERIK BUCHT (S)	54
Anf. 56	Finansminister ANDERS BORG (M)	54
Anf. 57	PIA NILSSON (S)	56
Anf. 58	SVEN-ERIK BUCHT (S)	56
Anf. 59	Finansminister ANDERS BORG (M)	57
11 §	Svar på interpellation 2012/13:186 om regeringens bedömningar i budgeten	57
Anf. 60	Finansminister ANDERS BORG (M)	57
Anf. 61	PIA NILSSON (S)	58
Anf. 62	FINN BENGTSSON (M)	59
Anf. 63	SVEN-ERIK BUCHT (S)	60
Anf. 64	HANS HOFF (S)	60
Anf. 65	Finansminister ANDERS BORG (M)	61
Anf. 66	PIA NILSSON (S)	62
Anf. 67	FINN BENGTSSON (M)	63
Anf. 68	SVEN-ERIK BUCHT (S)	64
Anf. 69	HANS HOFF (S)	64
Anf. 70	Finansminister ANDERS BORG (M)	65
Anf. 71	PIA NILSSON (S)	66
Anf. 72	Finansminister ANDERS BORG (M)	66

12 § Svar på interpellation 2012/13:200 om utdelning av post och postservicen	67
Anf. 73 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	67
Anf. 74 TINA EHN (MP).....	69
Anf. 75 ROLAND UTBULT (KD).....	70
Anf. 76 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	70
Anf. 77 TINA EHN (MP).....	71
Anf. 78 ROLAND UTBULT (KD).....	72
Anf. 79 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	73
Anf. 80 TINA EHN (MP).....	74
Anf. 81 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	75
13 § Svar på interpellation 2012/13:208 om den fasta telefonins nedmontering	75
Anf. 82 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	75
Anf. 83 BODIL CEBALLOS (MP).....	76
Anf. 84 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	77
Anf. 85 BODIL CEBALLOS (MP).....	78
Anf. 86 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	79
Anf. 87 BODIL CEBALLOS (MP).....	81
Anf. 88 Statsrådet ANNA-KARIN HATT (C).....	81
14 § Bordläggning.....	82
15 § Anmälan om interpellationer.....	82
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	83
17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	84
18 § Kammaren åtskildes kl. 20.06.....	84

Prot. 2012/13:59
29 januari

Tryck: Elanders, Vällingby 2013